SUB | NIEDERSÄCHSISCHE STAATS- UND UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GÖTTINGEN

Werk

Titel: Ad Emin. et Rev. principem Carolvm S. R. E. Card. Rossettv[m] Episcopvm faventinv
Jahr: 1646
Kollektion: Zoologica
Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Werk Id: PPN367611805
PURL: http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN367611805
OPAC: http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=367611805

LOG Id: LOG_0130
LOG Titel: De Struthiocamelo. Cap. II.
LOG Typ: chapter

Übergeordnetes Werk

Werk Id: PPN367611716
PURL: http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN367611716
OPAC: http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=367611716

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.
Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.
Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

tò, ac propè incolumen offendunt. Miratis ac cauiam ſciſcitantibus, hanc refert, Veſpertilionē noctù, detectum pedem mordicùs arripuiſſe, venam aperuiſſe, ſanguinem ad ſatiem vſque, & copioſum exuxiſſe, ſaturum auolaſſe, vena relicta aperta. Breui itaque cænobita hic ſanitati reſtitutus ad munia conſueta redijt.

DE STRVTHIOCAMELO. Cap. II.

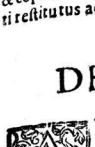

VIVM omnium rapacium, cùm diurnarum, tùm nocturnarum hiſtoria iam nūc ad calcem vſque perducta, non videbor ordinem nobis hactenus obſeruatum, inuertere, ſi Veſpertilioni, quem nocturnis ad neximus, Struthiocamelum, à quo *a* Plinius de auibus ſcripturus, exorſus eſt, ſubiunxerim, fabuloſiſq. cùm rapacibus, tùm non rapacibus, quæ ſubſequuntur, prætulerim. Struthiocamelus. n. eodem modo vt Veſpertilio, partim auem, partim quadrupedem refert, quippè qui nō vt quadrupes pennas habeat; vt non auis, ſublime non volitet, nec pennas ad volandum vtiles gerat, ſed vt currentem adiuuent. Denique qui bipes etiam ſit tanquam auis, biſulcus tanquam quadrupes, cùm digitos non habeat, vt aues, ſed vngulas bipartitas, vt quadrupedes biſulci. Cùm itaque in hoc conueniant Veſpertilio, & Struthiocamelus, vt ſemiaues ſint, & ſemi quadrupedes, iure merito hiſtoriæ illius, huius adiungenda videbatur, eoque magis cùm vterque genus non habeat proprium, ad quod potiùs poſſint reduci.

a Lib. 10.

ÆQVIVOCA.

STruthiocamelus inter ſtruthij herbæ nomenclaturis legitur apud Dioſcoridem, cuius radicibus ad ciendos menſes *a* Hippocrates vtitur. Hanc herbam quibuſdam lanariam dici ſcribit *b* Iſidorus. Sunt qui ſtruthium ſiue ſtruthionem dictam velint, quoniam folia eius vtrimq; lanuginata pennas huiuſce Auis æmulentur, nam, & aliæ plantæ à pennarū ſimilitudine nomen habent, vt Filix, πτερὶς dicta, hoc eſt, alata, quia ſcilicet folia eius vtrinq; pennarum more, teſte *c* Dioſcoride digeſta ſint. Abietis item, & Sorborum folia Theophraſtus *ſingula* tradit, *conſtare ex obliquis penna modo partibus, ac ſi omne vnū eſſet, habens lobos excisos ad neruū vſq. verùm differunt*, inquit, *ſingula multitudine partiū. Decidunt, ſed totum foliū pēnæ facie.* Quod verò folia plantarum ſimilia Struthij auis pennis dicantur, idem Theophraſtus teſtis eſt, qui de arboribus Indiæ loquens: *in India*, inquit, *arbor quędā gignitur, cuit folium ſpecie p̄longum, ſimile pennis Struthionum, quæ ſuper galeis imponuntur longitudine duorum cubitorum.* Struthiū quoque genus eſt mali apud *d* Athæneum. Struthium item pro obſcæna parte virili in Mimis præſertim accipi ſolet, quandoquidem hæc corporis pars coniugium maximè promoueat, & debitis augeat incrementis. Ego verò eam partem id nominis obtinuiſſe putem, quoniā Struthiones inſigniter ſint, vt dicemus, Venerei.

Struthiocamelus herba.
a Lib. 1. *de mor. mul.*
b *Lib.* 17. *Orig. c.* 9.
Filix ab auiū pennis dicta.
c *Libr.* 4. *c.*178.
Struthiū mali genꝰ
d *l.* 2. *Deipn.*
Struthiū pro mentula.

SINONYMA.

NOn vno nomine (vt Latinis ferè ac Græcis) Hebręis Struthiocamelus venit, ſed pluribus, iiſq; adeò cōfuſis, vt æquiuoca potiùs, quā ſinonyma videātur. Azida iuxta Phiſiologū Auis eadē eſt, quæ Struthio. Albertus Aſida legit, perſ, dicitque vocem eſſe Græcam, quæ ab alijs dicatur Chamęleon, ſed pro Chamæleo ſcribendum eſt Struthiocamelus. Aſida verò Hebraicum nomen, non Græcum eſſe videtur, nō tamen Aſida ab Hebręis profertur, ſed Chaſida, & nominatur *a* Iob vnà cum Neelaſa Aue, quam Kimhi Pauonē, Chaldæus Gallum ſyluęſtrem interpretatur. R. Abraham putat eſſe Struza, id eſt, Struthionem bath iaana Dauid Kimhi ponit in themate Ain, & exponit aues degentes in ſolitudine, quæ vocem lugubrem emittant. *b* Idem ait bath minorem eſſe, leanim maiores. Septuaginta Sirenes transferunt, Hieronymus Struthiones. Animal eſſe aiunt ſemper ſolitudinis amans, quod cùm pennas habere videatur, tamen de terra altiùs eleuari nequeat, quod Struthioni conuenit, vt & alij ferè ſcripturæ loci, in quibus Struthij fit mentio. Deuteron. 14. & Leuit. 11. Chaldæus interpres habet bath naamitha; Arabs neamath: Perſa prætermiſit, nimirum eandem vocem poſiturus, vt per verſum totum fecit. Septuaginta interpretes στρῶθος,

Azida.
Aſida.
Chaſida.
a *Cap.* 39.
Struza.
Bath iaana.
b *Eſaię cap.* 13.
Bath naamitha.
Neamath.

Hiero-

Iaenath. Hieronymus Struthio. Dicitur,& Hebraicè Iaenath ab vlulatu; ianath enim vlulare eſt aliquā do Hebræis: vnde eſt,quod quidam Vlulam interpretantur. Dicitur Bathiaenath, id eſt, filia Struthionis,eò quòd homines fæmella ferè veſci ſolent, & cum adhuc parua eſt, teſte R. Da-

c Cap. 39. uid Kimhi in lib. Michol. Iaanath apud c Iob ſecundum Abraham eſt Struthio. Iob inquit ſe eſſe factum fratrem Syrenum, & ſocium στρουθῶν στρουθὸς autem dicit, quos nos Struthocame-

d In Sirenibus. Raman. Thalim. Thelim. Thalim. Naam. Nham. Nhum. Nacham. los vocamus, vt inquit d Suidas. Habitabuntq; ibi filiæ Struthionis iaanath. Sunt qui Ranan quoque Hebraicam vocem Struthionem vertant. Thalim teſte Syluatico eſt Struthio mas: Vetus gloſſographus Auicennæ legit Thaliz, codices noſtri Auicennæ Thalium habent: Thalium,inquit, explicauimus in capite de Struthione. Vox fortè Perſica fuerit. Nam etiam apud Syluaticum Struthionem ſignificat, codex noſter Auicennæ habet Naham. Beilunenſis legit Nham,& eſt,inquit, auis Struthio, alia lectio Nacham, quæ eſt auis magna paluſtris. Strutho camelus,velut alij ſcribunt, Struthiocamelus nomen Græcum eſt, quod Latini etiam recepe-

e Lib. 4. Σρεῦθος. Σρεῦθος μηλος. Σρεῦθος καμηλος Στρεθοκαμηλος. runt, vt Plinius, multiq; alij recentiores, vt D. Hieronymus, & eo etiam poſteriores alij, vt Gaza,multiq. viri alij doctiſſimi Struthionem vocant, non deſunt etiam qui Struthium dicant, vt Valla in translatione e Herodoti,& apud Philoſtratum in vita Apollonij. Sinonyma Græca ſunt στρῦθος,vt Philoſtrato,atque etiam Ariſtoteli; στρεθοκαμηλος Heſychio, στρεθιοκαμηλος Oppiano, recentioribus Græcis στρειθοκαμιλος. Sunt qui auem hanc maſculini generis faciant nec deſunt qui fæminini; apud Iulū Capitolinum Struthiones Mauros legimus,& apud Lampridium Struthionum ſexcentorū,& στρουθὸς ὁ Ἀ'ραβιος, & στρουθὸς κατάγαιος ab Herodoto pro nunciatur, & Ariſtoteles στρουθὸς ὁ ἐν λυβύη dixit maſculino ſcilicet genere. Ariſtophanes verò multique alij Græci στρουθὸν μεγαλὴν, vel λυβικὴν vt & recentiorum etiam nonnulli fæminino genere Struthonem magnam vel Libycam dicūt. Textor Rauiſius Struthum vocat marem, & fæminam Struthionem, ſed abſque authoritate: quare nihil ego referre putem, vtrum fæminini, aut maſculini generis habeatur ſic & ipſe Gaza modò Struthionem Africā dixit, cùm & alias Struthionem Lybicum dixiſſet. Plautus hanc auem Paſſerem marinū appellauit, item & Pœnam auem; Sunt qui ita dictam velint, quòd maritimas oras inhabitet, vel, vt Turnerus ait,quòd ex Africa mari in Italiam aduehatur, Paſſerem autem quòd eius ſimilitudinem gerat. Ego verò vocari crediderim Paſſerem,& Paſſerculum, & Græcè στρουθὸν, & στρουθίον, quaſi per ironiam nomine compoſito, velut ſi quis pygmæum gigantem diceret, vel homunculum giganteum. At Struthocameli aliud etymum eſt, nempè,quòd colli, & cruriū longitudine camelum imitetur. Eſt enim ſtatura homine ipſo procerior. Cùm verò & mutæ aliis partes, collum nempè,roſtrum,oculi,caput,crura Anſeri potius quàm camelo, ſimiles ſint Chenocame lum potiùs quàm Struthiocamelū curioſius quiſpiam vocauerit. Apud Varinum λίβυσσα ὄρνις, id eſt, Lybica auis pro Struthiocamelo legitur,vt in hoc carmine;

Pœna auis quæ. Voſſer mauius cur Struthio dicatus. Etymon. Chœnocamelus Λίβυσσα ὄρνις. Lybica auis. ſ Fra auis. t In Cōmen. Horat. Vaſſa auis g Lib. 1. in Eutropium Auis cerueua. h Li. 4 ver. antiq. c. 3. Auis non auis.

— ἄλλα λιβυσσα
Στρυθος α λασκομένη πλαζε κὴ ἀμφοτέρας.

Sic,& Afra auis vocatur Latinis,vt annotat f Acron:& Vaſſa Auis g Claudiano. h Diodorus Siculus Aues Ceruinas appellauit,vt cōijcio,nam in tota deſcriptione cōuenīūt omnia, nihilq. aduerſatur,vt poſtea monſtrabimus. Veſpertilionem auem non auem vocant, idem Struthiocamelo quoque competere poteſt,cùm vt auis non volet,& multas etiam partes cum quadrupedibus cōmunes habeat. Italis appellatur Struzzo,uel Sturzo apud Scoppam. Hiſpanis Auestruz Luſitanis Ema di Gei, Ema autem ſimpliciter Gruem eis ſignificat,Gallis Autruche, uel Auſtruche. Germanis Strauſs,uel Struuſs,& quoniam pennis eius pilei, & galeæ ornantur, deducitur inde nomē eim Struſsle, pro quauis criſta,& uerbum ſtruſſen pro eo, quod eſt ſuperbè ſe erigere. Belgis dicitur een vogel ſtruijs. Anglis an Oſtris, uel Oſtrige Illyricè Pſtros, Polonicè Strus.

GENVS. DIFFERENTIÆ.

DE Struthiocamelo,quoniam ut Veſpertilio partim auem, partim quadrupedem refert,dubium uidetur, nūquid potius inter quadrupedes, an inter aues reponi debeat Palpebræ enim,quibus ſolus alitum ut homo, utrimq. præditus eſt, pedesq, biſulci, ac totius corporis magnitudo quadrupedē eſſe arguūt, cū magnitudo Auibus parua cōueniebat,corporis,n mo'ē ſublimē ferri nequaquā facilē eſt ut ſcripſū reliquit a Ariſt. contra forma corporis,pennæ,roſtrū,caput collū,cauda, pedes bini, Auem quidē conſtituūt, ſed quæ gibboſo corpore,pedibus in binas vngulas diuiſis,moribus,atq. ouorū incubatu à reliquis auibus diffe-

a Lib. 4. de part. anim. c. vlt.

rat.

rat. Alas quidem habet vti cæteræ, sed quæ non ad volandum, vt illis, sed ad velociorem cursum datæ sunt. Ova item, vt illæ, parit, sed non incubat, quę nempè in arena sepeliat, & solis calore postmodum exeludat. *Alæ.*

FORMA. DESCRIPTIO.

STruthiocamelus Anserem tota corporis sui forma refert. Quod ad magnitudinem attinet, Auium omnium maximus est. Tria enim sunt animalia, quæ ex minimis maxima euadunt, nempe ex aquatilibus, Crocodilus; ex volucribus Struthio; ex quadrupedibus Elephantus. *a* Diodorus Siculus cameli magnitudinem Struthioni tribuit. *b* Plinius equitis insidentis etiam altitudinem excedere scribit, quod sanè intelligendum est, dum collum quantum potest, erigat. Nam reuera aliàs longè minor est, maximus tamen volucrum, vt dixi, quarè ab *c* Aristophane Rheæ Deorum matri etiam comparatur. Rostrũ habet, si corpori adæques, valdè exiguum, sed acutum, & robustum. Caput Anserinum, id pariter paruum, & cerebrum in eo ferè nullum, plumis haud coopertum, vt neque collum, sed exiguis tantùm pilis, in fœmina pallidè lutescentibus, mari verò in capite magis flauent, collum verò ad rubrum colorem vergit. Oculos magnos, nigros, cameli similes. Palpebras vtrimque, alitum solus, vt homo teste Plinio; *d* Cardanus pilos habere dixit in superiore palpebra. Collum prolixum, immò longissimum, coloris qualem dixi, quod *e* Suidas asini simile dixit, sed quàm rectè, ipse viderit. Pennæ quæ pilis haud dissimiles sunt, à cæteris auium pennis differre videntur. Dorsi, cuius pennæ in mare nigerrimæ, in fœmina fuscæ tantum sunt, & lanæ quandam substantiam sua mollicie efficiunt, tanta latitudo est, vt Oppianus puerum lactantem, vel vt Italicè quidam scripsit, hominem insidentem sustinere possit. Alarum pennæ eiusdem coloris, sed in superiori parte candidissimæ. Gordianum tradunt Imperatorem, dum etiamnum iuuenis esset, trecentos Struthiocamelos Mauros miniatos habuisse, quos ego Phœnicopteros fuisse arbitror. *f* Albertus Struthionem in interioribus alarum cubitis, spicula quædam, quibus feriat eos, quibus insistat, habere scribit, & author de nat. rerum paruum ei sub alis os siculum tribuit, quo se in latere purgat (pungit fortè) & agitat, cum prouocatur ad iram. Alij in extremis alis osseos quosdam extare putant mucrones, quibus ceu calcaribus ad cursum velociorem se incitet, infligendo eos coxis, in quibus, vt in plerisque etiam alijs partibus corporis deplumis est. Sed eiusmodi spicula atq; ossea mucrones ego obseruare non potui. Caudæ pennæ in mare subalbidæ, in fœmina subfuscæ sunt, & casides maximoperè expetuntur. Coxæ sanè prægrandes; eiusdem cũ colo coloris plumis per quam raris ornata, aut vi non videantur conuenire, sed quæ cum magnitudine, rotunditate q; ac carnis albedine, tùm quod in angustum sensim iuxta genu finiuntur, humanum femur potius imitentur. Crura carnosa cruribus camelorum similia, crebris corticibus, seu squammis intecta vsque ad geminos duros poplites. Pedes bifidi more boum, cæterorumq; quadrupedum bisulcorum in binas vngulas diuisi; itaque perperàm Suidas pedes asini, qui solipes, atque vna tantummodò vngula insignitus est, Struthioni tribuit. Verùm cur bisulcum potiùs, quàm solipedem, aut digitatum natura Struthionem fecerit, ego prorsus ignorare me fateor. *g* Nicolaus Leonicus Thomæus id quidem hunc in modum quærit, sed nihil videtur concludere. *An quia*, inquit, *verè non sunt volucres, sed pedestrium generis magis, & ideò neq; à terra tolluntur altius, pennæq; solùmodò datæ sunt ijs, vt currentes adiuuent, qui alioquin corporum mole essent tardissimi. An quod in animalium genere ambiguas quasdam, & velut promiscuas natura produxit species, vt in lutris, marinisq; vitulis, quæ cùm aquatilia, tùm terrestria meritò existimari possunt. Huiusce modi autem Struthiocamelum esse, non abre putandũ est, vt auis, nã bipes est, pennas q; & plumas habet, vt verò ex pedestrium est genere, & genas habet, quibus sanè carent volucres, & bifidas gerit vngulas. Huius autem causa corporis illius est moles, quæ haud quaquam auibus; sed quadrupedibus magis conuenientes, aptaq; esse videtur.* Verùm nunquid hæ rationes sufficiant, alijs dijudicandum relinquo. Nos interim maris, & fœminæ iconem priuatim exhibemus, etsi vnica sufficeret, sed pictoris id auaritia factum est.

Magnitudo Animantiũ quæ ex minimis maxima euadãt.
a Li. 3. rer. antiq. c. 12.
b L. 10. c. 1
c In auibus.
Rostrum.
Caput.
Oculi.
d Li. 10. de subtil.
e In Sirenibus.
Pennæ.
Dorsum.
Alæ.
Struthiones miniati qui sint.
f Lib. 23. de Animal.
Cauda.
Coxæ.
Crura.
Pedes.
Suidæ error
Cur natura bisulcum voluerit esse.
g In quæst. nat.

LOCVS.

STRVTHIONES loca amant deſerta,& ferè aquoſa,vnde apud D. Hieronymum legitur; *Filia populi mei fidelis quaſi Struthio in deſerto.* Tanta vero quandoque eorum copia in deſertis conſpicitur,vt velut equitum quandam aciem efforment eminus,atque alogè videntibus,totidem ſe equites videre exiſtimantibus, de vitæ ſuæ periculo ſæpiſſimè timorem incutiant. Africa nobis hanc auem generat.a Theophraſt. in ea Africę parte Struthionem naſci tradit,in qua nunquam pluit.b Ariſtoteles Struthionem Africam nominat, & Lybicam.c Plinius Africam,& Aethiopicam,& Poetæ Aſiam Auem κατα ἐξοχὴν pro Struthione dixere.d Philoſtratus Apollonio,cùm dextra Gangem, ſiniſtra pyphaſim fluuios haberet, ac ad mare deſcenderet in itinere Struthiones multos refert ſibi occurriſſe. Inſula Dargin, Aloyſio Cadamuſto tradente, Struthiones fert,quorum oua non inſuauiter comedit. Paulus Venetus in provincia Abaſia dicta Struthiones grãdes reperiri, Aſinis nõ minores memorat.e Xenophon olim in Arabia magnos Struthiones agnouit,eoſq; nõ paucos,quod f Diodorus Siculus,& g Strabo quoque teſtantur. *Supra Elephantophagos in Arabia*(inquit Strabo) *ſunt Struthiophagi, gens non admodum magna,apud quos aues dicuntur eſſe ceruorum magnitudine,qua volare non poſſunt,ſed celeriter currũt quemadmodũ Struthiocameli.* Sane aues eas,quarum deſcriptio cum Strutionibus ex toto quadrat,ab his nihil differre arbitror,ut neq; à Ceruinis à Diodoro Siculo deſcriptis quas Aethiopiæ quandam partem mittere ſcripſit; nam quæ & ipſe de auibus Ceruinis dixit, cum Struthionibus omnia congruunt. *Populi* h (inquit) *qui partes Aethiopiæ ſupra Aegyptum ad Heſperum pertinentes habitant, Aethiopes ſimi,ad meridiem ſpectantes Struthiophagi cognominãtur. Eſt apud eos auium ſpecies natura terreſtribus animantibus mixta,vnde & aues Cerui ne nominate ſunt. Ha magnitudine ſunt magni Cerui,collo oblongo,rotũdis lateribus,atq; alatis,capite tenui,obtõgo; cruribus,& iuncturis firmiſſimis,fixo pede.* Struthiocamelos Syriam quoq; ferre idem teſtatus eſt.

a L.4.Hiſt. plan.c.4
b 4.hi c.vl. c.L.10.c.1
d *Lib 3. de vita Apol.*
e *Li.1 Anabat.*
f *Li.3.c.12*
g *Lib.18. Geog.*
Struthiophagi Populi.
h *Li.4.ter. antiq.*
i *L.3.c.12*

VOX.

Ianah quid

DE voce Struthiocameli nihil memoratu dignum ab authoribus proditum eſt. Hebræi tamen Struthionem Ianach appellant ab vlulatu,Ianah enim eis eſt vlulare. Sunt qui proprium huic aui eſſe dicant,vt matres ſemper oberrent,& pullos ſuos deſerãt; itaque os ob cibi inopiã flere,atque vlulare,ad quod ſæpè alludit ſacra ſcriptura,vt: *a Factam plãctum ſicut Dracones,& luctum ſicut filię Ieanah,* ideſt, ſicut Vlulæ, vel Struthiones . Quæſi eorum vox ſit,alij perſcrutentur,ego vocem eorum nunquam audiui.

a *Micha.1.*

VOLATVS. GRESSVS.

STruthiocamelus corporis mole,quæ in ſublime ferri nequit,vt ſcriptum reliquit Ariſtoteles,impeditus,à terra non eleuatur.alas enim habet non ad volandum,ſed vt Plinianis verbis vtar,*vt currentem adiuuent* Lentè incedit,nimirum cùm non libeat feſtinare, nec ſit,quod vrgeat,qui alioquin celerrimè currat, & utrimq; in alas ingruente vento, & tanquam uela eas extendente ad tam velocẽ curſum impellitur,ut Plinius equitem equo inſidentem ſuperare,& Oppianus cum alio alite volante contendere poſſe dixerint.

VICTVS. NVTRITIO.

a *Lib.6.*

STruthionem carpophagum eſſe ex a Strabonis uerbis licet colligere ; ſcribit enim, *Venatores cum eos capere ſtudent ſemen ſpargere,quo auem alliciant,* ut poſtea dicemus . Sunt qui ſine delectu,quicquid obtigerit,deuorare ſcribant,uerùm hæc incocta, & integra in ventriculo eius remanent , & ſi nimia fuerint',tandem animal ad mortem, uel ad tabem deducunt,ut in diſſectis apparuit.Quare minimè equidem credendum eſt ferrum cõcoquere,ut multi crediderunt,concoctioniſq eius uim à calidiſſima eius natura dependere,quorũ opinio Leonis exemplo facillimè conuincitur,ut qui longè,quàm Struthiocamelus calidior,ferrum tamen concoquere nequeat,ut b Alex. Aphrodiſæus teſtatur,Nec audiendus c Ioannes Langius, qui in horto Ducis Ferrariæ Struthionem ferrum concoxiſſe ſeſe obſeruaſſe teſtatur. Plinius quidem mirã Struthionibus cõcoquendi,quæ ſine dilectu deuorarint,naturã dixit,ſed ferrũ concoquere

Struthiocamelum ferrum non cõ coquere.
a *In probæ mio probl.*
c *L.10.c.12*

coquere nunquam, quod sciã Albertus Magnus ossa in breues partes truncata, & lapides auidè deuorare dixit, sed respuere, ergo ferri frustula deglutire, dum Tridenti essem, obseruaui, sed quæ incocta rursus excerneret.

NIDVS. GENERATIO. EDVCATIO.

EX fabulo nidum pedibus construit in solo, eumque humilem atq. medium concauum, labra ambientia altè exaggerans, ac tanquam muro circumuallans, ne pluuia eminus influat, & pullos etiamnum teneros made faciat. Non coit more aliarum auium, sed vt hic Camelus Bactrianus, auctus nempè. In Venerem proclivis est, eamq pluries exercet, plurimo excremento abundans. *a* Aristoteles, & *b* Plinius *cum plura oua parere* dixerunt, numero non determinato. *c* Aelianus *octuaginta amplius excluere, non tamen vno eodem. g. tempore ex ouis pullos enasci, sed ex his partim iam in lucem proferri, partim intra ouа informari, & conglutinari, partim etiam foueri.* Alibi tamen numerum non addens: *Et si permulta*, inquit, *ouа parit non tamen omnia ad frugem perducit. sed fœcunda ab infœcundis secernit, tantumque frugiferis tribuit, simul, & ex ijs pullos excludit, & sterilitate affectas, eis ipsis editis pullis alimenta præbet.* Parit verò mense Iulio. Sunt autem ouа maxima, vt porè capitis infantis magnitudine plus minus quindecim libras pendentia, duriſſima, & quasi lapidea crusta munita; quæ in arena condita, solo visu à Struthione foueri, atque ita pullos in lucem excludi multi crediderunt, cùm quòd matrem ob corporis grauitatem incubare ijs non posse cernerent, tùm quoniam etiam fortè aliquando eam ouа ceu cariſſima sua pignora, veluti propter custodiam intuentem reperissent. Verum, vt ingenuè loquar, Struthio non visu fouet ouа, quo ea quando q. obseruat, sed solis calore tandem ex ijs pulli educuntur, vt ex multorum animalium ouis fieri quoque videmus: etsi secus ab Aeliano scriptum.

Coitus.

a L. 9. *Hiſt. cap.* 15.
b Lib. 10. c. 51.
c Lib de *anim.* c. 13

AFFECTVS CORPORIS.

PLinius Struthiocamelum *naturaliter caluere* dixit, quod mihi de alia alite nullibi legere vnquam contigit.

a Lib. 11. *cap.* 37.

MORES. INGENIVM.

QVamuis Struthiocamelus deserta incolat, mitis tamen esse dicitur, & mansuetus. Sed *mira*, vt *a* Plinij verbis vtar, *ætas stoliditas in tanta reliquæ corporis altitudine, cum colla frutice occultauerit, latere sese extimantis*, quod verò de collo Plinius dixit, id alij de toto capite tradunt. Hinc Poeta.

——si iam vestigia retro
Clara sonent obitæ fugæ, aut limine clauso
Ridendum reuoluta caput, creditq; latere
Quod non ipsa vides——

a Lib. 6. c. 1.

Diodorus Siculus verò caput quidem inter arbusta, aut vmbrosa loca abscondere Struthiocamelum admittit, cùm scilicet venatores effugere nequit, at naturæ desidia, ne ab alijs conspiciatur, quod illi volunt, id facere negat, cautamq; in hoc reijcit, quoniam corporis pars cæteris debilior, vmbram sibi pro tutela parat. Vt vt sit, ego me in hac authorum controuersia immiscere nolim, neutrum expertus. Video tamen sacras quoque literas de stoliditate auis loqui. Sic enim *a* Iob. *Struthionem Deus priuauit sapientia, non dedit illi intelligentiam.*

a Cap. 39.

ANTIPATHIA. SYMPATHIA.

STruthionem naturaliter equum odisse tradunt, & contrà ab equo tantùm Struthionem odio haberi, qui nempè intuitum eius non sustineat. Struthio erga fœtus suos tãto amore flagrare fertur, vt etiam peracutas cuspides, easq. ferreas, quas circa nidum pullorum portendorum causa venatores defigunt, negligat, atque ita transfixus mortem obire non recusset. Quod tamen sacræ paginæ repugnare videtur, vbi nempè legitur apud *a* Iob. *Struthio dura est in suos pullos, quasi non sint sui, frustrà laborauit nullo timore cogente.*

Struthionis, & equi odium.

a Cap. 39

CAPIENDI RATIO.

a *Li.1.An ſar.1.*

STruthio viſco aut calamis more aliarum auium non capitur, propter coporis molem, ſed equis, canibus, & retibus teſte Oppiano. *a* Xenophon equis, & canibus propter curſus velocitatem, difficulter capi innuens, *Struthium Arabicum* inquit, *nemo capere potuit, & equites qui perſequebantur mox deſiſtebant, aufugiens enim procul ſe abiiciebat*, pedibus ſcilicet, & ad modum veli ſimul erectis ad curſus celeritatem vtens. Comprehenditur tamē ab equitibus

b *4. de ani. cap.47*

cùm in curſu nimia laſſitudine delaſſatur. Solet enim Struthio in orbem currere, atque ita ab equitibus facilè curſu ſuperatur, non tamen ita facilè capitur, quippè qui obuios quoſcunq; la-

c *L 4. c.3.*

pides, vngulis ad id aptis, arreptos retrò in hoſtes, tanquam funda eiaculatur, vt *b* Aelianus, &

d *L.10.c.3*

c Diodorus Siculus memorant: cùm enim animal ſit biſulcum, comprehendendis lapidibus vn-

e *Lib.6.*

gulas habet accommodatas, *d* Plinio teſte; Strabo author eſt apud Strutophagos in Arabia, à nonnullis Struthiones arcu venari, alios verò pellibus Struthionum, corpora ſua operientes, dextram manum pelle colli detectam more animalis, dum adhuc viuebat, mouere: ſiniſtra verò ſemen è ſuſpenſa pera eductum ſpargere, quo aues allicientes, tandem eos in conualles detrudunt, atque obtruncant. Capiuntur, & hoc modo, Venator inuentum eorum nidum peracutis ex ferro cuſpidibus ſpiculorum more rectis circumdat, & in occulto ſe abdens, ex inſidijs Struthiones accerrimè obſeruat, quæ quoniam perditè pignora ſua amant, cùm ex inquiſitione, paſtus reuertuntur, etſi antequam in nidum inuolent, huc illuc oculos verſent, metuentes ne ab aliquo videantur, tandem ſtigrantiſſimo pullorum ſtudio vidi, contemptis ferreis ſpiculis, ita alis paſſis (tanquam veſtis contento fune explicatis) in eum irruentes transfiguntur, & à venatore, qui repentinus eò accedit, ſimul cum pullis capiuntur. Sed omnium facillimè in manus hominum veniunt, cùm capite in fruticibus recondito ſeſe latere totos exiſtimant. Ita enim dum *in capite* (vt Tertulliani verbis vtar) *ſecuri ſunt, nudi quà maiores ſunt, toti cum capite capiuntur.*

ICONES.

a In Boticis

IN libro Notitiarum Orientis, & Occidentis, qui *a* inſignia diuerſarum Romani Imperij Prouinciarum continent, animalia quædam pinguntur inter Arabiæ inſignia, ſerpentes, Struthio, & Aquila, aut Phœnix. *a* Pauſanias Arſinoæ, quam frater eius Ptolomæus duxit, imaginem in Helicone videri ſcripſit, quæ illam à Struthione (στρουθῶ) æneæ, geſtari oſtenderet. Et Iulius Capitolinus Gordiani ſyluam memorabilem extare memorat, pictam in domo roſtrata Cnei Pompeij: in qua pictura etiamnum cõtineantur Struthiones Mauri miniati trecenti. Onagri triginta, &c. Sed ego, vt ante dixi, Phœnicopteros fuiſſe crediderim, cùm miniatos Struthiones nullibi legerim. In argenteo Philippi numiſmate Struthiocamelus depictus quoque cernitur, cum hac inſcriptione: IVNO CONS. AVG. Erat autem Iunoni auis iſtæc ſacra apud antiquos. Pennæ Struthiorum quoq; erant in numo, cuius inſcriptio erat TI. CAESAR DIVI AVGVSTI F. P. M. TR. POT. XXIIII. In eo numo pinnæ Struthij, in quodam ferro fixæ ſunt, ſupra frontem ſigilli, cui ſubiecta eſt inſcriptio IVSTITIA. nummum hunc Achillinus, & Alexander Calcinius Bononienſes habuerunt.

Non omittam nobiliſſimam Caſtrutiorum familiam Lucenſem, ex qua toto orbe celeberrimus ortus eſt Caſtrucius Caſtracanus rei militaris peritiſſimus, atq. Dux acerrimus pro inſignibus Struthione vti. Iam verò Familia hæc Monteuici, aliàs Montifregalis floret, eamque non mediocriter illuſtrat F. Paulus Caſtrutius Ord. Prædicatorum ſacræ Theologiæ Doctor, Prior Conuentus Dominicani in hac noſtra vrbe primùm, dein Vicarius Generalis contra hæreticā prauitatem, tandem Prouincialis, mihi non ſolùm familiariter notus, ſed cui propter ſingulare humanitatem plurimum me debere fateor.

HIEROGLYPHICA.

a *L.1.hiero glyph. Viri iuſti typus.*

SCribit *a* Orus Apollo Aegyptiorum ſapientes, cùm eum, qui ius æqualiter omnibus impartiretur, ſignificare vellēt, Struthiocameli pennam pinxiſſe, quoniam hoc animal præcætera pennas alarum vndiquaque habet æquales.

Elementorū concordiæ typus.

Si quis etiam Aegyptiorum more elementorum concordiam indicare voluerit, non imperitè picturam eam proponet, quam ipſe rerum opifex per animantia id præ ſe ferentia, conſiderandā propoſuit, Lutram ſcilicet, vel eius loco vitulum marinum, Struthiocamelum, & hominem

eodem

eodem vinculo colligatos. Lutra ſiquidem, & vitulus marinus media ſunt animalia inter terreſtria & aquatica; vinculumque illud oſtenduntur, quo terræ applicitæ ſunt aquæ, ſuiſque coercentur finibus: qua diuina prouidentia, cùm arenam terminum maris poſuiſſet, leges etiam impoſuit aquis, ne fines ſuos tranſgrederẽtur. Struthiocamelus autem ambiguus eſt, inter terreſtria, & aeria: verè enim volucris non eſt, quæ nequaquam a terra, vt volucres, attolli poteſt, pẽnæ autẽ, ſalæque ob id tẽ a natura datæ, vt curſum adiuuent, crura verò vti dictum bouilla propemodum, vngulaſque biſulcas habet. Denique inter elementa omnia, & cælum ipſum, homo intermedius eſt conſtitutus. Ita per huiuſmodi picturam tota ipſa rerum machina deſcribitur. Adhæc genuina animalis ſtoliditas effecit, vt imago eius caput intra frutices abſcondentes hieroglyphicum inſipientiæ haberetur, vtpotè qui auium ſit maximus, ſi tamen collum tantùm frutice occultauerit, latere ſe totum exiſtimet, cùm reliqua magna admodum corporis moles in aperto relinquatur. *Stultitiæ ſymbolum.*

PROVERBIA.

AFra, vel Lybica auis (λυβικον ὄρνεον) refertur à Suida de prægrandibus quod ex ea regione deportẽtur aues immani magnitudine. Horatius de prælauta vſurpauit. *Non Afra auis* (Meleagridem hic vel Numidicam Gallinam non Struthionem intellexerim) *deſcendat in ventrem meum, lucundior quam lecta de pinguiſſimis Oliua ramis arborum.* Nã Gallinas prægrandes olim mittebat Africa, quas eaſdem Numidicas aues appellant, Acron videtur de Struthione ſentire, quæ & ipſa auis mira mole corporis eſt. Adagium mea quidem ſententia non ineptè quadrabit in hominem peregrino cultu notabilem, & Plautus alibi pœnam auem vocat ob manicas alarum inſtar vtrimq. penſiles; Prouerbium extat apud *a* Ariſtophanẽ. Interpres indicat conuenire in barbaros ac meticulosos. Sunt enim homines prægrandes ferè timidiores: hinc Terentius. *Afra auis quid Horatio.* *a In auibus.*

Hic nebulo magnus eſt.

MEDICA.

GAlenus Struthiocameli ventriculum, ſimiliter etiam & aliarum Auium cochlearioꝝ duorum menſura ex vino, ſi abſit febris, ſi adſit verò, ex aqua, potum vẽtris profluuio mederi tradit. In Struthionis ventre inciſo lapides inuenti, eoſque deuoratos temporis progreſſu ab illa concoqui (quamuis id negant alij) atque ad faciendam oculorũ medicinam ſalutares eſſe author eſt *b* Aelianus apud quem Græcè legitur, ἐι εν δ' ἄοδ τοι χρ αν θρώπων ὠφέλειος ἀγαθὸν, vbi χρ conjunctio ſimilitudinem aliquam cum præcedentibus inſinuat, & rei ipſius natura πτίλειος potiùs, quam ὄϒειος legendum dictat, vt Ornithologus conijcit, vt lapides in ventriculo animalis omnia in concoquentis reperti, in homine etiam concoquendi vim promoueant. Nam & Kiranides quoque lapidem ẽ ventriculo Struthionis, collo ſuſpenſum iuuare coctionem ſcribit. Qua ratione etiam Echinus, ſiue interior ventriculi Gallinarum membrana in cibo ſumpta, tanquam etiam illi vis concoquendi lapillos inſit, necnon & exteriores quorundam voracium animalium pellis forinſecus cum ſuis plumis, ac pilis applicatæ, vt Mergi, Cigni, Lupi ciborum coctionem confirmare exiſtimantur. Quod caloris forſan earum applicatione adaucto aſcribendum fuerit, non occultæ proprietati, cum ſimiliter alijs quoque calidis, atque calefacientibus impoſitis augeri coctio poſſit *c* Galenus tamen id de Struthiocameli vẽtriculo falsò credi putat. Contrà R. Moſes ait corticem interioris Struthij ventris, quem cum ventriculi membrana eundem eſſe arbitror, ſumptum conferre ſtomachicis, & calculũ diſſoluere: quam quoque vim alij interiori membranæ ventriculi Gallinarum attribuunt. Auicẽna carnem nham, hoc eſt, Struthionis à quibuſdam Medicis maximoperè laudari memorat, crediq; diſſæq; eſſe calidã, & pinguem, appetentiam excitare, confirmare corpus, & laudabilẽ eſſe, & coitũ promouere, quando concoquitur: eſt.n. difficilis admodũ coctionis, & ſuperabundanti ſuperfluitatis, & craſſior, durior q. omnibus carnibus ab ſtatuitur, Camelinæ naturam referens. Et *d* Galenus non carnem tantùm, ſed omnia etiã eius membra excrementoſa, coctuque difficillima ſcribit: ideoq. iure merito nobis tanquã auis immũda à ſacris literis interdicitur. Plinius ſeuum Struthiocamelinum narrat cùm auctio regia per Catonem Vticenſem fieret, ſeſtertijs LXXX. væniſſe, efficacioris ad omnia vſus, quam ſit adeps Anſerinus. Hunc eundem adipem P. Aegineta miſcet in emplaſtro diacinnabrios ad toſos, alioſq. tumores induratos, nec-

a *Li. 2. Emporiſt. c. 46. Lapidum in ſtruthione inuentorum vis.*
b *Li. 14. de Anim. c. 7.*
c *Lib. 3. de Alim. fac.*
d *Lib. 3. de facult. nat. & lib. de ciboni, & mali ſucci. Seuum.*

non

Vrina.

Oua.

non etiam acopo ex vulpe in oleo decocta, item vnguento duodecimo ad arthriticos. Sunt qui puerorum impubium vrina ad ſolem vſta cum oui albumine illinant. Plinius efficaciorem Struthiocameli vrinam ad eadem aſſerit. Hermolaus hac eadem vrina atramenti literas abluit, quaſi verò præter Veſpertilionem alia auis mingat. Struthiocameli oua podagricis inuncta proſunt, teſte Kiranide.

VSVS.

ETſi Struthio carnes habeat tantoperè à Medicis interdictas, vtpotè duriſſimas difficilimaſq; concoctu, Struthiophagi tamen Arabiæ populi, vt antea recitauimus, ab huius auis eſu nomẽ meruère, & Aethyopes Bellonius refert, captis à ſe Struthionibus veſci: & Lampridius author eſt, Heliogabalum Imper. Struthiones, & Camelos exhibuiſſe in cœnis aliquoties, præcepiſſeq. Iudæis, vt ederent; & rurſus, eundem ſexcentorum Struthionũ capita vna cœna multis exhibuiſſe, ad edenda eorum cerebella. *a* Ioannes Leon Africanus Numidas carne eorũ veſci quidem tradit, ſed iuuenculos capere, ſaginare, & eſſe vnà cum illis aliquoties palato ſuo haud ingratam epulatum fuiſſe. Galenus atque ex eo Paulus alas Struthionum cæterarum auium alis deteriores eſſe negant. Africanus coxas omnium deterrimas affirmat, viſcidas ſcilicet, & fœtidas. Quod ſi ergo quiſpiam Struthiones nactus ad menſæ vſum perducere cupiat, carnis huius coquendi, condiendiq. rationem ab Apicio accipiat, qui de conditura eius hunc in modum ſcribit: *Piper, mentam, cuminum aſſum, apij ſemen, dactylos velcæ ryotas, mel, acetum, paſſum, liquamen, & oleum modicè, & in cacabo bullitant, amylo obligas, & ſic partes Struthionis in lance perfundes, & deſuper piper aſperges. Si autẽ conditurã coquere volueris, alicã addes.* Capitolinus author eſt, Firmum Seleucium Struthiocamelum, quo quidem nullũ volucre maius eſt, vno die comeditſſe: & aliàs etiam Hyppopotamum, cuius adipe delibutus inter Crocodilos impunè natauerit, eſitaſſe: quod certè infigne beluonis exemplum eſt. Oua Struthionum, quæ ab omnibus improbantur, ab Auicenna inter ficciora habita. Galeno deterrima, Tacuino craſſa, & concoctu difficilia; ſi quis etiam veſci voluerit, vitellis tantùm vtatur, quos Aloyſius Cadamuſtus, & Braſauolus non inſuauiter ſeſe comediſſe narrant. Sed longè alium etiam vſum præſtant, vt quæ, *b* Plinio teſte, propter amplitudinem, ac capacitatem pro vaſis quibuſdam habeantur. Garamantes, qui propter ſolum arenoſum, ac exuſtum argilla, qua noſtra vaſa conſtant, carent, potoria ſua vaſa ex his ouis tranſuerſim confectis conficiunt, necnon & pileos, ſeu capitis tegumenta, quibus plurimùm ſibi applaudunt: Tanta ibi ouorum magnitudo eſt; Solent etiam hæc oua in templis ſuſpẽdi, quod quia duriſſima ſint, & humore exempto quaſi oſſea reddantur. Pennarum Struthionum plurimus vſus ad conos bellicos, & galeas, pileoſq. adornandos; tam apud veteres fuit (Plinio teſte) quam iã nunc apud nos, apud quos adeò increbuit, vt vel gregarius quiſq. miles pileũ eis exornet; ad quẽ ſenſum *c* Claudianus:

Struthionis præparatis ad cibum.

Firmi Seleucij voracitas.

Quorũ vſus

b L. 10. c. 1

Pennarum vſus.

In ſext. Conſul. Honorij.

Viua dedit gaudet meiuens, & pollice monſtrat,
Quod pictura varias galea Iunonia crinibus
Ornet auis, vel quod rigidos vibrata per armos
Rubra ſub aurata criſpentur ſerica dorſo.

d Lib. 6. c. 204. 205.

Iraq. *d* Polybium de Struthionis pennis loquutum fuiſſe omninò crediderim, vbi milites Romanos corona plumea coronatos fuiſſe olim tradit, penniſq. tribus puniceis aut nigris erectis longitudinis fere cubitalis. Talem item pennam marmoream in caſſide ſtatuæ Pyrrhi Epirotarum Regis, & Mineruæ bellorum Deæ, Romæ in palatio Illuſtriſſimorum Cæſiorum obſeruaui, quod ſanè noſtram opinionem non parùm confirmat. Atque hinc etiam Struthionis typo militantes denotantur; nam in eorum ex equijs inter alia ſuarum virtutum monumẽta, caſſides hiſce pennis perornatæ portari ſolent. Non omittam etiam στεροφόρους dictos fuiſſe nuntios celeres, ſeu curſores tabellarios, quòd cùm peregrè proficiſcerentur, pennas in capite geſtarent. Meminit illorum Iuuenalis:

Tanquam de Cattis aliquid toruiſq; Sicambris
Dicturus tanquam diuerſis partibus orbis
Anxia precipiti veniſſet epiſtola penna.

Quas pennas ego etiam Struthiocamelorum fuiſſe iudico, quemadmodum Aegyptiorum ſacerdotum, quos στεροφόρους quoque appellabant, cùm in Aegypto hæ aues non infrequentes ſint. Apud Turcas pennas Struthionum, & Manucodiatę niſi Ianizeris (ita milites fortiſſimos vocant) ferre licet, eiſq; ſolis, qui in bello egregium quidpiam fortitudinis ſpecimẽ ediderint. Ex eiſdem in nobilibus Italiæ vrbibus, ac Bononiæ potiſſimum atq; Venetijs fiunt ventilabra, quibus nobiliores matronæ æſtiuo tempore ventulum ſibi parant.

SYM-

SYMBOLA.

STRVTHIO auis, quæ oculorũ radijs foueat oua ſua cũ verbis: DIVERSA AB ALIIS NATVRA VALEMVS, ſignificat eum, qui admirandum quoddam artificium inuenit. Struthio eodẽ modo depictus, ſed cũ verbis LVX VITAM. Significat eum, qui vitam ſeſe, & alimentum a radijs, & ſplendore oculorum mulieris, quam deperit, recipere oſtendit. Nam Struthio mulierem, ouum hominẽ amantem ſignificat.

Struthio deglutiens ferrum cum verbis: SPIRITVS DVRISSIMA CONCOQVIT. ſignificat virum generoſum poſſe tandem omnem grauem iniuriam eluere.

Struthio expandens alas, ad volatum tamen ineptus, cum verbis: NIL PENNA, SED VSVS ſignificat hypocritarum proprietatem, quibus ſplendida foris eſt, ac turgens religionis ſanctimonia, verùm præter ſimulationem nihil eſt pietatis, & ſi vltra ſcruteris, intus delitescunt mendacia, eſt enim Struthio plurimis in plumarum oſtentatione, ſed illis extolli nequicquam valet.

Struthio alis ad curſum leuatis in morem veli, cum verbis: SI SVRSVM NON EFFEROR ALIS, CVRSV SALTEM PRAETERVEHOR OMNES. Virum denotare poterit, qui cùm ad metam, ad quam omne ſuum ſtudium impendebat, pertingere nequiens, aliam eamque non infimæ ſortis obtineat.

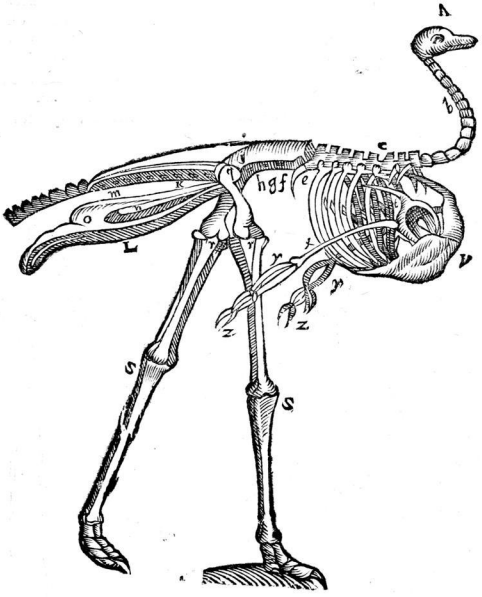

STRVTHIOCAMELI SCELETI descriptio ex [a] Ambroſio Pareo.

[a] L. 24. cap. 22. Caput. Ceruix.

QVAM prodigioſa ſit Struthiocameli magnitudo, ex oſſium eius magnitudine facilè quiuis conſequetur. A. Caput igitur eius Gruis capite paulò craſſius erat, palmi lõgitudine, à vertice ad roſtrum vſque planum, roſtro fiſſo, ad mediam vſque oculi regionem, in ſui extremitate obrotundo. B. Ceruix tres pedes longa, ſeptemdecim latebris coagmentata,

mẽtata, quarum ſingulæ ſingulis lateribus donatæ ſunt: apophyſi tranſuerſa deorſum ſpectante pollicari longitudine, ſi primam, & ſecundam capiti promas exceperis, vt quæ his careant ginglimo coniunctæ. C. Dorſum bibedali longitudine ſeptem vertebris connexum. D. Os ſacrũ bipedali eſt longitudine, in cuius ſummo apophiſis viſitur trãſuerſa, cui magnum ſubiacet foramen, & quod tria alia ſequũtur, ſed minora F. G. H. poſt quæ ſequitur acetabulum, ſeu pyxis, in quam caput oſſis femoris excipitur, & conditur; id parte externa, & laterali profert os perforatum, littera I notatum, perforatum, inquam, ſui initio, mox enim vnitur, qua littera K, ſubeſt. Inde bifurcatur, & in duo alia oſſa funditur, quorum vnum alius maius eſt, minus littera L notatur, ambo qua littera M. affixa eſt vniuntur, ſingula ſemipedem, & quatuor digitos longa. Cæterum ei parti, vnde primum bifurcari incipiunt, & ei inquam concurſu facto, vniuntur, medium interiacet foramen, quatuor digitos latum. Longius verò palmo, vt littera N. notatur, quod oſſis illius reſtat, falcis vinitoriæ inſtar habet, latum tres tranſuersos digitos longum verò tres pollices. Ad extremum vbi littera O. ſubeſt, ſynchondroſi iungitur coccyx nouem vertebris humanis ſimilibus coagmentatur. Femoris oſſa duo ſunt, quorum quod littera Q. notatur, pedali eſt longitudine, craſſitie verò, quæ equiui femoris craſſitiem æquet. Alterum ipſi ſubiectum (quod fortè os cruris, ſeu tibiæ poſſis dicere) littera R. notatum, ſeſquipedem longum eſt; coniunctam habet fibulam, ſeu ſocile minus, eiuſdem longitudinis, ſed quod tantum gracileſcat, quantum deorſum procedit S. tibia eſt cui pes adhæret, ſeſquipedem longa, in duas ad extremum vngulas fiſſa, maiorem vnam, & minorem alteram, quarum ſingulæ tribus conſtant oſſibus T. octo coſtæ ſunt, quæ in ſternum inſeruntur, harum tres mediæ oſſeam productionem habent vnco ſimilem V. ſternum eſt vnico oſſe bipedali cõſtans, ſcutulatum clypeum repreſentans. Huic aliud os iungitur, quod tribus primis coſtis ſupertenſum clanicularum loco eſt. X primum alæ os quod ſeſquipedale eſt. Y. duo huic ſubiecta oſſa extremam alam littera Z. notatam conſtituentia. Totum id animal oſſeum ſeptem pedes longum eſt, totidemq; amplius à pedibus ad oſtrum procedendo altum.

Dorſum. *Os ſacrũ.* *Coccyx.* *Femoris oſſa.* *Tibia.* *Coſtæ.* *Sternum.* *Alæ.*

Sed antequam huic libro finem imponam, omiſſam per incuriam Veſpertilionis ſeleti iconem exhibere placuit.

FINIS LIBRI NONI.

DE PRÆSAGIIS NATVRALIBVS.

SED priuſquam hiſtoriam ipſam aggrediamur, nos operam non luſuros fore credimus, ſi primùm de præſagijs Auium; poſtmodum verò de augurijs ſermonem habeamus: re profectò non ingrata, ſed ad operis intellectum maximè neceſſaria. Sæpenumerò enim in hanc narrationem incidemus, vt quid ipſæ præſagiant, quæ diuinationum genera ab ipſis apud antiquos deprompta ſint, dicamus; quorum ratio niſi prius conſtiterit, vel negocium faceſſet exquiſitis ac delicatis ingenijs, vel in re obſcura & incognita non exiguas tenebras legentibus offundet. Accedit quod hi quidem effectus ſint maximè generales Auium, & ex quibus agricolis in primis, tum verò nautis & mercatoribus, qui, vt rem faciant, ſub Dio verſari coguntur; quin medicis ipſis non exiguum emolumentum accedat. Ex his equidem auguria reuera præſtigiæ ſunt, quibus à viro Catholico fides haberi non debet; at præſagiorum rationem cauſamq; afferri certiſſimam poſſe, non obſcurè profitemur. Quæ enim præſagiunt aues, licet nullo penitus rationis diſcurſu cognoſcant, ſagaciſſimo tamen naturæ inſtinctu aëris ſæpius permutationem, quæ eas vellicat, noxamq; inferit, percipiunt. Huius perceptionis cauſam, quamuis etiam alij ad cœlum, eiuſq; ſtatum tantummodo referant; id tamen ad particularem earum naturam potius reduci debere arbitror. Nam quemadmodum etiã multi noſtrorum ex alteratis ſuis corporibus, lunæ, ſolisq; coniunctionem, adfuturasq; tempeſtates conijciunt; ſic & illæ, cùm ex ambientis, aëris vapore afficiuntur, temporis mutationes denunciant: non tamen præſagiendi omnes eadem ſigna habent. In alijs enim obſeruatur vox, in alijs volatus, ſunt quæ locum mutent, quæ nouos geſtus exerceant, aliæ pennas ſuas expurgant, aliæ ſeſe in aquis abluunt: rurſus cœli ſtatum nonnullæ, aliæ morbos, peſtem, & iram quandoque diuinam, aliæ agrorum ſteril tatem portendunt. Sed manifeſtiora omnia euadent, ſi ad ſingula accedamus. Pluuiam in primis annunciabunt Aues, quæ lacus, fluuioſq; incolunt; ſi, vt obſeruauit Virgilius,

Lacuſtrium auium præſagia. Georg. 1.

Certatim largos humeris infundere rores,
Et caput obiectare fretis, & currere in vndis,
Ac ſtudio incaſſum cernes geſtire lauandi.

Nam cum in aqua victitent, illius aduentu iam iam adfuturo exultant atque geſtiunt. Vel hæc etiam in aquatilibus hiſce Auibus cauſa aſſignari poſſit, calida ſcilicet quædã intemperies ab vaporoſa illa exhalatione in earum corporibus inductatunc enim calidiori aura æſtuantes impendentis pluuiæ refrigerium ſummoperè exoptant. Quæ in arboribus vitam degere conſueuêrunt, ſi ad eas ocyus quam ſolent, recurrant, procellarum, ventorumq; iam iam imminentium haud incerti teſtes ab agricolis habẽtur: Tales enim Aues cùm ſiccitatis potius quàm humiditatis ſint amantes, cœleſtem breui ad futuram aquam ſubterfugiunt. Quæ verò rarius, vel nunquam aquas frequentare ſolent; ſi ad earum margines & riuos plumas obſeruet vellicare agricola, ſub tecta meſſem ſuam, ne à pluuijs, quas ab auibus ſumpto argumento adfuturas extemplò agnoſcit, corrũpatur, deferit: Tum enim aëris humidioris exhalatio grauedinem Auibus adferit; quapropter vt ab ea noxa ſe liberent, pennas ſuas vellicando id onus excutere adnituntur. Rurſus ſi cædem, atq; etiam marinæ relictis ſedibus in ſiccum exeant, maximæ tempeſtatis nunciæ habentur. Quæ terreſtria loca habitant, ſi cum ſilentio ad humidiora proficiſcantur, ſerenitatem portendunt: quemadmodum etiam procelloſo tempore ſi aliæ alias inuolent, atque vltrò citrò q; inter ſe contendant. Pra terea ſi terreſtres vel ſaltem quę in aquis habitare non ſolent, abluere ſeſe obſeruauerit; de procellis venturis metuendum Ariſtoteles, docet, ac Aelianus. Auium, quæ inſularum incolæ eſſe conſueuêre, ingens conuentus, ac præter morem in æſtate congregatio, aquam portendit. Siq; in magno numero in regione, quam habitare non ſolent, appareant, damnaq; inferant; iram Dei in eam gentem adteſtari videntur.

Arborum incolæ.

Marinæ. Terreſtres.

Inſularum incolæ.

Vnde Ieremias propheta verba Domini de ponitione pronũciãs, ait: *Et viſitabo ſuper eos quatuor ſpecies, dicit Dominus, gladiũ ad occiſionẽ, canes ad lacerandum, & volatilia cæli, & beſtias terræ ad deuorandum & deuaſtandum.* Potrò ſi alites relictis inſulis, campis, atq; ſyluis ad ciuitates, oppidaq; atq; alia loca habitata ſeſe transferant, agrorum ſteriliratẽ ſignificant; vti & morbos, aëris q; contagium ſi vel mortui in terram decidant, vel ſi nidos proprios relinquant, Aquila ſi in Orientẽ contenderit, ventorũ nuncia creditur. Si accipiter, inquit Theophraſtus, in arbore cõſidens, & intus inuolans pediculos quærat, haud procul abeſſe pluuias demonſtrabit. Noctua ſi ante ſolis occaſum & citius; quàm ſolet garrula nimis, cauis ſuis exeat, pluuias portendit: tunc etenim tempus præuertit, ne à pluuia, cuius breui adfuturæ nuncia eſt, & inimi-

Cap. 15. in princip.

Aquila. De ſignis pluuiar.

Noctua.

ca, pabulum ſibi parare impediatur. Si verò dum pluit nimia quoque loquacitate moleſta eſt,
Cornus. tranquilliorem, ſereniorémq; cœli ſtatũ prædicit. Si Corui, ac Gracculi magna copia ac gregatim volantes, Accipitrina voce vtantur, procellas iã iam imminere pollicẽtur. Auſtrina verò atque humida aëris intemperies mutationem vocis adferre potuit. Nam cum aërem, & per eum, arteriam & pulmones, cæteraq; formandę vocis inſtrumenta, humiditas nimia impleat; diuersã ab conſuetudine ſua vocem proculdubio efformant: quòd verò turmatim coeant ac congregentur; quędam Sympathia ac mutuus amor id poteſt efficere. Corui quoque ſi arborum ramis inſidentes, alas præter morem multoties concutiant, pluuiam ex veterum obſeruatione indicare creduntur; tunc enim motu illo (qui ab Academicis cenſetur calefacere) corporis ſui noxam, quæ ab humida illa cœli aura inducta eſt, natura duce ſtudent eluere. De ſignis
1. Georg. futuræ pluuiæ, quæ de Coruo obſeruantur, eadem ferè canit Virgilius:

——*E paſtu decedens agmine magno*
Coruorum increpuit denſis exercitus alis.

Sicca enim & retorrida eorum complexio cauſam præbet, vt adueniente iam humore preſenti aduerſus illam remedi⁹, hæ Aues exultent, quaſi & geſtiant. Rurſus raucam edentes vocem, atque, vt Plinij verbis vtar, cum ſingultu quodam diù multũq; ſi latrantes, aquas vel pro illis ventos ſignificant. Cornix vbi nimia garullitate faſtidium parit, ſeq; vndis ſubmergere ſubinde nititur, certa pluuiæ prænuncia eſt. De hoc ſic apud Virgilium:
Cornix. *1. Georg.*

Tùm Cornix plena pluuium vocat improba voce,
Et ſola in ſicca ſecum ſpatiatur arena.

Prętereà ſi frequẽti numero prope aquas cornicatur, eaſdem portendit. Ratio eſt, quòd adueniitia corporis eius moleſtia, quam vaporoſus ille aër induxit, ad expellendum eam intuitat; vnde ad aquas ſeſe recipit, vt earum frigiditate caloriẽ illum ſuperfluum obtundat. Si denique ſub veſpertinum crepuſculum nimis querulam ſe audiri ſinat, tum ſerius imminere pluuiam
Gracculus. pollicetur; quin eam deteſtari creditur. Gracculi ſub domorum recta ſolitatiè degentes, & alas præter morem motitantes, vellicanteſq; & explumantes, pluuias in propinquo eſſe annuntiant; quemadmodum etiam ſi ſerius quàm ſolent, à paſtu domum redeant. Huius rei ratio eſt; quòd prægnitis naturæ ductu cœli iniurijs, vt profecuentibus etiam diebus de pabulo ſibi
Picus Martius. *Gallus,* prœuideant, ſolliciti ſunt. Si verò ſummo manè loquaciores, vocaliores q; fiant, quam ſolent; tempeſtatum haud dubia teſtimonia ſecum ferunt. Picus Martius, qui & pluuiæ Auis nuncupatur, ſi altiori voce, & plus ſolito ſtridear, tunc certus eris de adfuturis aquis. Gallus Gallinaceus, quẽ ad excitandos ad opera mortales, rumpendũq; illis ſomnũ natura genuit, nouit ſidera & ternas diſtinguit horas cantu, cum ſole it cubitum, ſolis ortũ percipit, diẽ nũciat venientem cantu & alarum applauſu. Hic ſi primis noctis horis, ſtatimq; vbi occubuit ſol, inſolita ac rauca voce cucuriat, alaſq; quatiat, imbrium, procellarumq; teſtis habetur. Nam exhalatio illa humida, atque Auſtrina a ëris conſtitutio, voci deſtinata membra, vt ſenſim repleat; ita multa pituita infarcit, raucitatemq; parit: à cuius pondere atque moleſtia cum liberare ſeſe ſtudeat, ad vocis ac motus opem confugit: vel quòd larynx ab humidiori aëre dilaratus grauiorem vocẽ efformat, eamq; raucam & clangoſam. Pulli Gallinacei, & cœteræ ferè alites omnes, ſi roſtro pedũculos ſuos plumatim vellicent, ſeq; præter ſolitum laburrent (quod de Echinis quoq; teſtatus
Pulli. *Lib. 18. cap. 35.* eſt Plinius) pluuiam adfore denotant. Pruriunt enim ob efferuefactos intus humores, & ab ambiente expirari prohibitos, quã noxam vellicatu eo, vel tollere penitus, vel mitigare ſaltem
Gallina. adnituntur. Gallinæ ac Galli, ſi, vbi mox oborta eſt pluuia, domum ſub loca ab aquis tuta magno curſu ex agris contendant; & ſi manè ad paſtũ tardius quàm ſolent, & quaſi coacti exeant, procellarum, magnarumq; tempeſtatum futurarum, aut præſentium, quæ nondum ceſſaturæ
Gallinaceus Columbus. ſint, teſtimonia adferunt. Gallinaceos quoque teſtatur Aelianus, cœteras q; domeſticas Aues, ſi alarum, vocisq; nimio ſtrepitu ac cucuritu obmurmurent, tempeſtatem minari. Columbi ſi domicilia ſua ſerius quàm ſolent repetant, nullo etiam abigente, vel ſi à paſtu ſolitum redeundi tempus præueniant, pluuias metuunt; atque ideò tantum ſibi cibum quærunt, vt pro craſtina
Pauo. die etiam ſufficiat. Pauones per nocturna ſilentia vocem clangoſam ſæpius reiterantes, haud longè abeſſe vndas denotant: cauſam ſuperiora declarant; Vocis tamen illa ingeminatio copioſiorem intus calorem, auctumq; vocalem ſpiritum teſtatur. Paſſerculi crepuſculo matutino
Paſſer. *Grus.* pipientes, tempeſtatũ ſigna in aëre impreſſa ſignificant. Grues ſi e mari ad mediterranea loca contendant, vehementes pluuias, ſi Philoſopho habenda eſt fides, minantur: contrà ſi inter volandum non clamitent, ſerenitatem promittunt. Si volantes à recto flecterent curſu, & retrocederẽt, infandam nautis tempeſtatem, & mare procelloſum, mox turbines & fluctus pronunciant; idq; Virgilij teſtimonio comprobatur:

Lib. 1. Geor. ——*Nunquam imprudentibus imber*

Obfuit,

Obſuit, aut illum ſurgentem vallibus imis
Aëre a fugere Grues. & alio loco.
—— Quales ſub nubibus atris
Strimoniæ dant ſigna Grues, atq; æthera tranant
Cum ſonitu, fugiuntq; Notos clamore ſecundo.

Horum enim Notorum calorem fugiunt, cùm reuertuntur in Thraciam. Eædem ſi voce vtentes inconcinna & male explicata, & non ſeruato ordine in volatu ſuo per aëra ferãtur, ſiq; tandem valles deſerant, & humilẽ volatum, & cõbliquè inſtituant, atq; eundem, vnde venêre, locum repetant pluuiarum & hybernæ conſtitutionis nunciæ habentur. Demiſſè autem volitant, vt nubem, quæ in altiori aëris parte tunc exiſtit, fugiant: primum locum repetunt, ne pluuia ac tempeſtas iter earum impediat. Hirundo aquas & paludes frequenter petens, & ventre illas, & alis contingens ad futuras iam pluuias prænunciat. Eadem ſi nullo fixa loco, modo hàc, modò illac volitans parietibus ſubinde hæreat; vel demiſſum adeò exerceat volatũ, vtertam tangere videatur, & puluerem excitare, pluuiarum item ſignum adfert. Dixerit quiſpiam, quòd ipſa futuram tempeſtatem præcognoſcens, dum ſerenum adhuc cœlum eſt, de muſcis, formicis, atq; id genus animalculis humi & in muris victũ tantibus, ſibi pullisq; ſuis proſpicere cupiat: vel quòd ſurſum elatos vapores perhorreſcẽs (eſt enim Auis mollicula) humi degat; vel quòd per eam aurã, æſtuante aëre excalefacta, in terra, locisq; vmbroſis, refrigerium quærat. Regulus Auis omnium quotquot hactenus obſeruaui, auicularum minima, ſi morum, cantumq; exerceat inſolitum, eadem per omnia promittit. Retorridam enim, atq; exuſtam ſentiens temperiem, humidiori lætatur aura, aduentantemq; pluuiam exoſculatur. Rubecula auis tecta, locaq; ab hominibus habitata, motu inſolito petens, tẽpeſtati mox venturæ ſe ſubducere innuit. Picrochola auis aquam ſuę naturæ cõgruam ac peropportunam voce ſua annunciat, & venientem maximo applauſu ſalutat. Anſeres magno cum clangore ad aquas accelerantes, feſcq; placidè ijs immergentes; adhæc inſolito garritu tumultuantes, pluuias (modo recentem aquam frequentare liberè anteà potuerint) præſagire annotarũt antiqui, & quotidiana docet experientia: ad bilem, quam præ omnibus animalibus magis æruginoſam egerunt, noua humiditate temperandã, aquas proximè adfuturas, magna voce, atq; applauſu inter ſe congratulantur. Anates ſi tempore ſereno gregatim ſocientur, & nullo ſeruato ordine volitent; adhęc ſi frequentius, quàm ſolent, & turbulentius vociferentur (niſi aliquos ex ſuis ſe amiſiſſe ea voce teſtentur) ſub tecta reducenda ſunt quæcunq; ab inſtantibus procellis corrumpi poſſint; quarum aduentus illi naturali inſtinctu periti, nullum cùm in motu, tùm in voce ac volatu ordinẽ ſeruant; quibus tã quam peropportuno remedio moleſtiam, quam à vaporoſo aëre acquiſiuerunt, expellere conantur. Eædem Aues & Mergi, ſi alis nimium laſciuiant, ventum portendũt, &, vt inquit poëta:

Regulus. *Rubecula.* *Picrochola.* *Anſeres.* *Anates.*

Cum medio celeres reuolant ex æquore Mergi,
Clamoremq; ferunt ad littora: cumque marinæ
In ſicco ludunt Fulicæ.

Mergi. 1. Georg.

Fulicæ.

Haud enim ignorant Aues illæ nubem eã obſcuram, quæ à vaporibus ex aquis ſurſum elatis dependet, aquam denuo minaturi; cuius impetum vetitæ aliò migrant: vel quòd tunc pabulum ijs ſuum (piſcibus enim victitant) ob talem auram in medijs aquis deficiat. Ardea aquas ſtagnantes ſibi familiares vociferabunda deſerens, longeq; inde ad medios agros plorabũda ſubſiſtens, aut ſupra altam nubem ſe efferens, pluuias & tempeſtates prælagire traditur. De quo Virgilius ita:

Ardea.

—— Notasq; paludes
Deſerit, atq; altam ſupra volat Ardea nubem.

Georg. 1.

Propter enim vaporoſi aëris iniuriã ad loca à pluuijs, ventiſq; tutiora profugit, corporis ſui imbecillitatis conſcia; vel adde, quòd tum ob cutis raritatem noxã contractã virium robore quodammodo deſtituatur. Hinc illæ querelæ, & ad refocillandum calorem altus volatus. Eadem etiam impetuoſam tempeſtatem, Ariſtotele teſte, ſi mane in aurora clamitet, annunciat.

DE AVGVRIIS.

HIS ità enarratis, tractatus de augurijs & auſpicijs annectatur, res nõ abſimilis ſuperioribus; quæq; ex illo diuinandi genere ortum ſuum habuit. Cùm enim Aues naturali quodam inſtinctu, ſiue quòd animalia ſint, quæ ſenſu ſaltem viuant, & ſenſibus addicta ſenſilium impreſſiones facile percipiãt; ſiue quòd imbecilliora ſint, & ad patiendum facilliora externas affectiones præſagire videret ſuperſtitioſa antiquitas: ita q; eò deuenit ſententiæ, vt aliquid diuinius in eis ineſſe exiſtimaret, & non ſolum externas cœli, aërisq; mutationes; ſed futuros etiã euentus, quorum vel Deus ſolus, vel nos ipſi authores ſumus, conijcere eas, & diuinare crederet. Quæ ſententia maximè erronea eſt, & ſuperſtitioſa, ſacrisq; literis planè cõtraria. Quid enim de actionibus noſtris, atq; earundem euentis, quarum principium in noſtra poteſtate ſitũ eſt; & in nobis ſit velle & nolle; quarũ progreſſus tot caſibus, vel impediri, vel adiuuari, etiam nobis inconſultis, poſſunt: quoniam exitus ſoli Deo notus eſt; quid, inquam, Aues ex his rebus dubijs præneſcant? Habent equidem pluuiæ, tempeſtates, ſerenitates q; cauſas ſuas naturales ſtatas & certas; at de bellis, de nuptijs, de itinere, de auſpicandis quibuſcunq; negocijs & ſummatim de ijs, quæ in noſtra voluntate ſita ſunt, & ab conſilio, vel noſtro, vel aliorum dependent, nulla certa coniectura eſt, vel opinio. Quidè quod Deus qui cœteras coniecturales artes, medicinam, agriculturam non modo admittit: ſed etiam laudibus extollit, hanc Hetruſcorum diſciplinam maximè exoſam habet: atque ideò eius vſum Hebræis planè interdicit: *Vos nolite*, inquit, *audire Prophetas veſtros, & ſomniatores & augures.* Et iterum: *Gentes iſtæ quarum poſſidebis terram augures & ariolos audiunt: tu autem à Domino Deo aliter inſtitutus es.*

Ieremi. 27.
Deut. 18.

Nolim ergò hiſce anſam dari Chriſtianis mentibus, ad hanc vanam & ſuperſtitioſam diſciplinam amplectendam (hanc enim amentiam puris mentibus extirpari optimum exiſtimo) ſed, vt qui noſtra hæc lecturi ſunt, vel in antiquis monumentis peruoluẽdis quotidiè verſantur; quæq; his nugis paſſim plena ſunt, ea facilius & commodius percipiant; & vana quæ ſunt, vt vana cognoſcant, atque vt vana contemnant. Non enim ſcire, ſed facere mala, malum eſt.

Verùm cùm veteres, vt Nonius Marcellus annotat, auguria pro rerum omnium coniecturis acceperint; vnde Cicero, *O mea ſemper fruſtrà veriſſima auguria rerũ futurarum*: latius quoq; pro quauis dixit diuinatione. Ego auguriorum vocem hìc accipio, vt à ſolis Auibus dependeat; vt ſcilicet ſint diuinationes ſiue coniecturæ, quæ vel ex earum inſpectione, vel voce obſeruabantur. Non poſſum autem laudare argutam quidem, atque ingenioſam Iohannis Goropij etymologiam, quam ex Germanorum ſuperiorum lingua depromit: illi enim pro Oog, quod ſine diſcrimine vel acutè videre, vel oculus ſuis dicitur, Aug ſcribunt; Vult ergò augur eſſe vocem compoſitam ex aug & ur; & hac excellentiam perfectionis: illâ acumen videndi notari. Nam reuera augurium ab Auium garritu, vt ait Feſtus: vti auſpicium ab Auibus ſpeciendis, vt vult Varro; nomen traxit: & augur paſſim pro auſpice apud Authores ſumitur.

2. Philipp.

Inhiero-glyph.

Lib. 5. c. 15. Genial. dier.

Et quamuis Alexander ab Alexandro quinque recenſeat ex Feſto auguriorum genera, quorum alia proſpera, alia piacularia ſint; primum videlicet ex cœlo; ſecũdum ex Auibus; tertium ex tripudijs, quartum ex animalibus; quintum ac poſtremum ex diris: ego qui de Auium augurijs hìc ſolummodo ago, ad bina hæc genera ea reduco; ad oblatiua ſcilicet, & imperatiua. Imperatiua petebantur à Dijs; nec in imperantis erat manu, ea vel accipere, vel non accipere: vel agnoſcere, vel non agnoſcere: Quæ verò vltrò non petentibus facta & oblata erant, in poteſtate hominum erant. Vtraque modò fauſta, modò infauſta portendebant; infauſta, Piacularia quoque dicebantur. Cluia erant, quæ fieri aliquid prohibebant; & caduca, cùm in templo, ſeu augurij loco, per augures metato, excidebant; veluti virga è manu. Triplici verò ratione Aues auguria faciebant; volatu nempe, voce, & paſtu: primæ Præpetes dicebantur: quarum item duplex erat genus; aliæ enim altum, quæ Prepetes ſimpliciter; aliæ humilem, quę Inferæ nuncupabantur, volatum exercebant. Quę verò voce, vel cantu, vel garritu augurium edebant, Oſcines dicebantur; quaſi ore canentes; quare & oſmen pro omen quoque veteres dicebant. Erat & tertium genus, quod ex Auium paſtu colligi dixi; id tripudium Soliſtimum appellabant: Cicero Terripauium primùm dictũ fuiſſe ſcribit; & poſtea voce paulatim immutata Tripudiũ. Soliſtimũ verò à ſolo nomẽ meruit: coactum id augurium idem Cicero loco citato vocat; quòd auguretur è pullis in cauea antè fame enectis, & quod ex offa cadere aliquid oporteret, vt tripudium ſoliſtimũ fieret: contrà liberum, quod ex præpetibus capiebatur, quali vſum fuiſſe refert Deiotarũ, qui liberè volãtes Aues aperto cœlo, non clauſas cauea, ſpectabat.

Præpetes.
Inferæ.
Oſcines.
De Diui. Tripudium Soliſtimũ.
Terripauiũ.
Coactũ augurium.
Liberum.

Græci

Græciæ Perſæ. vt ex Xenophonte liquidò conſtat, auſpicia dextra feliciora crediderunt; Romani verò ſiniſtra magis approbare viſi ſunt; vnde Plautus; *Tacete, inquit, habete animum bonum liquidò exeo foras auſpicio, Aue ſiniſtra.* Et Dionyſius Halicarnaſſæus, vt cauſã adferat; cur ſiniſtra augurio pro felicibus habita ſint: in hæc verba ſcribit: penes quem fides eſto: *Hæc habent autẽ, inquit, Romani talia pro addictorijs, ſiue ex diſciplina Hetruſca, ſiue ita edocti à maioribus, hac ratione (vt equidem arbitror) vt ſedes ſit optima in captandis auſpicijs, qua Orientem ſpectet; vnde ſol & luna ſurgunt, ſtellæq; tam fixæ, quam errantes, & vnde mundi motus ſumit exordium; cuius circulari vertigine, quæ in eo ſunt, modò ſuper terram exiſtunt, modo ſub terra latitant. Porrò qui Orientẽ ſpectant, Septentriones à ſiniſtris habent; à dextris Meridiẽ. Honoratius autẽ eſt prius, quàm poſterius: Sublimis enim ab Aquilonari tractu polus attollitur: circa quẽ mundus voluitur; & è quinque cœli circulis, qui vocatur Arcticus, hac parte ſemper eſt conſpicuus: At ab Auſtrali tractu, is qui vocatur Antarcticus, ſemper in ea parte delitet. Veriſimile eſt autem inter ſigna, quæ de cælo ſeruantur, ea præcellere, quæ ſunt in parte optima; & quoniam ad Orientem vergentia potiorem partem obtinent, quàm Occidentalia; tum in his ipſis celſiora ſunt Auſtralibus Aquilonaria, meritò habentur optima.* Hæc ille: Et Donatus in hæc Virgilij verba:

Li. de pædia Cyri.

Auguria dextra, an ſiniſtris feliciora, & contra.

In Epidico.

Lib. 2. non longè à principio.

— — Subitoq; fragore
Intonuit læuum:

Lib. 2. Aeneid.

læuum pro proſpero accipiendum eſſe vult; hancque addit rationem, quòd precantis latus læuum, dextrum ſit eius, qui poſtulata largitur; Pariter & Seruius ſiniſtra auguria, à ſinendo, quòd nos agere aliquid ſinant, dicta ſcribit; quod & Feſtus ex Varrone probat. Ego tamen & auguria dextra fauſta fuiſſe Romanis quoq; reperio, Coruí in primis atque Aquilæ; Plautus; *Impetritum, inquit, inaugiratum eſt, quouis am mittunt Aues, Picus, Cornix eſt ab læua, Coruus, Parra à dexterâ conſuadent.* Et Cicero. *Quid habet augur, cur à dextra Coruus, à ſiniſtra Cornix facias ratum?* Item & Horatius:

Lib 17. Lib. 5. Epiſt. Quæſt. In Aſinaria. 1. De Diuinat. Lib. 3. carm. Od. 27.

— — Ego cui timebo
Prouidus auſpex
Antequam ſtantes repetat paludes
Imbrium diuina Auis imminentem
Oſcinem Coruam prece ſuſcitabo
Solis ab ortu.

Aquila ſi è dextra parte veniret felix omen faciebat, & magnarum rerum auſpicia. Sic Homerus, cùm primò Aquilam altè volantem populũ retinere pro infelici augurio dixiſſet; mox, vt ſentiat nihil intereſſe inter dextrum & ſiniſtrum in hæc verba Hectorem introducit loquẽtem, auguriaq; vt vana contemnentem.

Iliad. M.

— Τῶν ἔτι μετατρέπομ', οὐδ' ἀλεγίζω,
Εἴτ' ἰὼν δεξιὸς ἰοῦσι πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε,
Εἴτ' ἂν ἀριστερὰ ποίγε ποτὶ ζόφον ἠερόεντα.
— Quas minimè moror, neque curo
Siue ad dexteram vadant, verſus auroram, ſolemq;
Siue ad ſiniſtram ibũt aduerſus occaſum obſcurum.

Bonum quoq; & felix habebatur augurium ſi pulli per quos auſpicabantur, comediſſent, præſertim ſi eis comedẽtibus aliquid ab ore decidiſſet; pulicula enim illis potiſſimùm dabatur in auſpicijs, quia ex ea neceſſe erat aliquid decidere; quod tripudiũ faceret. Sin verò omninò non ediſſent; periculum imminere credebant, & infauſta portendi.

Alteræ. Arculæ. Cliuiæ. Enebræ. Inebræ. Remores. Fecilytræ. Voiſgræ. Bubo. Cornix. Lib. 10. cap. 12. Corui. Parræ. Lib. 3. Ode 27. Auſpicatæ Aues. Iliad. Ω.

Erant & Aues, quarum augurio plerumq; bonum: item & alię quarum infelicem euentum ſortiebantur. Inauſpicatarum variæ erant nomenclaturæ. Alteræ enim dicebantur, quæ ſu peruenirent, & felici auſpicio vitiũ facerent; Arculæ quæ arcer ẽt: Cliuiæ, quæ difficulter admitterent; Enebræ & Inebræ, quæ obſtaculum darent, ab ijsh bendo: Remores; Fecilytræ; Voiſgræ, quæ ſeſe veliendo malum auſpicium nunciarent. Bubo funebris, & maximè abhorrens publicis præcipuè auſpicijs, deſerta incolit; ſi itaque in vrbibus aut omninò in luce viſus eſſet; pro diro habebatur oſtento; & Vrbs luſtrata quandoque dicitur, quod Capitolij cellam intraſſet. *Cornices inauſpicatæ garrulitatis haberi* ſcribit Plinius, *à quibuſdam tamen laudari. Corui*, eodem teſte, *in auſpicijs ſoli videntur intellectum habere ſignificationum ſuarum: peſſima eorum ſingificatio, cùm glutiunt vocem velut ſtrangulati.* Parra item eſt inauſpicata, de qua Horatius Galateæ ſuæ nauigationem diſſuadens, inquit:

Lib. 3. Ode 27.

Impios Parræ recinentis omen
Ducat, &c.

Inter auſpicatas Aues Aquila primas obtinet; vnde apud Homerum Priamus ab Hecuba

ba admonitus; Iouem orat, vt Aquilam mittat, cuius volatu in bonam ſpem erectus, auſpicioq; ſecundo conſiſus, ad Naues Græcorum ſe conferat.

Πέμψον δ' οἰωνὸν ταχὺν ἄγγελον, ὅς τέ σοι αὐτῷ
Φίλτατος οἰωνῶν, καὶ ἐν κράτος ἐστὶ μέγιστον,
Δεξιὸν, ὄφρα μὶν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας
Τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἴω Δαναῶν ταχυπώλων, id eſt.
Mitte autem Alitem velocem nuncium; quitibi ipſi
Dilectiſſimus inter alites; cuius fortitudo eſt maxima.
Dextrum, vt eum ipſe oculis percipiens;
Hoc fretus in naues eam Danaorum equitum:

Lib. 1 Natural. quæſt. c. 32.
Li. 10. ca. 8.
Circus.
Lib. 1. ca. 5.
In prologo Caſinæ.

Atque hinc eſt, quod Seneca inquirat, *cur Aquilæ hic honor ſit datus, vt magnarum rerum feceret auſpicia?* de quibus nos ſuo loco. Plinius *ex Accipitribus Circon* refert *claudum altero pede, proſperrimi fuiſſe augurij, nuptialibus negotijs*: Nuptias enim ſtolida gentilitas, teſtibus Macrobio & Alexandro ab Alexandro; *ducibus auſpicibus, & totidè ſignatoribus ſpondebat, ſtipulabaturq;*, inquit, *is noctu, ac quandoq; prima diei luce; magna cautione; id ne fieret motu cœli & terræ; cælo turbato; inquieto; procelloſoq; die; publicis feſtis; lemurijs, quibus occiſi Remi umbra placabatur; feralibus; ſine parentalibus; ancylibus nondum conditis, poſtridiè nonas; idus; calendas; quotiam q; dies ater erat.* Quas ſuperſtitiones ridet Plautus his verbis:

Argentum ſi quis dederit, vt ego ſuſpicor;
Vlro ibit nuptum; non manebit auſpices.

Triorchis.
Vultur.

Sed ad auguria, vnde digreſſa oratio, reuertamur. *Triorchi, quem Rutesnem Romani appellant, familia etiam ex eo cognominata, cùm proſpero augurio in ducis naui ſediſſet; phœmonoe principatum in augurijs acdit*, vt Plinius loco citato narrat. Vulturis quoq; plurimus erat vſus; quia Romulo in condenda vrbe duodecim apparuiſſent; vel quia, vt Herodotus vult; *Vultur nulli nocet animali, qui non niſi cadauera comedit; nec Aues mortuas attingit*; Erat tamen infauſtum plerumq; eius augurium; potiſſimùm ſi fana Deorum inuolaſſet. Sed de Auibus alijs, quarum felix, & infelix augurium erat; conſule Alexandrum ab Alexandro.

Lib. 5. c. 13.
Auguraculum.

Augures auguria captaturi in ſupremam curiæ partem, quam auguraculum antiqui appellabant; ſe recipiebant; veſtemq; induti lacerdotalẽ; litũ, qui virga erat, manu tenentes eleuata, oculis intenſiſſimis Aues obſeruabant; finiſtrorſum ne, an dextrorſum; canentes ne, an tacitè, adulcrent; bonum inde aut malum rei, quam meditabantur; elicientes euentũ. Captantes portò auguria ſedebant, vt ex Plutarchi his verbis quis intelligat, Ὅτ' ἂν ἄρχειν ἐσπ ὄρνισκαθέζόμενος, ξέσπολεως οἶκον, ἢ σκηνὴν μεμιθωμένην, ὑπ' αἰτίας τινὸς ἀναγκαθῆ, μὴ πογεγονότων σημείων βεβαίων ἐπανελθεῖν εἰς πολιν ἀρχεῖν ἐπιτρέπει, τὸ προμεμισθωμένον ἴδιωμα, καὶ λαβεῖν ἕτερον ἐξ οὗ ποιήσεται πλὴν θεὰν αὖθις ἐξ ὧν παρχῆς. hoc eſt *Magiſtratum; cùm extra vrbem conducta ad hoc domo aut tabernaculo augurij capiendi gratia conſediſſet; ergà priuſquã id eſſet peractum; neceſſaria aliqua de cauſa, in vrbem redire coactus fuiſſet*, oportebat priori loco relicto alium conducere indeq; augurium petere. Hinc Seruius in illud Virgilij, *Sacrata valle ſedebat, ſecundum augures*, inquit, *ſedere eſt augurium captare:* Interdum verò cubantes auſpicabantur, vt idem quoq; teſtatur. Precabantur autẽ certa ſibi, ac clara & proſpera, è cœlo ſigna dari; quæ Deos eorum precibus annuere teſtarentur; harum precationum formulas expreſſit Virgilius his verbis:

Lib. 9. Aeneid.
3. Aeneid.

Quem ſequimur? quòne ire iubes? vbiponere ſedes?
Da Pater augurium, atque animis illabere noſtris.

Auguvari quibus & quãdo prohibitum.

Si verò augures vleus haberent; augurandicauſa prohibebãtur; quia integros & ſanos corpore & mente eos eſſe oportebat. Erant & tempora, quibus augurari erat vetitum: Metellus enim Pontifex Maximus poſt ſextilem menſem augaria captari noluit; quòd adultis & perfectis Auibus auſpicando; antequam ætas aduenerit, ſit prudentiæ: autumno autem Aues partim inutiles ſunt; partim mo. bidæ; partim pulli imperfecti; & aliquæ propter anni tempus alò deuolant: Sic ex vlceratis Auibus auguria captari non licere (ſiquidem morboſæ Aues augurium nullum faciebant) ſæpe relatum eſt.

Augurum honor apud Romanos.

Cæterùm quanto olim in honore atque authoritate haberentur augures apud omnes gentes; ac potiſſimùm apud Romanos; paſſim quæuis ſcriptorum monumenta teſtantur. Hos etenim ex maioribus, præſtantioribus; Vrbis eligebant, vnde Cicero ſe ab Hortenſio viro clariſſimo in collegium augurum fuiſſe coopratum gloriatur; Et Q. Mutium Sceuolam augurem videmus, inter primarios omnium ætatum viros connumerari; cuius ſanguine; quod aràm templo Veſtæ, quo nihil in Vrbe habebatur præſtantius; illum amplexantem Sylle carnifices interfeciſſent; ignem illum qui Virginum cura perpetuus erat; penè extinctum fuiſſe credebant,

bant. Sed & Paulus Aemylius solitus est dicere; quod nec Senatus cogi, nec conueniendi locum poterat habere; nisi quando & vbi augures præscripsissent. Omnia enim gerebantur auspicatò; præsertim in bellis; vnde Cicero; *Rē bellicā nostri maiores administrari nisi auspicato, noluerūt*; Et Liuius prælio Allienſi, vt nouū & triſte prodigium habet, quod *nec auspicato, nec litato in ſtruunt aciem*; Et ſępè apud eū, alioſq; hiſtoricos ſit mētio, *Conſules auſpicio operam dediſſe*. Sed *quid maius, ſi de ture quæritur; quā poſſe* (vt cū Cicerone dicā) *à ſummis imperijs, & ſummis poteſtatibus comitia tollere; cōſilia & inſtituta demittere, vel habita reſcindere? quid grauius quàm rē inceptā dirimi, ſi vnus augur ALIO DIE dixerit? quid magnificentius quā poſſe digniſcernere, vt magiſtratu ſed abdicent Conſules? Quia religioſus, quàm cū populo, cum plebe agendi ius dare, aut non dare?* Non parum quoque augurium authoritatē extollere illud videtur; quod cum cæteris ſacerdotibus ſimul, ac ad iudicium ducti, ac damnati ſunt, alium ſoleant ſubſtituere: Augurem verò donec vita ſuppetebat, licet maximorum criminum conuictum; ſacerdotio non mulctarent. Hos etiam Deorum internuncios, interpretesq; vocitabant; vt ex verbis Aneæ apud Virgilium ad Helenum augurem conſtat, ait enim:

Troiugena interpres Diuum, qui numina Phœbi,
Qui tripodas, Clarij lauros, qui ſydera ſentis;
Et volucrum linguas; & præpetis ominapennæ.

Quapropter non plebeios ſolùm illis morem geſſiſſe legimus; ſed ipſos etiam Conſules; Dictatores, nec non & Reges; penes quos omne erat imperium. Scipionem ferunt, quòd augures iudicaſſent, vitio creatū eſſe; ſponte ſua ſe magiſtratu abdicaſſe. P. Claudius, ac L. Iunius Coſſ. ſupplicio digni iudicati ſunt; quòd contra auſpicia nauigaſſent. Et quamuis Proprætores, & Proconſules legamus rem quandoque geſſiſſe mauſpicatò, id augurum d gnitati nō repugnat, quòd ſoli magiſtratus auſpicia haberent. Denique tanti fecerunt auguria, vt apud Liuium extet, *Auſpicijs vrbem conditam eſſe; auſpicijs bello ac pace, domi militiæq; omnia geri, quis eſt qui ignoret? Quid enim eſt, ſi pulli non paſcantur, ſi cauis tardius exierint? ſi occinerit Auis? parua ſunt hæc; ſed parua iſta non contemnenda, maiores noſtri maximam rem hanc fecerunt.*

Sed vt deteſtandam hanc idolatriam, quæ à viro Chriſtiano omnino debet eſſe aliena, ac tanquam ſumma pernicies euitari; plenius perſequamur; paucis itaque adductis argumentis ex eorundem ſuperſtitioſorum Ethnicorum ſcriptis, quàm breuiter fieri poteſt, eandem refutemus: Cum etenim ſimia ille Dei Dæmon, vt Deus haberetur; augiuriorum ſit inuentor: (quamuis Carea, à quo Caria appellata ſunt, reperiſſe dicatur à Plinio) nihil inde boni haberi potuit. Quis enim ita mente captus, qui Deum Opt. Max. ſecreta ſua, quæ non homines ſolùm, ſed ipſos etiam latent Angelos, Auibus manifeſtaſſe credat? quando ipſamet Auis periculum ſibi ob oculos propoſitum non noſcat? Quanam obſecro ratione, quòd futurum erat, prædixiſſe potuit? Equidem è nido auolans aliunde paratura alimoniam nutricandis pullis, plerumque regreditur re infecta, nec vſpiam inuenio cibo. Refert Euſebius, cùm Alexander Macedo ad mare rubrum proficiſceretur; Iudæum quendam adfuiſſe, nomine Moſomanum; qui augure omnes conſiſtere iubente, Auemq; ei cauſam illius rei inquirenti oſtendente, ac dicente conducere ità conſiſtere, donec Auis an hāc vel illac eundem indicaſſet; Auem ſagitta interfecit; auguriq; ac aliis id ægreferentibus reſpondit; quis eſt iſte furor? quomodo Auis iſta, quæ nihil de ſagitta præuiderat, de itinere nobis prædicere potuit? Quare ociоſos & feriatos fore Deos dicebat doctiſſimus M. Varro; ſi ſua Conſilia Corniculæ crederent, aut Coruo. Cicero etiam ipſe augur auguria ridebat, homines sq; arguebat, qui Auium vocibus, aut volatu, aut paſtu conſilia ſua moderarentur; & Nonio dicenti, *ſpem optimā habere licere, quòd ſeptem Aquilæ in caſtris Pompei eſſent captæ, rectè dicebat moneres, ſi contra hoſtes nobis pugnādum ſert.* Sed Clodium, Flaminium, alioſq; ſuperſtitioſus quiſpiam dixerit exercitum perdidiſſe; quòd pullorum Soliſtimum Tripudium expectare recuſaſſent. Quid Regulas? nonne auguria ſeruauit, & captus eſt? Mancinus religionem tenuit, & ſub iugum tamen miſſus eſt. Pullos edaces habuit Paulus ad Cannas; tamen cum maiore reipub. parte proſtratus eſt. C. Cæſar ne ante brumam in Africam nauigaſſet, augurijs & auſpicijs renitentibus ſpreuit: eò facilius & nauigauit & vicit. Troianorum fortiſſimus Hector auguria prorſus contemnens, ſic infit apud Homerum.

Hμεῖς δὲ μεγάλοιο Διὸς πυθώμεθα βουλὴν,
Ὅς τε καὶ ἀθανάτοις καὶ ἀνθρώποις ἀνάσσει.
Nos autem magni Iouis pareamus conſilio
Vnum auſpicium optimum, pugnare pro patria.

Quo poſtremo verſu Epaminundam Thebanum vſum etiam fuiſſe teſtatur Diodorus ante Leuctricam victoriam. Qui quoque cum duo contraria auguria, quo tempore moturus erat

Lib. 2. de Diuinat.

Lib. 2. de legib.

Aeneid. 3.

Lib. 5.

Lib. 7. cap. 56.

Lib. 9. de Præparat. Euang.

Iliad. M.

Lib. 15.

caſtra, apparuiſſent, quorum altero victoria, altero clades portendebatur, anxios inde milites conſpicatus, ac ſciens huiuſmodi res eſſe vaniſſimas, animos addidit militibus; dicens moneri altero exercitum; ſi fortiter hoſtem aggreſſus eſſet, victoriam promitti: altero autem internecionem, niſi ordinem in acie tenuiſſent, vel ducibus non obtemperaſſent. Ita Q. Fabius Maximus augur apud Ciceronem dicere eſt auſus: *optimis auguriis ea geri, quæ proretp. ſalute ſierent; & quæ contra rempſ. ferrentur, contra auſpicia ferri.* & Conſul ille, qui pullos paſci nolle annunciantibus, iuſſit, vt biberent, proijci in fluentem, is minimi auguria feciſſe videri poteſt. Recte Virgilius:

Lib. de Senect.

Neſcia mens hominum fati, ſortiſq; futuræ.

Vt itaque finem confutandæ vanæ huic gentilium auguriorum fiduciæ colophonem impo- 10
nam, Prudentij ſequentes verſus epilogi quaſi loco ſubiungam, qui ſcilicet ſuperſtitionem il-
lam egregiè refutant.

Lib. 2. contra Symmachum.

Si Brennum, Antiochum, Perſen, Pyrrhum, Mithridatem
Flora, Matuta, Ceres & Laurentina ſubegit,
His tamen auſpicibus ſucceſſus dextra dederunt
Omnia latificos & felix adfuit ales,
Quid ſibi vult virtus, quid gloria, ſi Coruinum
Coruus Apolluneus penna vel gutture iuuit?
Sed tamen hic Coruus, cur defuit exitiali
Forte die, infauſtas tegerent cùm funera Cannas, 20
Oppeteretq; ſuper congeſta cadauera conſul?
Cur Cremera in campis Cornice vel oſcine Parra
Nemo Deûm monuit perituros Marte ſiniſtro
Ter centum Fabios vix ſtirpe ſuperſtite in vno?
Nullane triſtificis Tritonia Noctua carris
Aduolitans, præſto eſſe Deam pranuncia Craſſo
Prodidit? aut Paphiam niuea vexère Columba,
Cuius inauratum premeret gens Perſica lembum.

Non mirum itaque, cùm plena mendaciorum ac fallaciæ; vt omnes ſunt Dæmonum iauen- 30
tiones, ſint ipſa auguria; ſi à Deo, eiusq; miniſtris in veteri teſtamento, ac tandem à Sanctiſſimo Concilio Tridentino reiecta, & hominibus Chriſtianis interdicta fuerint. Sed hæc quantum ad generalem quandam cognitionem attinet, ſatis dicta ſunt: nobis enim properantibus ad altiora, plura de his ſcribere, & tempus, & ratio prohibet.

VLYSSIS ALDROVANDI PHILOSOPHI, ET MEDICI BONONIENSIS ORNITHOLOGIÆ

LIBER PRIMVS, Qui eſt DE AQVILIS IN GENERE.

DE AQVILÆ DIGNITATE.

NON ſatis efficax eorum, etſi grauium virorum, mihi videtur opinio, qui vel Gallinacco Gallo, vel Pauoni principem in alitum genere locum tribuunt. Nã quamuis dimicans Gallus cantu ſuo exultans ſuperbiat, & Leonibus ipſis omnium animalium ferociſſimis aſpectu ſuo pauorem incutiat, regnum q; in quacunq; ſit domo, exerceat, atque ternas diſcernendo horas, quaſi gnarus aſtrorum dicatur; *ille* tamen ſponte ſua Aquilæ, cuius non præſentiam ſolùm, ſed vocem etiam eminus expaueſcit, meritò cedet. Pauo autem licet ob verſicolores pennas, præſertim ſi in rotam eas expandat, Auium ſit formoſiſſimus, maieſtatemque ac grauitatem incedendo præ ſe ferat, atque rationis aliquo pacto (laudatus namque orbem erectis caudæ pennis gloriabundus effingit, idque aduerſo maximè ſole, vt fulgentius radient) particeps videatur, cũ Aquila tamen de dignitatis, nobilitatiſque loco certare non poteſt: præſertim ſi volatus ſublimitatem, celeritatem, ac durationem, viſuſque acumen, animi generoſitatem, magnificentiam, liberalitatem, corporis robur, vim, audaciamq;, denique & viuacitatem contemplemur. Aquila enim reliquis omnibus volat altius, adeò vt cœlũ petere, illudq; admitti contingere videatur: vnde Apud Ethnicos Iouis nuncia vocatur, & à Theologis D. Iohanni Euangeliſtæ, quo nullus myſtica, cœleſtiaq; Dei dogmata accuratiori indagine perſcrutatus eſt, meritò aſſignatur, ita vt teſte D. Auguſtino, ſi altius de Deo locutus eſſet, cũ diceret, *In principio erat Verbum*, nemo hominum intelligere potuiſſet. Ob eandem excellentiam Romani bellica & triumphalia ſigna eius imagine decorarunt, vnde meritò Romanus ales fuit nuncupata. Nulla enim ferè orbis terrarũ pars fuit, ad quam modò patuerit acceſſus, quam feliciſſimo huius Auis ductu Romani ſuo non ſubiecerint imperio. *Quorum cuiꝰ legioni præerat*, vt Ioſephus teſtatur, *rex ipſa Auium omnium, & eadem valentiſſima; vnde etiam imperij ſignum ipſis eſt, & velut victoriæ in quoſcunq; cunt.* Hanc me fugit tamen Perſas longè ante illos auream Aquilam alas expandentem ſibi pro ſigno militari feciſſe. Omnium præterea Auium (reiecto, exploſoq; fabuloſo Phœnice, quem ſexcentos & ſexaginta annos viuere vulgus nugatur) viuaciſſimam, ſolertiſſimam, ac velociſſimam Aquilam eſſe perſpectum eſt. Inſuper quænam cum hac viribus cõtẽdere audeat, quæ Dracones ad pugnam laceſſit, ac cum ijs decertat; Tauros adoritur, ac interimit; Hinnulos vincit; Vulpes lacerat; Anguibus veſcitur? Quæ hac ipsà alia Auis in prole educanda benignior? quæ in deligenda iuſtior? quæ viſu præſtantior? quę in auſpicijs felicior? quæ præſagiendo habita veracior? qua ſanè ratione Græci nominis, etymiq; dignitatem meretur Ἀετός, quaſi veritatis ſignum dicta. Huic enim vni aliti Ethnicorum omnium & Haruſpicum maximè conſenſu id honoris datum, vt magnatum rerum ſecundi ſemper euentus eius auſpicijs portenderentur, ac Buteonem, Sanqualim, Immuſſulumq; longè diuinando anteire crederetur. Reliquatum ergo volucrum ottenta quæcunq; interuentu ſuo abolebat. Neq; verò per ἀέριος tractus vlli omninò cedit, præterquam fulmini.

Li. 3 debel. Iud. c. 5.

Aquilam itaque reliquis omnibus Auibus præcedere non ſolùm ex deſumptis rationibus, quas iam adduximus, ſed & grauiſſima poëtarum, philoſophorum, aliorumq; illuſtrium ſcriptorum authoritate euinci poteſt, & in primis fatidicæ Sibyllæ canentis:

Ex Aſia ventet Aquilæ Rex magnus ad inſtar
Ardens, qui terram pedtumq; equitumq; caterua
Obducet, qui cunctà malis labefactà replebit.

Iliad. θ. & ω. Lib. 4. de bello Troiano. Item Homeri, qui τελειότατον πετεηνῶν, hoc eſt volatilium perfectiſſimam tanquàm βασιλικώτατον eam appellauit. Daretis quoq; Phrygij ita ſcribentis, regioq; eã nomine cõpellantis,

Rex Auium, as viſo cunctatur funere, fulmen
Deponens.

Ode 6. Iſthmior. Ode 5. Pythior. Pindarus quoq; hanc Auem pluribus in locis ſummo honore dignatur; præſertim verò his verbis. ταῦτ' ἄρα οἱ φαμίσατ' ἐμμεν θεὸς ἀρχὲν οἰωνῶν μέγαν Διός, ideſt, *hæc illi locuto miſit Deus ducem Auium magnam Aquilam*. Item vbi excellentiam eius in exemplum trahens de Arce filao tradit in hæc verba: κρέσσονα μὲν ἁλιείας νόον φέρεται, γλῶσσάν τε, θάρσος τε ταυρότατος ἐν ὀρθαῖς Διὸς ἔκλετο, ideſt, *præſtantiorem arte mentem alit, & linguã, & animi magnitudine eſt veluti Aquila inter Aues expandens alas*. Alibi etiam reginã volucrum à Deo declaratã prodit. Ad cuius cõfirmationẽ inter cætera, quæ adduci poſſint, minimè digna omiſſu, aut negligẽtu, viſa eſt tam multis & tantopere decantata illa, licet fabula, de Iouis alitẽ; propter authorum, qui eam literis tradiderunt, eruditionem ac dignitatem, narrationis varietatem, exempla quoq; morum hinc emanantia; denique ob tractationem omnibus numeris abſoluendam; ne quid ſcilicet huic noſtræ deſit hiſtoriæ, quod latere ſub fabularum cute dubitemus: atq; vt ſi quid exiſtimauit antiquitas poſſe ex fabuloſis commentis rei naturalis cognitionis, virtutis, famæ, & honori accedere; illud etiam & nos animo & re ipſa aſſequamur. Primùm

In Deor. cõcil. In Ixeut. itaq; cur Ioui dicata ſit, eiuſq; ſceptro inſideat, vt Luciano, & Oppiano placet; item quod Auis Dei dicatur, vt Dantj triplici ottendi poteſt ratione, naturali nimirum, hiſtorica, & fabuloſa. Nam quemadmodum ipſa viſu, vt diximus, eſt perſpicaciſſimo, oculorumq; acie ſubtiliſſima atq; puriſſima: ita principibus ad rectam rerum adminiſtrationem ſumma prudentia & perſpicacitate eſſe opus certum eſt. Ioui autem aduerſus Titanas proficiſcenti, ſacraq; facienti, vt

Lib. de falſa Relig. Lactantius affert, in auſpicium aduolauit; ſicuti etiam cum Saturnum bello ſuperauit, vt Seruio placet, ideoq; victor pro bono omine acceptam tutelæ ſuæ addixit. Sunt & multa huiuſmodi alia; quæ de ea referuntur; quæ hìc recenſere longum eſſet. Eam etiam Ioui cum Gigãtibus prælio dimicanti fulminum tela ſubminiſtraſſe narrant. Aglaoſthenes enim author eſt Iouem Aquilę aſſumpta. Figura Naxum inſulam, in qua primùm infans Cretę ſubreptus, educatus fuit, vt regnum conſequeretur, petiiſſe: Addit & Aquilam Ioui ſacrificanti auſpicatam & cum Titanibus manus cõferenti tela ſubminiſtraſſe, eoq; auſpicio vſum, eam inter astra collocaſſe. Qua de cauſa Virgilius, Ouidius, & Claudianus *armigerum Iouis alitem* vocant, & *flammigerum Statius*

Æneid. 9. Metamorph. 13. Epig. de Phœn. Thebaid. 8.

Nec ſegnius ardens
Accurrit, niueo quem flammiger ales olori
Imminet.

Et quidam Ornithologus recentior.

Inter quadrupedes debetur quanta Leoni
Gloria, tanta mihi creditur inter Aues.
Ales ſacra Iouis magnarum gloria rerum,
Inter Aues omnes regia ſcepta gero.

Iunonis Aues quæ. Vnde in multis vetuſtis numiſmatibus Aquilam ſupra Iouis fulmen, & in aliquibus ferentẽ ipſis ſimulacrum videre eſt, in alijs geſtantem Iouis ac Iunonis effigiem: Sicuti autem Aquila Iouis, ita Pauo & Struthiocamelus Iunonis Aues dictæ ſunt. Referunt etiam Iouem ob memoriam anteacti obſequij, quòd ſcilicet Ganymedem, quem ardenter deperibat, vt pocillatoris munere apud ſe fungeretur, in cœlum rapuerit, hanc Auem ſuam feciſſe; Fabula eſt notiſſima, verũ in ea enarrãda authoribus non omnino inter ſe conuenit. Ganymedes patria Phryx fuit, Troïs Regis filius (catamitus Feſto & Martiali ab officio cognominatus, & ante illos Plauto, *Dic mihi nunquid vidiſti tabulam pictã in pariete, vbi Aquila catamitum rapuit?*) puer vultu adeò venuſto, adeò liberali, vt nihil ſupra; quem aliqui paſtorem; aliqui venatorem faciũt. Hunc, dũ in ſyluis venaretur, vt Virgilius; ſeu dum greges paſceret; vt Lucianus ait, Iouis luſſu ab Aquila in cœlum ſublatum ferunt. Lucianus Iouem ipſum in Aquilam conuertiſſe, puerum pocula miniſtraturum ſublimem abripuiſſe ſcribit: Vt vt ſit, fabuloſum vtrumq; eſt: In hoc tamen omnes conſentiunt; nempe in huius facti præmium Aquilæ effigiem cœlo donatam & collocatam eſſe; quæ ſuper Aquario, quem Ganymedem, quaſi aquam ex vrna affundentem

In Menæch.

vocari

vocari plures testantur, volitare videtur. Hanc fabulam Theocritus, Ouidius, Virgilius descri- *In Syracusis.*
pserunt. Virgilius diuinè his verbis: *Io. Metamorph.*

Intextus ſtupet puer frondoſa regius Ida *Æneid. 5.*
Veloces iaculo Cervos, curſuq; fatigat
Acer, anhelanti ſimilis; quem præceps ab Ida
Sublimem pedibus rapuit Iouis armiger vncis.
Longe ei palmas nequicquam ad ſidera tendunt
Cuſtodes, ſæuiq; canum latratus ad auras, &c.

Sic autem Ouidius.

Nec mora percuſſam mendacibus aëra pennis
Arripit Iliaden; qui nunc quoq; pocula miſcet;
Inuitæq; Iouis nectar Iunone miniſtrat.

Meminit item Auſonius:

Stat Iouis ad cyathum, genuit quem Dardanius Tros.

Huc facit & Martialis dialogus: *Lib. 5. Epigramm.*

Dic mihi quem portes volucrum regina Tonantem.
Nulla manu quare fulmina geſta ? amat.
Quo calet igne Deus ? pueri. Cur mittis aperto
Reſpicis ore Iouem ? de Ganymede loquor.

Aquilam marmoream iam dictæ fabulæ manifeſtum teſtimonium ; Ganymedem ſcilicet raptum ferentem, ego olim Romæ in ædibus Reuerendiſſimi Epiſcopi de Ruſticis, in platea de Valle vulgò dicta obſeruaui: item apud Illuſtriſſimum Camillum Capranicum, nudi Iouis ſimulacrum, cui item marmorea Aquila prope pedes aſtabat. Aſteriam quoque Cei filiam à Ioue, vt ait Fulgentius, adamatam, poſt vitiatam Latonam, ab eoq; in Aquilam mutato oppreſſam fuiſſe tradunt, & ex eo concubitu Ioui Herculem peperiſſe. His ſi placet & hanc adde fabulam, quæ Aquilam Ioui adhuc puero nectar miniſtrare, atq; ideo inter aſtra relatâ, narrat; Meminit huius Mæro apud Athenæum his verbis: *Lib. 11. Deipnoſoph. c. 13.*

Educabatur in Creta Magnus Iuppiter, nec vlli
Cognitum id erat beatorum; is autem membris omnibus creſcebat.
Ipſum autem alebant in antro diuino Trerones,
Ex Oceani fluentis Ambroſiam adferentes.
Nectar verò ex ſaxo ingens Aquila ſemper hauriens
Aduolans portabat conſulò, prudentiq; Ioui.
Eam victo patre Saturno Iuppiter altiſonus
Immortalitate donatam, in cælo habitare voluit.
Eademq; magnificentia Treronas Pleiadas honorauit,
Quæ nunc æſtatis ſunt ac hyemis nuncia.

ἐπίκωμος pauida Columbæ: trepida Pleiades.

Nec deſunt qui fabulentur, cum Dijs Aues omnes inter ſe partirẽtur, Aquilam in portionem ſuam ſortitum eſſe Iouem, quòd altius cunctis euolet, & inter omnes principatum obtineat: Vnde & prouerbio locus datus Ζεὺς Ἀετὸν ἕλετο, ideſt *Iuppiter Aquilam delegit*, vbi quis aſciſcit ſibi præclaros, fuisq; rebus accommodatos viros. Hinc peculiari priuilegio à fulmine eam immunem eſſe; cuius tela Ioui portigat; non tantum ex antiquorum monumentis oſtenditur; verùm etiam natu ali ratione. Dicitur enim ſupra ſecũdam à cœlis regionem nubium ac fulgurum ſedem euectas, cùm fulgura, quæ infra ſe ſunt, tantum ferant, ab omni horum ictu ſeſe tutam præſtare, quemadmodum Apuleius his verbis teſtatur: *Aquila cũ ſe nubibus tenus altiſſimè ſublimat, cuncta alis tota ſtat ſpatium, quo plutur & ningitur, vltra quod eacumen nec fulguri, nec fulmini locus eſt in toto, vt ſic dixerim, ſolo ætheris & faſtigio hyemis; cùm ſe extuleris, nutu elementi leuorsũ & dextrorſum tanta corporis mole labitur, velificatas alas quò libuit, aduertens, modicis caudæ gubernaculo &c.* In hanc opinionem comprobandam facit quod Pindarus eam *nubibus agam* vocat, & Homerus de ea loquens, *vt Aquila*, inquit, ὑψιπετὴς, ideſt *alta petens, quæ deſcendit in campũ* ἀναπεπτᾶσ' ἐπὶ βωτόν, ideſt *per nubes obſcuras*. Et Ariſtophanes γεγάμηκε Ἀετὸς ὑψιπέτας, ideſt, *Aquila ſiam in nubibus* de altiſſimo volatu dixit. Ad hunc ſensũ Romæ, teſte literaliſſimo Iuſto Lipſio in vinea apud Cardinalẽ Carpẽſem in arcula marmorea antiquiſſimũ extat monumentum, in quo inſculptum eſt Iouis nubiferi caput, cum pectore, & ſub eo Aquila expãſis alis ſubuolans ſubſequitur. Honores item Aquilæ in ſacris & tẽplis delati, vſuſq; in triũphis, ac ludis variis, quos conſultò hìc prætereo, proprio capite de ijs acturus; regiã, principẽq; Auem eſſe, cœteris quibus anteponendam declarant. Hanc denique noſtram ſententiam duplici Ariſtotelis authoritate communire placet, primâ ex primo hiſtoriæ: alterâ ex nouo eiuſdem: quarum

In Pluridis. *Iliad. χ.* *In Auibus.* *In Antiq.* *Cap. 5.* *Cap. 32.*

quarum prioris hæc ſunt verba: *Volucrum atque penna volantium Aquila & Accipiter; Aliquæ membrana ſicca, vt Apes & Scarabæi, aliquæ inſecta volatilia, quæ exarguta ſunt: altæ cute, vt Vulpecula Auis & Vespertilio. Volant pennis & cute ſanguine prætexta.* Ex his verbis palàm eſt inter volucres pennis volantes rapacibus, & inter has Aquilæ primatum ab illo dari. Eadem omnino ratione aſſerere poſſumus inter inſecta membrana â vel tantia primum nobilitatis gradũ Apibus ab eo aſcribi. Neq; id ab re, cùm ab hiſtoꝛ, tantaque & tam ſtupendo artificio prouenium emolumenta; quod Maro diſertè ac copioſè ſuo carmine oſtendit. Altera item authoritate Ariſtotelis ductus omnibus alitibus anteponendam Aquilam, clarè colligo, quæ ſic habet: *Volant ſublimes, vt quàm longiſſimo diſſita interuallo deſpiciant, qua de re ſolam Autum omnium Aquilam diuinam perhibent.*

Apum primatus inter inſecta.

Dubitare autem quiſpiam poſſit, cùm Aquilarum multæ ſint ſpecies, quænam harum Ioui 10
in miniſterium aſcita fuerit, translataq; in cœlũ: cui reſponſum eſto, eam ſibi Ioue delegiſſe, quæ aurea dicitur nomine Chryſa ẽtos. Sanè non omnes Aquilæ fuluæ ſunt, ſeu aurea: Alias nigricantes eſſe conſtat; alias albicante cauda; alias atterrimas; alias denig; alterius coloris; vt ſuo loco apparebit. Verùm quæ colore ſunt fubrutilo, vt cæteris nobilitate præſtant, ita teſte Ariſtotele raræ ſunt conſpectu. Ex his ea cœlo donata dicitur, quæ Ganymedem Ioui amanti tradidit. Itaque Celarchus Tyrannus cùm ex ſucceſſu continuæ felicitatis ſe Iouis filium diceret, præferri ſibi Aquilam auream tanquam generis argumentum volut; & Pindarus aurea tantummodo Aquilas Ioui ſacras indicat; vbi ait, Ὑψιστα ποτὶ χρυσέον Διὸς Αἰετὸν πτέρυγες, id- *Ode 4. Pythior.*
eſt, *vbi olim ea, quæ aurets Iouis Aquilis aſſidet Sacerdos:* Idem teſtatur Ouidius, inquiens: *L. 5. Faſtor.*

Grata Ioui fuluæ noſtra videbis Auis. 20

Et Cicero de glandifera quercu loquens *fuluam Aquilam Iouis nunciam olim refert ea euolaſſe.* Item & Claudianus —— *Fuluusq; Tonantis Armiger*, pro Aquila nobiliori dixit. *Lib. 2. de legib.*

ÆQVIVOCA NOMINIS AQVILÆ.

QVoniam vero maximam ad rem ipſam intelligendam negocium legentibus facere ſolet eiuſdem vocabuli varia ſignificatio, quàm æquiuocationem vocant Philoſophi; idcirco rectè rationi conſentaneum exiſtimo; ne in ambiguo verſemur; vt prius huius dictionis (Aquila) equiuocationem in diuerſas rerũ ſignificationes diffuſam diſtinguamus. Omnis autem æquiuocatio inde naſcitur, quòd res, quàm voces multò plures numero ſint. Quò fit, vt ſæpenumero grauium errorum tricis implicati, turpiſſimeque hallucinarinos contingat, dum animum non ſatis aduertentes vnam rem pro altera, etſi toto cœlo ac genere diſſideat, accipimus; & quæ longè diuerſiſſima ſunt, eadem facimus: Nempe morbum, plantam, lapidem, animal, idq; nominis ſimilitudine decepti. 30

Errores quorumdam grauiſſimorum hominum ob amphibologiã.

Quòd ipſum ſummis, doctiſſimiſq; Theologis vſu veniſſe videmus: nempe verbi gratia Diuo Ambroſio, qui pro voce Græca Τριγὼν in Hexamero piſcem marinum planum, Paſſinacam Latinis dictum deſignante, quæ per radium ceu telo virus eiaculatur, Turturem, Auis innocuæ nomen vertit. (vtrumque enim ſignificat) amphibologiã ſcilicet deceptus. In eundem errorem D. Baſilij interpretem, item qui Galeni librum de compoſitione medicamentorũ in Latinã linguam tranſtulit, lapſum, imò & Plinium aliquoties ſimiliter hallucinatum videmus. Nam exempli gratia, nominis Ixia (quod Chamæleonis nigri venenum etiam alioqui ſignificat,) ſimilitudine falſus, Ixon (quod viſcum ſonat, & non venenum, ſed illo met teſte prælens contra id remedium) interpretatus eſt, non ſine graui errore. 40

Lib. 22. ca. 15.

Quò itaque omnia dilucidiora appareant, huius dictionis (Aquila) diuerſam notionem ad diuerſas res manifeſtandas deſumptam, paucis perſtringamus, eo ſeruato ordine, quem rerũ dignitas poſtulat. Aquilæ nomine vir venit intelligendus genere Ponticus, religione Iudæus, 50
de quo D. Lucas, *Egreſſus*, inquit, *Paulus Athenis Corinthum petijt, & inuentens quendã Iudæum Aquilam nomine, & Priſcillam, acceſſit ad eos, & quoniã illis erat ὁμότεχνος*, ideſt *eiuſdem artis*, videlicet *Scenofactoria, vel Sutoria* (vt interpretatur Origenes) *itaque vna cum illis huic opificio operam dedit, poſtquam ipſi in Achaiam ab vrbe Roma venijſſent.* Huius D. Paulus multis in locis tanquam dulciſſimi amici meminit. Erat enim ipſis, vt artificium commune, ita & animus concors, mensq; eadem. Nam & vnà ſimul, cùm ſe Deo vouerũt, capillitiũ ſibi ſuccidi iuſſére, pro more, qui ab omni ætate, apud omnes gentes, omniq; in religione euaſuerat. *Act. 18.*

Aquila Ponticus.

Alius fuit Aquila, Ponticus itidẽ ac religione Hebræus, qui ſub Adriano Imperatore vixit,

cui

cui adeò charus fuit, vt eum restituendæ Hierosolymæ operum constitueret præfectum. Hic cùm quotidiè Christianorum numerũ augeri, Deumq; ostenta & prodigia per eos edere cerneret, occulto stimulo quodam percitus, se Christianis adiunxit, baptizariq; iussit. Erat autem Astrologiæ peritissimus, & genethliacis iudicijs assiduè intentus. Quo factum est, postquam Christianorum religione fuisset imbutus, & priora studia nollet deserere, vt Christiani Sacerdotes, qui eum post multas admonitiones ab astrologicæ disciplinæ studio desistere nolle cernerent, hominem illum à cœtu sacro ablegarent, & Ecclesia eijcerent, hac scilicet pœna irrogata emandatum eum iri existimantes. Ille verò contra iracundia maiori accensus ad Iudæorum sacerdotes se contulit, ac per execrationem Christianissimo eiurato, circumcisionem denuò recepit, & Proselytus effectus est. Atque hac ipsa de causa linguam hebraicam breui edoctus, nouam quandam ex Hebræo in Græcum sermonem interpretationem literarum sacrarum instituit, & quædam etiam in Caldaicum vertit, testimonia de Christo prorsus obscurare ac tegere summo studio conatus. Deum autem cum Manę hæretico mendacem dixit. Nam vocem hanc Græcam, κατ' αὐτὸν, contra ipsum Deum sic interpretabatur, propterea quòd Adamum Eua non multo post ad mandati diuini violationem impulerit, ideòq; facta sit insidiatrix, quæ adiutrix appelletur. Hęc illius erat opinio, sed ex D. Cyrilli & Damasceni interpretatione adiutrix Adami dicta est ad humani generis propagationem: Multa alia de Deo & præsertim de Christo Iesu mentitus est, eaq; de causa à Iudæis cæteris omnibus interpretibus antepositus, vt notat Diuus Augustinus. Hic Aquila creditur esse ille, qui & Onxelos D. Hieronymo vocatur. *Epiph. lib. de pond. & mensur.* *Lib. 15. de Ciuit. Dei cap. 23.*

Fuit insuper alius vir Aquilæ nomine Alexandriæ Aegypti præfectus teste Nicephoro, qui vixit sub Heliogabalo, tempore eo, quo Origenes Alexandriæ florebat. *Aquila præfectus Alexandriæ. Li. 5. Hist. Eccl.*

Fuit & Aquila Rethor celebris, qui scripsit de luminibus illis orationis, quæ Schemata vocantur, teste Petro Victorio. *Aquila Rhetor.*

Põtij Aquilæ nobilis tribuni meminit Tranquillus, quẽ *vnum è collegio triumphanti, & subsellia tribunitia prætexhẽti nõ assurrexisse sibi adeò indignatus est Cæsar, vt proclamauerit, Repete ergo à me Aquila remp tribunus: & nec destitit per continuos dies quicquam cuiquam, ni si sub exceptione pollicenti, si tamen per tontium Aquilam licuerit.* *In Demet. Phalar. Aquila Põtius tribunus.*

Est & Aquila nomen piscis ea genere planorum, quem & Græci Ἀετὸν appellant, cartilagineus, Pastinacæ similis, adeò vt aliqui eum secundam Pastinacæ speciem existiment. Aristoteli notus & Romanis sub nomine Aquilonis celebratus: Genuẽsibus pesce Ratto. Aquila ideò vocatur, quia veluti expansis alis Aquilam imitatur: Pesce Ratto à cauda tenui, oblonga & murinæ simili. *In C. Cæsare c. 78. Aquila piscis.*

Aquila etiam lignum significat, his qui historiam rerum Indicarum conscripserunt, nempe corticem ligni Aloes, Alue di Campaa appellatum, quod quidam odoratum admodum in Laponensi regione nasci asserunt, quamuis Chinam id producere tradant eius historiographi. Huius vsum esse in suffumigijs, seu thymiamate ad Idolorum sacrificia apud Barbaros propter gratum odorem, rerum Iaponicarum Liber V. testatur: Equidem crediderim esse verum Agallochum Dioscoridis, & Agalugin Arabum, ex quo barbari extrahentes siccum ad nos exuccũ, aridumq; corticem transmittunt insigni impostura. *Aquilo. Pesce ratto Aquila lignum. Aluedi Campaa. Agallochũ Li. 1. c 21. Agalugin. Aquila herba.*

Aquila præterea herba est Hesychio quæ in Libya prouenit, item & Varino. Galenus refert Pamphilum quendam in opere suo de herbis inscripto, grammatico & magico potius, quàm medico Ἀετὸν, id est, Aquilam herbam inter alias recensere, cuius nulla vesperam apud Græcos mentio vnquam facta legatur, præterquàm in libro quodam Hermæ Aegyptio attributo, cui titulus est, de triginta sex sacris horoscoporũ herbis, quas clarũ est, nihil aliud, quam nugas veras ac deliramenta anilia esse ipsius Pamphili similia Ophionicis Conchlacis. Non enim prorsum quispiam extitit Conchlax: ad ritum enim fictum nomen est, sicuti pleraque alia in libro eius conscripta. Nec triginta sex herbę illæ vltra nomen ipsum quicquam sunt, nec vlla ipsis res subiacet. Verùm Pamphilo, sicuti & plerisq; alijs ocium fortassis supererat inutiles fabulas libris intexere: Hactenus Galenus. Hæc fortè fuerit Promethei herba dicta Apollonio, quàm è sanguine eius natam fingit; qui à tecinore, quo Aquila depascebatur, profluebat. Vnde & radix sãguinolenta apparet, flore croceo cubitali vel cubitum à terra distãte, caule gemino. Scholiastes poëtam hanc comminisci ait, cùm à nullo rhyzotomo talem stirpem descripti comperiamus. Centaurij quidem maioris radicem succo manare sanguineo apud veteres legimus, verùm huic reliqua descriptio minimè conuenit. *Aquila herba. Lib. 6. Simpl. Hermæ Aegyptij liber. Prometheo herba. In Argonaut. Centaurij maius. Aquila Astrum.*

Astrum item esse Latinis Aquilæ nomine donatum Arabibus Alkair, omnes astrologiæ peritj testantur. Est autem decima nona stellarum Septentrionalium imago, seu partitio. Stellis quatuor constat, quarum vna in capite eius constituta est, vt inquit Hyginus, In vnaquaq; alavnam. *Alkair. Lib. 3. Astro.*

vnam, vnam item in pectore ſed obſcuram, in capite vnam, eamq; fulgentem admodum habet: Cœli multam partem occupat, dextra quidem ala extra circulum Aquinoctialem non multum prodit, ſiniſtra autem nõ lõgè à capite Ophiuchi figurata videtur. Roſtrum à reliquo corpore eius diuidit circulus ille, qui à Cãcro ad Capricornum peruenit: In duodecima Aquarij parte ſiniſtra oritur vnà cum Capricorno, occidit autem exorto Leone xiij. Cal. Auguſti, cuius Plinius meminit; *coitus omnibus*, inquit, *pecoribus ad arcturi occaſum*, ideſt, *à tertio idus Maias ad Aquilæ occaſum*. Aſtrologorum experientia tempeſtates ciet, Genethliacis verò (ſi his fides adhibenda ſit) fauſta ac felix eſt. In Arati commentario legitur de Aquilæ die quod ſit in Italia ad xiij Cal. Ianuarias, & quòd ſi puro & miti appareat aëre, lętas promittat futuras ſegetes. Nam tum genitalis lacteusq; ſuccus tranſmittitur à lacteo circulo in terras. Si verò Luna in ſi à die roſcido frigore aſperſerit ſegetes, ægrè illas habituras ſignificatur, ſi verò fuerit interluntium, omnes hybernos fructus leſos iri. Porrò de hoc aſtro Manilius ita canit:

Lib. 5. c. 47.

Cap. ponula.

Lib. 1. c. 4. & lib. 5. c. vnico.

Nunc Aquilæ ſidus referam, quæ parte ſiniſtra
Roranis tenuens, quem terris ſuſtulit, ipſa
Fertur, & extentis prædam circumuolat alis.
Fulmina miſſa refert, & cœlo militat ales,
Biſſextamq; notat partem fluuialis Aquari,
Flatus in terris Ortentis tempore natus
Ad ſpolia, & partas ſurget vel cædet rapinas.

Sal ammoniacum. Mercurius Sulphur. Arſenicum Aurum. Aquila lapis. Gryphus lapis. Lib. de lapid. nomin. Aquila fluuius. Nilus.

Aquilæ nomine Chymicis multa veniunt, Paracelſus ſalem ammoniacũ ob leuitatem ſuam in ſublimationes, item & Mercurium præcipitatum, Aquilam vocat, Hortulanus idem quoq; nomen ſulphuri, arſenico, nec non & auro tribuit.

Lapis item eiſdem eſt Aquilæ nomine, verbi gratia cùm aquam Aquilæ, aquam lapidis eſſe dicant, qui huiuſmodi commenta vocibus tam obſcuris & inauditis inuoluunt, ne ſcilicet intelligantur pulchra ſua iſtæc myſteria, & certè hæc non intelligi multò ſatius eſt. Appellatur idem etiam lapis illis Gryphus non temere forſan, quòd non aliter ac hoc animal ſua rapacitate nocet, ita ille lapis cæteraq; omnia, quibus ad ſuam Chymiſopœiam vtuntur Chymici, pecunias ex loculis noſtris eripiant, noſq; ſepius Codro, quod aiunt, pauperiores reddant. De hoc lapide Auicennas ſeu potius Chymiſta quiſpiam.

Fluuius Scythiæ.

Hoc idem Aquilæ nomen eſt cuidam fluuio Aegypti (præter Nilum, qui & ipſe à multis Aquila cognominatus fuit,) ob curſus velocitatem ſeu rapiditatem, alueiq; profunditatem à Priſco rege quodam Aegyptio inditum: Hic enim cùm olim intima Aegyptij longè ac latè inundans totam regionem depopulatus eſſet. Itaque ab Hercule gnauo (vt fama eſt) continuò obturata eſt eius eruptio, & in ſuum alueum concluſa. Quare Græci fabulati ſunt Herculem Aquilam occidiſſe; quæ Promethei iecur aſſiduè rediuiui deuoraret.

Fluuius Scyt hiæ. Fluuius in Eridanum influens. Lib. 1. ca. 7.

Eodem nomine & Scythiæ quidam fluuius vocatur apud Herodotum, & Agreram, à quo quòd optimam atque intimam Scythiæ, cui imperabat Prometheus, partem deuaſtaret, locum datum volunt fabulæ, quod Promethei hepate veſceretur, idque Iouis iuſſu, quoniam imbres frequentes, eius impetum & amplitudinem augerent.

Fluuiũ eiuſdem nominis eſſe, & in Eridanum defluere hiſtoria habet tripartita, de quo memorandã hanc refert hiſtoriã: *Maxentio Herculij filio perempto, Cõſtantinoq; iam ſolo verum potito, Eccleſię Chriſti efflorescere ac vigere in religione cœpere, datumq; ijs iam licẽter, & alacriter agere potiſſimũ, qui circa Tyberim fluuium & Eridanũ (quem Padum accolæ appellant) item circa Aquilã cõmorabantur. In hunc locũ ſermo fertur aduectũ am nauigio Argo ad Tyrrhenum pelagus fuiſſe peranctã. Argonauta. n. ventum validum declinantes, non eodem nauigio in regreſſione vſi ſunt, ſed tranſeuntes mare, quod ſuper Scythas eſt, per hæc flumina venerunt ad terminos Italorum, & hic hyemantes conſiderunt ciuitatẽ, quæ vocatur Amona. Aeſtate verò ſuperueniente, cooperantibus eis prouincialibus ferè quadragenta ſtadia arte mechanica trahentes Argo per terrã ad fluuium Aquilam deduxerunt, qui permiſcetur Eridano fauces habenti in Italicum mare.*

Iſter fluuius. In Theſauro Georg. Lib. 5. c. 18 Cataloniæ oppidum. Abrutiorũ vrbis.

Sozomenus, Zozimus & Caliſtus Iſtrum fluuium ἀχυλὸν Acylin vocant, quorum interpretes, teſte Abrahamo Ortelio Aquilam & Aquilum fecére. Iſter autem hic apud Antiquiſſimos authores Iſtriæ fluuius eſt, alius ab Iſtro Germaniæ, vt Pomponius affirmat, qui addidit, eũ ex aduerſo Padi oſtio in mare effluere, idque ratione horum duorum fluminum aluei duce exiſtere. Fluuius fabuloſus eſt etiam Plinio teſte. Nec deſunt tamen, qui hunc eundem cum Plinij Nauporto putant, & hodie Quieto dici, ſed & hoc falſum.

Aquila oppidum eſt in regno Cataloniæ, propter quod cæſus fuit exercitus Ioſephi Eneſiris regis Morochi.

Aquila ciuitas eſt Veſtinorum ſeu Abrutiorum, vbi olim Amiternum, quod & Turconium.

Vola-

Volaterrano dicitur, fuit, natalibus C. Crispi Salustij Oratoris ac historici præclari insignis. Restauratæ tempore Caroli primi Siciliæ regis, nomen Aquilæ impositũ est ea occasione, quòd qui vrbem statuebant, eam inter vicinas caput elaturam haud aliter, quàm Aquila inter Aues sperarent, vel quod magis est verisimile, quòd Amiterno primo illius conditori nomen esset Aquilo; Meminit eius Baptista Mantuanus hoc versu:

Sfortia belligerans Aquilæ sub mœnibus altis.

Aquila seu ἄετος apud Ptolomeum Tusciæ mediterranea vrbs est. Leander Acquapendente vocat, Aquenses forte Plinij, quos Taurinos cognominat, Ortelio authore. *Tusciæ vrbs.*

Aquilæ etiam tres insulæ sunt in mari mediterraneo paulo supra littus Bethicæ.

Video etiam pagũ quendam prope Treuiros, Igle, ideſt, Aquilam indigete voce ab ea gẽte vocari, quo antequam Romani operis molem etiamnum licet conspicere. *Insulæ Aquilæ. Igle.*

Aquila maior & minor Mauritaniæ Tingitaniæ duo loca sunt apud Antonium.

Item prædium in Phrygia apud Niceam. *Mauritaniæ loca.*

Ad Aquilas Atticæ locus est apud Pausaniam. *Prædium Phrygiæ.*

Locus item est ab Rauẽna vicesimo miliari, vbi basilica D. Christophoro extructa visitur, id nominis habens. *Ad Aquilas.*

Est etiam mons Aquilæ nomen in comitatu Velckirchij Germaniæ vrbis.

Est quoque machina bellica siue tormentum missile antiquis vsitatum. *Machina bellica.*

In carcerum Olympici certaminis embolo, ideſt rostro, Delphis æreus in canone erectus visitur, & in medio ara, quæ Aquilam exære alis longè extensis sustinet. Est autem machina huiusmodi, vt ea commota Delphinus in terram cadat.

Aquila monetę genus est Ferrariensibus inde nuncupatum, quòd in ea Aquilę alas expandentis effigies insculpta sit. *Moneta.*

Aquila insuper, quòd Imperatorum militare insigne esset, vt suo loco declarabitur, passim pro eo, & pro quamis legione accipitur. *Signum militare. Legio.*

SYNONYMA, EORVMQVE ETYMVM.

AQuila Græcis ἀετὸς teste Hesychio etiam dicitur τὸ κυμάτιον τὸ ἐν γείσοις, cymation in suggrundijs, forsitan quia id formam Aquilæ, vt postea suo loco dicemus, volantis habeat. Primùm si quid ominis est in vocabulis Græcis, vt certè est, aptè profectò Græcis ἀετὸς dicitur παρὰ τὸ αἴσσω: quod est propemodum rapior impetu, & concitus feror, Hoc volandi probat pernicitate, vt & Cælius notauit: vel παρὰ τὸ ἀεὶ ἐτὸς εἶναι, quòd semper augurium Aquilæ soleat esse veridicum: Αἰετὸς communi lingua vocatur, Attici tamẽ aptius ἀετὸς sine ι proferunt: legitur vtraq; vox apud Aristotelem. Quamuis Orion ἄισσον dici à verbo αἴσσω, ideſt, imperium facio, non impetum, quòd in cæteras Aues imperium habere videatur, existimet. Alij ab α particula intendente, & dictionis significatum augente, & nomine ἐτὸς deriuari volunt, quoniam Iouí, qui allegoricè aẽrem denotat, sacra est, eadẽ origine, qua & aẽrà verbo ἄω, ideſt spiro, deducitur. Cyprioti dialecto Ἀγορ teste Hesychio, Ἰβιος Varino, Macedonum, Παραὸς, Pergæorũ Αἰβιτος, dicitur. Rursus ijsdem Macedonibus Αργιτοφους, itẽ Αργίτοψ; Αρξιφος Persis; Καταρράκτης Sophocli; Ακυλεὺς Hesychio voce forsan à Latina corrupta Quibusdam Ἀιας, Homero Οἰωνὸς, vt & nonnullis alijs. Demum & Τάχιστον vocatam esse comperio: item & Ὄρνεον voce generica κατ' ἐξοχὴν, vt apud Plutarchum & Athenæum. Eodem modo Latini Auem Aquilam vocant. Aquila autem ijs dicitur, ab acutè videndo, vt Pompeius vult; Est enim tam exacti contuitus, vt super mari immobili penna in eam altitudinẽ elata adeò, vt nec humanis pateat oculis, piscículos tamen de sublimi natare videat, vnde Aquila quasi Acula nomen nacta videri possit, quia triplici acumine visus, iræ & venandi instrumentorum, rostri scilicet, vnguium, & oculorum, prædita est. Alij vero ab Aquilo colore vocem hanc manere volunt: Est enim Aquilus color fuscus subniger ab aqua denominatus, qualis est Aquilæ. Nuncupatur & Latinis paraphraſticè regia & regalis Ales, Iouis ales, flammigera Auis, regina Auium, alijsq; modis. Arabibus Alnẽser, & Zumac, Hebraicè nesser Alchal gagita & Aakeb. Pandectario Efcos: Gallis Aigle, Anglis an Egle, & Arnt, vel Arent. Illyricis Ozel vel Orzis. Germanis, Heluetijsq; Ein Aoler, quasi Adelar, ac si nobilem Aquilam dicas, quod Chrysaëto maximè congruit, Hispanis Aguila conocida. Germanis inferioribus Arn & Arent, vt & antiquis Francis, vnde ipsorum Rex Arnhulphus ab Aquilę auxilio nomen adeptus fuit Carlomani filius. Alijs etiam inferioribus Germanis Ein Aar, nempe Tungris. Hæc de Synonymis: Restat autem vt iam rem ipsa aggrediamur. *Aquila Cymation dicta, & cur Etymologia. Ετυός. Aquila vnde dicta. Iouis ales. Regina Auium.*

FOR-

FORMA ET DESCRIPTIO
Aquilarum in genere.

ARduum atque difficile eſt, confuſum in ſuas partes ordine referre; ſed difficilius omnibus ſatisfacere: vtrunque pro viribus & ingenio præſtare conabimur. Nunc prima facie ſe oſtendit ſubiecti tractatio, illius quidem vniuerſalis, (cum Aquila non vnicam tantum complectatur ſpeciem) ſub quo & Aquilas omnis generis exactè inquirimus. Earum tractationem vt pote naturę ordine poſteriorem, generali ſermoni ſubnectere proponimus; vt non ſolùm vniuerſale à particularibus rectioris doctrinę gratia ſeiungamus; ſed etiam, vt illud hiſce iubente Philoſopho, & natura ipſa dictante præferamus. Auium quædam natura placidæ ſunt ac mites, quædam verò feræ, cultu tamen, arteq; cicurantur ac manſuescunt. Aquila nec habilis eſt ad vllam diſciplinam, nec facile humano ſtudio domatur; tantum naturæ impetu præceps fertur. In deſcribenda eius forma in genere, neq; colorem, neq; magnitudinem determinatam adferre poſſumus, vterq; enim pro varietate ſpecierum in ſingulis diuerſus eſt; Illud tantum, quod commune eſt omnibus hîc proſequemur.

Delineatio Aquilæ.

Eſt Aquila omnis γρυπὸϛ, ideſt adunco roſtro, & recuruo vngue; Corpore cęteris Auibus collata, magno quidem, non tamen maximo, cum à multis magnitudine vincatur, Carne dura, & oſſe firmo; Plumis rigidis: tota pene corporis compoſitione denſa, probè compacta, ac robuſta; figura, vt plurimum erecta, ita vt vel ex ipſo habitu poſſis intelligere carnioram eſſe Auem, quietis ac pacis inimicam, ſolitariam, ſylueſtrem, ad prædam ac pugnam natam.

Roſtrum.

Capitis anterior pars porrecta paulatim arctatur, & terminatur in roſtrum, quod duũ ſolidumq; eſt, ſed tęporis tractu fit mutile, qua de re vbi de iuuentæ renouatione habebitur ſermo, plura ſumus dicturi. Creſcere idem vſque ad ſenectam mirum videri non debet, cùm ex genere ſit excrementorum, vna cum vnguibus & pennis, quæ ſuperfluę animali continuo augentur incremento. Proprium verò maximè eſt Aquilæ roſtrum habere admodum aduncum, adeò vt in prouerbium, abierit: Naſus Aquilinus, pro inſigniter adunco, quem generoſi animi ſpeciem præbere adulatorię potius, quàm verè aſſeri vulgò, Plutarchus ſentit.

Naſus Aquilinus.

Oculi Aquilæ quales. Animoſi qui dicendi.

Oculi vt plurimùm rubore viuido perfuſi ſunt, nõ glauci, ſed quales Leonum, charopi dicti, concaui, ac profundi; non admodum rotundi, nec nimium oblongi, magnitudine mediocres, ad reliquum verò corpus comparati, parui videntur: acutùm cernunt, limpidiſſimi enim ſunt & acres: Vnde Philoſophus, quibus oculi non glauci, ſed charopi ſint, animoſos haberi dicit, coniectura quadam à ſimilitudine ad Leonem & Aquilam ducta, qui omnium animalium animoſiſſimi reputantur. Hanc verò, quã omnes & ſcriptis, & verbis celebrant, admirantur; viſus aciem, diligentiores rerum naturalium ſcrutatores, Halięto tribuunt præcipuam, & quàm reliquis maiorẽ. Laudatiſſimis autem Aquilis oculi profundi & caui, in quibus vis videri melius colligitur. Dentibus caret omnis Aquila, etiam Morphnos: cui quidam dentes falsò tribuunt, demunt linguam. Crediderim ego ferratum intus roſtrum, minus propriè dentatum os exiſtimari & vocari. Collum habet longum, alas rectas & extenſas, ſed in ſummitate recuruas, neruoſas paucæq; carnis, tantæ magnitudinis vt eas Homerus thalami ianuis compararit, vbi ait, Τὸσσ' ἄρα τε θύραι τε ἴσαι πίσυρες ἔσαν πολύπυρα, hoc eſt tantæ eius ab vtraq; parte erant alæ, videlicet quantæ ianuæ thalami, ſeu alæ iſtius Aquilæ magnitudine ſua fores thalami æquabãt. Crura præ corporis proportione, haud ita longa. Pedes minimè æquales; Dextrum nempe ſiniſtro maiorem, colore varios, à natura obtinuit. Cauda prædita eſt breui. Cerebrum ei obtigit caliditiſſimum, adeò vt in paluerem redactum, etiamſi Cicutæ ſucco permiſceatur, & cuipiam propinatum, calido vapore imbutis cerebri ventriculis imaginationem mirè concitet, imò vt & in maniam inducere, à quibuſdam credatur: Fel cuiuſcunque Aquilæ impendio acre & mordax eſt, ad cor rodendi vſque: quamobrem colore viſitur æruginoſo Galeno teſte, qui tamen, cùm de præſtantiſſima Aquilæ ſpecie loquatur, de Chryſaẽto intelligendus venit. Sanguinem habere craſſum, fibroſumq; veriſimillimum eſt, cùm animal ſit magnanimum, ac robuſtum; Qualia omnia ſanguinem conſiſtentia ſpiſſum, vt timida tenuem ac dilutum poſſidere Philoſophi ſentiũt. Oſſa craſſiſſima duriſſimaq; & ſolida pene ei natura dedit, quibus & medullæ ineſt minimum. Pennas habet, firmitate ac duritie inſigni, quæ (vt experientia multorum & authoritate didici) pennas aliarum Auium, præſertim verò Anſerum & Columbarum permixtæ abſumunt, idque forſan ob latentem quandam, qua prędite ſint, vim; Auis enim

Dentes.

Collum. Alæ. Iliad. ω Crura. Pedes. Cauda. Cerebrum eiuſq; vis.

Fel. Lib. 4. de comp. med. ſecundum loca. Sanguis. Oſſa.

Pennæ.

enim ipſa, dum viuit, reliquis omnibus volucribus infeſta eſt; itaque deriuari vim illam animalem in res quoque eius exanimes per ſympathiæ contagionem non improbandum eſt: vt rei euentus docuit, etiam in interemptis, ſuper quos patrator ſceleris vel caſu, vel ad teſtandam conſcientiam adductus fuerit. Alij peſtiferam quandam maleolentiæ vim aliti meſſe deprehendere, nam & animam ipſi peſſime olere certum eſt, propter quam contacta ab ea corpora facilè computreſcant: Indicio eſſe reliquias eius heſternas, quæ neque ab ea ipſa, neq; ab alio quopiam animalium repetantur. Permeare verò eam contagionem in pennas, ita vt alienas iuxta ſe poſitas propemodum adurant, eſt probabile; itaque ſi telorum aliquod ex pœnis ipſius alarum in pharetram immiſſum fuerit, hanc conſumere cæteras pennas, plurimi tradunt. Alouus ei mollior eſt, quàm cæteris Auibus: cibus enim eius multò, quàm non rapacium, eſt humidior; Qua etiam de cauſa non bibit.

Halitus Aquilæ peſtifer.

Pennarum Aquilæ cõtagiũ in alias pœnas.

Aluus.

Cibus. Aquilæ qualis.

Vngues, vt omnium rapaciſſima, pro mucronibus gerit aduncos, recuruos, firmos, Leonum vnguibus non diſſimiles, qui & ipſi aduncí ſunt. Cùm enim multa animalium genera, docente Ariſtotele vngues, ſed diuerſos obtineant, (habent autem illa vngues quibus digiti ſunt, his verò digiti ſunt, quibus ſunt & pedes, excepto Elephanto; huic enim digiti indiuiſi, ac leuiter formati, neque vngues omnino ſunt) erunt aut rectis vnguibus inſtructa, vt homo, aut aduncis, vt inter quadrupedes, Leo, inter volucres, Aquila & Accipiter. Quod ad corporis totius magnitudinem attiner, nihil vt dixi, determinatum adferre poſſumus, videmus tamen quaſdam viſendæ adeò & magnæ proceritatis, vt incommodum ſit eas in pugno geſtare. Athenæus

Vngues Aquilæ quales.

2. Natur. Hiſt. cap. 9.

Magnitudo Aquilę quę

Lib. 5. Dypnos.

2oſcriptum reliquit 20. Aquilas cubitalis magnitudinis in pompa Ptolomæi Philadelphi delatas fuiſſe. Apud Ornithologum hiſtoria talis eſt, Inter Miſenam & Breſam Germaniæ oppidum ruſtici pecora amiſſa quærerent, in nido ingenti ſuper tres patulas quercus, quaquauerſum tanto ſpatio expanſo, vt quadrigæ ſub eo conuerti potuiſſent, pulli Aquilini tres ſpectadæ magnitudinis inuẽti fuerunt. Horũ maximis alæ per tranſuerſum extenſæ ſeptem vlnarũ menſuram æquarunt, vngues viri grandis & corpulenti digitis nihilo minores, crura Leoninis maiora erant. Verumenimuerò pro ſpecierum diuerſitate corporis earum quantitatem variari iam paulò ante monuimus, itaque cùm ad particularem de ſingulis tractationem ventum erit, accuratè & ſigillatim exponemus. Temperiem ſeu craſim Aquilæ calidam, & ſiccam arguunt

Aquilarũ maximarũ hiſtoria.

Tẽperies.

motus, ira, ſalacitas, ferocia & animoſitas, habitus corporis denſus, anhelitus grauè olens, ſter-

Stercus quale.

3ocus denique tantæ acrimoniæ, vt nulli in Medicina vſui eſſe poſſit, Galeno authore. Sanguine tamen abundant magis hæ, quæ frigidioribus naſcuntur regionibus, quæ nempe ad Aquilonem vergunt.

Lib. 6. de ſimpl. med. facult.

Fortitudo.

Robore magno, viribuſq; corporis inter omnes Aues Aquilam validiſſimam eſſe, ex naturæ partium, conſtitutione inſtrumentorum, diſpoſitione totius molis, ac temperatura, ipſa tandem experiẽtia cognoſcimus, authoritate probamus, iudicio fatemur. Non autem credat quis, cùm tanta corporis adſit moles, multum carnis poſſidere, vnde & grauior, & ignauior ad motum, vel hoc indicio exiſtimari poſſit; Nam pondere carnis deſtituta Aquila neruorum robore abundè armatur, & quæ pauca caro eſt pondus additi; neruus robur ac fortitudinem.

40

DE AQVILÆ SENSIBVS, & primò de viſu.

Oculi pluſquam lynceι Aquilis 2. De hanc. ſicys.

PRÆCELLENS animal inter volatilia, & omni admiratione dignum, ſapiẽs natura fecit Aquilam; ſed hoc parum eſſet βασιλικὸν ſi tantum inſtructam adunco roſtro, aduncisq; vnguibus, & ſolo neruorum robore munitam finxiſſet, niſi additi fuiſſent oculi pluſquã lynceι, & ad clariſſimos ſolis radios inconniuẽtes & intrepidi. Qua de cauſa ob aciem luminum

5ofelix à Seneca vocatur, & ipſam Aquilam inde nomen ſortitam eſſe plerique volunt. Et ſanè exacta neruorum opticorum compagine, puritate & copia ſpirituum viſibiliũ, cryſtallini humoris ſoliditate & ſplendore Aquilarum oculos conſtructos eſſe, vero eſt admodum ſimile. Et quidquid Auerroes ſuis moliatur aſſertionibus, clarum eſt viſum Aquilæ eſſe perfectiſſimũ, cùm remotiſſima quæque exactè perſpiciat. Hæc eminus videndi vis, non ab imbecillitate ſeu defectu, vt ille contendit, ſed ab inſtrumenti proficiſcitur ſplendore & ſpirituum claritate & copia. Fit etiam quòd ab obiecti exceſſu minimè lædatur; non autem quòd differentias viſibilium exactiſſimè diſcernat; hoc enim iudicio verius, quàm ſenſorio tribuitur. Vnde cùm à viris doctis Aquila omnium animalia ſenſu videndi præſtantiſſima ſcribatur; non vtiq; homini

Auerrois opinio refutatur de perſpicacia Aquilarũ Quomodo Aquila hominib. exactius videat.

mini anteponitur diſcernendi vi, ſed ſenſorij ſoliditate, ac ſplendore. Homo quidem pro ſui magnitudine minimè procul videt, verùm viſibilium differentias accuratiſſimè dignoſcit: ſyncerum enim purumq; habet oculum, in quo exigua quæq; apparet motio, veluti in veſte mundiſſima minima etiam macula clarè conſpicitur; Quemadmodum etiam tactu cæteris animalibus præpollet, quòd pro ſui corporis proportione cutem tactus organum, tenuiſſimam minimeq; corpulentam ſortitus ſit. Quare in aſpectabilium diagnoſi homo non ſolùm reliquas animantes, ſed & ipſam Aquilam ſuperat, ob animæ ſcilicet præſtantiam; hæc verò ob organi robur, & ſpirituum copiam, & nitorem, viſu valet; præſertim ad eminus proſpectandum. Ad quod etiam facit oculorum ſitus profundior, quem in Aquilis notant, qui harum bonitatem ac præſtantiam, oculorum alta cauitate metiuntur. Quandoquidem conſtipatius lumen habent, & radios obiectorum magis congregatos recipiunt. Quæ omnia efficiunt, vt non ſolùm citra noxam intẽta acie ſolem aſpiciat Aquila, verumetiam vt viſus eius ſolis lumine quodammodo perficiatur. Idem habemus ex D. Auguſtino, cùm dicit: *Sol iſte, quo verè nihil inter viſibilia pulchrius inuenitur, noſtros fauciat & obtenebrat oculos, Aquilinos verò vegetat inſpectus.* His ipſis de cauſis Galenus, Plinius, & alij complures aci em noſtram, ſi cum Aquilina cõferatur, debilem affirmarunt. Et Baptiſta Mantuanus ſummam oculorum aciem exprimens, ait:

Homo viſibiliũ differentias acuratiſſimè dignoſcit.

Talĩu homo præ cæteris animalibus præpollet.

Lib. 2. de morib. Mani h.c. 250.

Lib. 2. Alphonſi.

——Vt intrantum noxas & nomina fruxit
Diuino clarum ingenio, viſuq; potentem
Perſpicuo, cui non Aquilæ, quæ pignora ſoli
Obijciunt, non ſe valeant componere Lynces.

Eſt enim tanti contuitus Aquila, vt cùm ſuper maria immobili penna feratur, nec humanis pateat obtutibus, de tanta ſublimitate piſciculos etiam minutos natare videat. In eandem ſententiam Aurelius Auguſtinus. *Oculus* (inquit) *Aquilæ multò quàm noſter eſt breuior, eo tamen ipſa ſublimè ita volans, vt à nobis tanta luce difficilè cernatur, latentem ſub frutice Lepuſculũ, ſub fluctibus nantem piſciculum videre comperta eſt.* Quam rẽ grauiſſimo ſacræ paginæ teſtimonio ſi cõfirmauerimus, facilius quiuis inducetur, vt credat. D. Iobi enim iſtęc ſũt verba. *Aquila de rupibus contemplatur eſcam, & de longè oculi eius proſpiciunt.* Homerus autem, cuius minimè vulgaris eſt authoritas, pulcherrimè idem verſibus expreſſit, qui latinè redditi ſic ſonant, verbo ad verbum reddito: *Vndiq; circumſpiciens vt Aquila, quam quidem dicunt acutiſſimè cernere inter cæli volucres, quam etiam in alio exiſtentem non celer pedibus latuit Lepus ſub fruticeum broſo recubas.* Apud Plutarchum carmen ità latinitate donatum reperitur:

Max ma Aquilarum perſpicacia. Ca. 9. & 37.

Lib. 17. Iliad. verſ. 675.

Lib. de Homero.

Illa etiam ſublime volans, cæloq; propinquans,
Velocem pedibus Leporem videt eminus, atque
Arripit, &c. Eodem accedit Horatius, dicens.
Cùm tua peruideas oculis mala lippus inunctis,
Cur in amicorum vitijs tam cernis acutum
Quàm aut Aquila, aut ſerpens Epidaurius?

Lib. 1. ſerm. ſat. 3.

Verùm ni fallor illud Aquilæ viſus acumen, vel ex eo maximè æſtimare debemus, quòd ipſa à natura ſeipſam, ſuaſq; dotes agnoſcere edocta, in exploranda prole à viſu indubitatum argumentum ſumit. Cùm enim ipſa contra ſolis radios obtutum non flectere feratur, & ſola contra rotantis ſubaris ſplendorem immotam tenere aciem, ita que pullos ſuos ſuſpenſos vngue ſolis radijs obijcit, & quos viderit immobilem contra firmare pupillam, vt dignos ſuo genere conſeruat; quos verò flectere obtutum videt, quaſi degeneres abijcit, & hac quidem ratione, vt Silius Italicus ait:

Phœbæa dubios explorat lampade fœtus.

Aquila an aduerſus lunæ fulgorem vigilet.

Vnde rectè viri perſpicaces & docti Aquilis indocti ac cæci Noctuæ prouerbialiter comparantur. Martialis: *Aquilas, ſi miles facere Noctuis quaris?* Nec audiendus eſt ille magnus alioqui ſubtilitatũ indagator, afferens Aquilam aduerſus Lunæ fulgorẽ, cùm plena eſt, nictare; Nã omnibus clarum eſt, Aquilam inter Aues diurnas cenſeri, ac re vera eſſe: Quæ verò diurnæ ſunt, noctu quieſcant, neceſſe eſt: & quidem maximè rapaces, quæ victum labore ac corporis motu ſibi quærunt ſub ſole, vt è contrario nocturnæ, nunquam vel rariſſimè interdiu videntur; Non eſt ergo exiſtimandũ, vt mea fert opinio, in tale diſcrimen à natura vocari Aquilam, vt viſum probet contra lunæ fulgorem, cùm illum in Phœbæos radios lucidiſſimos & acutiſſimos figat intrepidè. Imò ſenio heberatum oculorum lumen ſolari lumine emendat, vti latius exponetur cùm ad locum de affectibus Aquilæ ventum erit. De Aquila itaq; hæc Hetruſcorum poëtarum principis verba ſunt accipienda:

Petr. ſonet. 18.

Son animali al mondo di si altera
Vista, che contra il Sol pur ſi defende.

DE

DE ODORATV, GVSTV reliquiſque Aquilæ ſenſibus externis.

AQVILA iuxta, ac Vultures odore percipere dicuntur à Philoſophis cadauera remotiſſima, atq; etiam tranſmarina, ad quorum eſcam aggregantur: quod & D. Hieronymus attingit ad illum locum: *Vbicumq; fuerit corpus, illuc congregabuntur & Aquilæ.* Adijciunt alij eam cadauera diſſita fere miliaribus quingentis odore perſequi. Quamuis id non de omni in vniuerſum Aquila intelligi velim. Cadauera enim reliquæ non confectantur, ſed Gypaëtos, ideſt, Vulturina Aquila inde dicta, cui & Hypaëto, ideſt, Subaquilæ, tanquam degeneri eadem de cauſa nomen inditum eſt: Neque enim alioqui Ariſtoteli aſſentiremur, qui ſolum Gypaëtum ex Aquilis, cadaueribus veſci ſcribit. Quoad guſtum, non tantum carniuora, ſed & multiuora dicitur eſſe. Quadrupedes, Aues, Piſces, Serpentes, Inſecta, & Glandes, & ſi perrarò, comedit; placentas quin etiam, & mellita pulmenta vorare perhibetur: ſed plura, vbi de victu Aquilarum agemus. Reliquos ſenſus, auditum nempe & tactum, eidem minimè denegamus, cùm hi animali omni perfecto, ſola Talpa excepta, omnes adſint. Aquilam verò animal perfectum eſſe, vtpote quæ notis quatuor moueatur, ſitq; ſanguinea, nulli dubium eſt, qui Ariſtotelem legerit.

In Comm. Matt. cap. 24.

Gypaëtos dicitur Hypaëtos, & cur. Lib. 9. Hiſt. cap. 32.

Gypaetos ſolus veſcitur cadaueribus.

Aquila carniuora, & multiuora eſt.

SEXVS.

QVOD ad ſexũ attinet, huius differentijs nomina peculiaria non ſunt poſita, ſed Aquilæ nomine, cùm mas, tùm fœmina ſine diſcrimine Grammaticis intelligenda venit. Quod etiam Iureconſultorum Coryphæus Baldus confirmat, cui ſubſcribit Bartholomæus Cæpola. Reuera Aquilæ inter ſe diſcrimen habent ſexus, cuius natura certiſſimum in omnibus animalibus perfectis ſtatuit indicium; penem ſcilicet in mare & teſtes, vterum verò in fœminis; quòd non ſolum in plurimis obſeruauimus Auibus, quas diſſecuimus, verùm & in ſerpentibus: imò binum in vipera mare penem, & in fœmina duplex vuluę orificium, facta à celeberrimo noſtri temporis anatomico D. Gaſparo Taliacotio earum anatome conſpeximus. Accipitris quoque id genus, quod eam ob rem Triorchis appellatum fuit, tribus à natura donatum ſcimus teſticulis, quæ mas quibuſdam aliter viſum ſit. De quibus ſingulis ſuo loco latius. Externis quoq; notis quibuſdam ſexum Aquilarum deprehendere inde docemur, quòd fœminæ omnes in genere rapacium corporis mole maiores, pulchrioresq;, at ingenio ferociores minusq; tractabiles eſſe videamus, Contra mares, & minores, & manſuetiores.

De inceſſu animal. & de natura eorundem.

l. quicumq; 2. col. in verbo Item nomine vniuerſitatis. C. de ſerui. fug. l. 1. penul. col. ff. de verb. ſign.

SEDES, LOCVS.

MONTIVM vertices editissimos quosq; , & conspicuos incolunt Aquilæ, siue cùm à venatu ad quietem se recipiunt, siue vbi soboli nidos parant. Rarò sanè ad campos relictis rupibus descendunt, sed vt plurimũ è speculis hisce suis, vti testatur Oppianus, cælum prospectant. Verùm non in petris solum, sed & in arboribus, præsertim admodum celsis, si Aristoteli, ac Plinio credimus, vitam agunt. Deniq; loca ardua, aspera, & inaccessa habitant, quod D. Iob etiã docet, cùm ait: *Nunquid ad præceptum tuum eleuabitur Aquila, & in arduis ponet nidum suum? In petris manet & in præruptis silicibus cõmoratur, atq; inaccessis rupibus.* Idem Propheta Hieremias innuit, dicens. *Si eleuaueris vt Aquila nidum tuũ, inde detraham te.* Solerter admodum hoc faciunt, quo nempe, vt affirmat Philosophus, ab animaliũ cęterorum insidijs tutæ degant, nevè serpens aut aliud animal noxium veneno aut strage prolem enecet, atq; ne corporis mole sublimem aëra subituræ impediãtur, cùm difficulter à terra tollantur: prętera ne cum alijs Auibus rapacibus quid commune habeant, prout sylvestris ac solitaria feraq; earum natura est: Ab omnibus enim hominum ædificijs, atq; ab aliorum Auiũ rapacium nidis semota procul affectant loca, cùm quò (vt diximus) pulli extra omnem periculi metum degant, tum ne ob loci propinquitatem cum alijs de præda contendendum sit, multaq; mutuæ sustinendæ molestiæ. Istud cunctis Aquilarum speciebus conuenit, præterquam Hinnulariæ, quæ Pygargos dicitur, & Morphno: illa enim in planis, oppidis, & campis, luciscq; commoratur, vt escæ propriæ vicinior sit, quæ tamen quandoque montes & altiora suis freta viribus conscendit: huic verò vita circa stagna est & lacus, aquaticas nempe appetenti Aues. Fugere tamen scribitur Aquila quæcunque saxa, cùm quia sua duritie vngues hebetant, tùm quia horum cuiuitate non facile loca leuia amplectitur, & gradum figit. Hoc tamen his, quæ supra, allata sunt, aut etiam rationi aduersari minimè putandum est; Nam vt eminentissimis præcipitibusq; locis, quę non semper, vt plurimum tamen petrosa sunt, fedem figere, nidumq; collocare dicamus, non tamen ideo necesse est eam huc illuc diuagari, & summa saxorum pedibus obire. Cauet enim maximoperè, ne vngues iniurijam patiantur, quorum magna conseruandorum cura tenetur, vt fusius suo loco dicemus. Magnum loci ambitum tenet vnum par Aquilarum, vt ampliori ad prædandum tractu occupato facilius fatientur, neque vllo pacto vicinas patiuntur; determinant ergo spacia, nec in proximo prædantur nidis loco, sed distanti admodum, vt Aristoteli & Plinio placet. Quod quidem non temere facere videtur, vt ita minus nidum prodant, & prædam, quæ in propinquo capi posset, ad vsum maiorem, vrgente necessitate reseruent, cùm illa semper, vbi lubet, potiri possint. Remotiores verò esse volunt, ne aut citia fuga euadere venatum earum, aut ab alijs rapacibus comprehensa facile queat præripi. Aelianus causam esse scribit, ne ex mutua loci propinquitate inopes prædæ pereãt. Insulas non habitant, paruas præsertim, cùm hæ neq; montes excelsos, neque animalia in quæ rapacitatem exercere, suamq; voracitatem explere queant, habent. In insula Rhodo idcirco nunquam alioqui conspecta. Tiberio in ea agente ante paucos, quàm Romam reuocaretur, dies, vt narrat Suetonius, in culmine domus eius Aquila assedit, quod portenti loco acceptum fuit. Et Strabo scribit hoc locis prope Mæotidem plaudem peculiare esse, ne Aquilam gignant. Earum verò regionum, magnos potissimùm montes incolit, quæ animalibus abundant, ibiq; vbi cibi copia abundè suppetit, frequẽs visitur. Quare cùm regiones Septentrionales, vt Polonia, Britannia, Suecia, Dania, & his finitimæ, Russia, Borussia, Lituania, Liuonia, Auibus aquaticis, quæ ad volatum, adeoq; ad effugium tardiores sunt, & Agnis, qui quia carnosiores sunt escam largiorem præbent, (in his enim ob cælum frigidius corpora succulentiora, & obesiora sunt,) refertæ sint; fit vt hisce in locis Aquilæ plerumque eximiæ sint magnitudinis, summæ rapacitatis ac ferociæ; Quanquam in alijs regionibus pro corporis proportione, ac (vt aiunt) cæteris paribus, vigore, audacia ac feritate haud inferiores possint videri. Peruanũ Americæ regnum, vt Franciscus Lopez refert Aquilis abundat, quæ coloribus varijs & pennis lucidissimis ornatæ sunt. In Tauro quoque & Caucaso frequentes reperiuntur, raræ verò aut planè nullæ in Scythia extrema & parte Sarmatiæ ob aëris inclementiam. Hisce adijcitur quòd Aquila, quoad viuit, neque nidum, neq; locum mutet, sed vnoquoque anno ad eundem reuertantur. Atqui hinc obseruatum est eam diu viuere, quasi connatus aër, atq; cælũ domesticum ad vitam prorogandã etiam Aquilis, quæ sponte & suapte natura benè constituto sunt, non minimum conferat. Testatur Aristoteles *diuturnitate eiusdem nidi viuacitatem declarari*, quod, nisi idem perpetuò ei nidus esset, minimè verum esset dicere.

Lib. 9. c. 32. de nat. ani.

Lib. 10. c. 3.

Cap. 39.

Cap. 49.

Lib. 9. Hist. c. 32.

Aquila procul ab hominibus & alijs Auibus habitat.

Lib. 9. Hist. cap. 32.

In Tyberio. c. 14.

L. 7. Geogr.

In Septentrionalibus regionibus Aquilæ grãdiores sunt & ferociores.

In Peruano regno Aquilę variæ sũt colore.

Parte 2. hist. Ind.

Aquila neq; nidum neq; locũ mutat.

9. Histor. c. 32.

VOLA-

VOLATVS.

DIXIMVS, cùm de corporis, partium q; habitu ageremus, alas Aquilis neruosa, & maximè dēsas ac firmas esse, ne ab re statuere videremur, quòd nullo labore & exiguo tempore magna itineris spatia dimetiantur, & volatu sint quàm velocissimo. Adhæc pennas nactæ sunt valde densas, & corpus, si id illis compares, admodum exiguum. Quare tam sublimes feruntur, vt cæteras Aues omnes, atq; eas potissimùm, quæ corporis mole & pennarum raritate in altum se efferre non possunt, sub se despiciant: despiciunt autem eas industrij, naturali spontaneoq; motu, ac tum præsertim cùm prædæ inhiant, nempe, vt quàm maximè procul, iuxta Philosophi opinionem, eā aspiciant. Vti pulcherrimè describit Apuleius his verbis: *Cùm nubium tenus sese Aquila extulit, nutu clementi leuorsum dextrorsum tanta mole corporis labitur, velificatas alas, quo libuit, aduertens modico caudæ gubernaculo, inde cūcta despiciens, ibidem pennarum eminus indefessa remigia, ac pauliſper contahunda volatu pene eodem loco pendula circumtuetur, & quarit, quorsus potissimū in prædam supernè sese ruat fulminis vice.* Hist. lib. 9. cap. 22. Eloridis li. 1.

Quam rem allatis aliquot tùm è sacris, tùm è prophanis literis, testimonij confirmare libet: Salomon in Prouerbijs: *Opes* (inquit) *faciunt sibi pennas quasi Aquilæ & volabunt in cœlum.* Habacuch. *Venient equites eius à longinquo, & aduolabunt vt Aquila festinans ad comedendū.* Eandem velocitatem istæ quas ponemus, comparationes; declarant. Prima est ex Deuteronomio: *Adducet Dominus super te gentem de longinquo, in similitudinem Aquilæ volantis cum impetu.* Item: *Aquilis velociores, Leonibus fortiores Saul & Ionatha.* Hinc est, vt ad prophanos transeamus, quod eam Homerus, cæteris Auibus sublimia petendi facultate præualere ostendere volens, per antonomasiam Ἀετὸν ὑψιπέτην, & ὑπερμενέα, ideſt altiuolantem vocat, & πετεηνὸν, ideſt volucrem κατ' ἐξοχὴν. Item vbi Achillem ei comparat: *Aquilæ* (inquit) *impetum habens nigræ venatricis, quæ simul fortissimaq; celerrimaq; altissima est.* Pindarus Aquilam velocem appellat inter volatilia. Homericum Aquilæ epitheon Lucretius hoc versus repetijt:

Prou. 23. Habac. 2. Deut. 28. 2. Regum cap. 1. Il. ad. o. Iliad. Φ.

Hic neque tum solis rota cerni lumine largo
Altiuolans poterat. Vtriusque dictione vnicam Vergilius duabus expressit:
Vtque volans alitè, raptum cùm fulua Draconem
Fert Aquila, &c.

Deuer. nat. lib. 1. Lib. 11. Aen.

Minus mirandum videbitur, quod eam sese nostris obtutibus eripere altissimo suo volatu tradunt, quando, vt Oppianus canit:

—— Aquilæ æthereas pennis pernicibus auras
Sulcans aquarit sola.

Lib. 1. de Venat.

Et Ludouicus Arioſtus, vt Gryphi celeritatem in volando oxprimeret, ipsum Aquilam, & Falconem superare dicebat:

A vso facea andar di Palafreno
L'Ippogrifo per l'aria à sì gran corso,
Che l'Aquila, e il Falcon vola assai meno.

Cant. 33. stan. 96.

Ex alto eam cæteras Aues adoriri Virgiliana probant hæc carmina:

Aspice his senos lætantes agmine Cycnos
Aetherea quos lapsa plaga Iouis ales, aperto
Turbabat cœlo &c.

Aeneid. 1.

Ad eundem ferè sensum Cicero. *Ad interpretem*, inquit, *detulit, Aquilā se in somnis visum esse factum. At ille, vicisti. Ista enim Aui volat nulla vehementior. Hinc equidem Antipho. Bene* (inquit) *victum te esse non vides? ista enim Auis insectans alias Aues & agitans, semper ipsa postrema est.* Illud sanè peculiare, & eximiū Aquilæ inter volandū alarū robur liquidò ostendit, quòd ipsa sola inter Aues recta via, non obliquò, vt cæteræ, sursum feratur, deorsum itē vnico impetu instar iaculi descendens sese præcipitet, neque hinc vel inde inclinata. Pindarus, qui in laudibus Aquilæ canendis multus fuit, vt ipsarū mirabilem pernicitatem innueret, fabulam commentus est, qua refert Iouem, cùm vellet maximè mediam habitabilis orbis partem certa mensura deprehendere, duas pari velocitate Aquilas vnam ab Oriente, alteram ab Occidente emisisse; illas verò vtrinq; pari pernicitatis cōtentione vsas conuenisse Delphos, seu Pythonē, cui loco idcirco Omphalo seu vmbilico nomen sit. Itaq; in rei memoriam Aquilas aureas in tēplo Apollinis binas consecrasse, quæ postea bello Phocico sublatæ sint. Idem Dei potentiam, quem nulla quantumuis maxima remorentur interualla, exprimere volens, Aquilæ comparatione vtitur. *Deus* (inquiens) *qui & alatam Aquilam assequitur, & marinū præuertit Delphina.*

Lib. 2. de Diuinat.

Aquilæ mira in volatu pernicitas.

Omphalus seu Vmbilicus Delphi dicti, & cur.

Pythior. Ode. 2.

In Nemeis. Hic ſe tanquam ardua petentem, Aquilam vocat, at Bachilidem æmulum humi reptantem Gracculum: videlicet, quòd illum tanto vinceret carminibus interuallo, quanto cœlum à terra diſtat. Homerus ſublimipetæ Auis velocitatem, cum ſumma viſus excellentia coniunctam ex eo probat, quòd ipſa in ſublimi conſtituta, maximoq; diſiuncta ſpatio, animal paruum, ieiq; velociſſimum, & videt & capit, multas dotes ſimul vno verſu complectens, quem Plutarchus citat:

Illa etiam ſublimè volans, cæloq; propinquans
Velocem pedibus Leporem videt eminus, atque
Arripit, &c.

Huc faciunt Adagia, quæ hinc manarunt, eodem celebrata ſenſu. Α'ετὸς ἐν νεφέλαις, ideſt *Aquila in nubibus*: quòd de re magna, quàm nō facilè aſſequaris, plerique interpretati ſunt, ad diſtantiam referentes; Alij de ijs qui longè reliquos antecedunt, & ad virtutem reſpiciunt. Vnde apud Ariſtophanem:

In Equitibus.

——Ω'ς ἁρπάσομαι,
Ω'ς ἐν νεφέλαισιν ἀετὸς γενήσομαι, ideſt,
——*Gaudeo iſthoc nomine,*
Quòd aquila fiam in nubibus.

Verba ſunt populi Athenienſis promittentis ſibi fore, vt orbi vniuerſo imperet, tãtoq; interuallo reliquas antecellat vrbes, quanto Aquila in nubibus reliquis volatilibus eſſet ſublimior. Item illud: *Aquilam volare doces.* Α'ετὸν πέτασθαι διδάσκεις; in hos, qui monere quempiã conantur in ea re, in qua ipſe ſit exercitatiſſimus & feliciſſimus. At verò tempore generationis, incubatus, ac pullorum nutricationis minus valet pernicitate, atque vi volandi; ita vt nec eam, quam aſſiduè ſolent, aſſequantur prædam.

Volatus tẽpus proprium Aquilæ.

Volatus quoque ſicuti, & quietis tempus proprium illis eſſe ab ipſo Philoſopho accepimus, cui Plinius attipulatur. Nam ab meridie operantur & volant, prioribus verò horis diei ſeu mane, donec impleantur hominum conuentu fora, prandendiq; iam inſtet hora, ignauæ ſedent. Inſuper diuerſum ab alijs Auibus volatum, dum prædæ intenta eſt, exercet Aquila, eum tonicum vocant, qui ſublimipetis tantum competit, cæteriſq; ſarcophagis. Eſt autem motus tonicus firma quædam & ſtabilis motio, qua mouens ſumma contentione, ac niſu potius in loco manens, quàm ab eo diſcendẽs mouetur: fitq; vt medicis placet, muſculis ſimul contractis, & membrum quaſi immotum conſeruãtibus, dictus quidem tonicus ἀπὸ τοῦ τόνου quod eſt firmum, quoniam volatuum atq; motuum is habetur firmiſſimus, vt cui magna ſit opus vi, ac neruis ad illum ſuſtinendum, nempe dum eiuſmodi Aues ſeſe in aërem altiſſimè attollentes paſſis licet alis, tamen immotæ manent, adeoq; aduerſo vento & proprio corporis ponderi reſiſtunt, vt neque hoc ipſo premente ferantur deorſum, neq; illo etiam huc atque illuc impellente loco dimoueantur.

Motus tonicus in Auibus quælis ſit.

DE INGENIO SEV MORIBVS Aquilæ.

Animaliũ differentiæ penes eorũ ingenia.

INGENIVM eſt vis quædam naturalis, vel naturæ cuique ingenita, quæ Græcè dicitur σύφυια, ſecundum quam ſic vel aliter animalia affecta eſſe dicimus, ſpectatq; ad partẽ animæ irraſcibilem. Hoc ſingulis admodum differens cernitur. Nam alia mitia, remiſſa ac minimè peruicacia ſunt, vt Boues: alia animoſa, peruicacia, bruta omnino, vt Sues ſyluestres: alia ingenioſa, ac timida, vt Cerui, Lepores, Cuniculi: alia illiberalia, perfida, inſidioſa, vt Serpentes: alia liberalia, fortia, & generoſa, vt Leones: alia ferocia, inſidioſa, vt Lupi: alia aſtuta, malitioſa, vt Vulpes: alia animoſa, blanda, & obſequioſa, vt Canes: alia mitia & manſuetudini addicta, vt Elephantes: alia verecunda, & cauta, vt Anſeres: alia inuida ac ornatus & polituræ ſtudioſa, vt Pauones. Quod Lucretius aſtruit inquiens:

Lib. 6. de rer nat.

Quippe etenim varij ſenſus animantibus inſunt.
Quarum quæq; ſuam proprie rem percipit in ſe.

Et hicor. li. 3. c. 5.

Alibi Ariſtoteles ingenium deſcribit vim quandam certã, qua ea perficere aut adipiſci poſſit quiſpiam, quæ ad propoſitum pertinent. Sanè non priore ſolùm ratione animantes ingeniũ ſuum quaſque habere proprium, ſed & hac poſterius allata ingenioſas eſſe quaſdam, & ſcleres verum eſt aſſerere, etiamſi hæc homini magis propriè, & excellentius competere minimè negandum ſit. Veruntamen non ſolùm huius, ſed & diſciplinæ, eruditionisq; complures animanteis commune aliquid habere Ariſtoteles docet, & ratio, experientiaq; confirmant. Alia

Lib. 9. hiſtor. anim. cap. 1.

enim

enim vicissim inter se, alia ab homine prolaras, (quæ scilicet auditu non carent) non modo strependi, sed & significandi differentias possint dignoscere. Et certè nisi his ingenium esset, & docilitas, non vocum formulas, non tempus respondendi addiscerent; non motus compositos; non vocem altoris & domini, non sibila, non nutus cognoscerent, non omnia quæ cultura atq; cicuratione blanditijs q; addocentur. Atque hoc quidem pacto alijs magis, alijs minus ingenij adesse pro totius corporis temperie, organorumq; dispositione putandum est: Adeò vt Philosophus ita scribat: *omnino ratio brutorũ magnã refert vitæ humanæ similitudinẽ, magis q; in minori genere, quã maiori videris intelligentiæ rationẽ.* Sed non est existimandum hominis ingenium cum brutorum ingenio vnitate speciei idem esse, aut vnivoce de vtroque dici, verum his ineſt tantummodo per analogiam quandam, ea parte qua disciplinæ capaces sunt: Dissimile autem est inuentionis munere. Præterea etsi animal omne meminisse possit, reminisci solius est hominis. Imperfectius quinetiam, multoq; debilius brutis adest ingenium, quippe quod patientis solum rationem obtineat; homini verò nobilius, quòd & agendi & patiendi munus subeat, disciplina, inuentione & iudicio. *Hist. c. 7. lib. 9. Ingenium Per Analogiam quadrat.*

Quòd cùm ita sit: vt ad Aquilam nostram veniamus, hanc non solùm communi illo omnibus animantibus modo, ingenium peculiare, animæq; mores congenitos, quibus à cæteris plurimùm discrepet, habere tatendum est, præsertim cùm vehementissimorum, maximeq; diuersorum affectuum in ea conspiciamus effectus, iuxta quos non solum generosam Aquilam, magnanimam, fortem, temperantem, feram, sylvestrem vocamus: verùmetiam illo altero modo ingeniosam, mira q; solertia ac sagacitate, si q ę alia, præditam: Imò astu, industriaq; sibi à natura indita (cuius instinctum ductumq; vt cæteræ omnes ratione destituta sequitur) hanc multis atque adeò pro maiori parte, animantibus præcellere meritò affirmare possumus. Cui sententiæ nostræ Philosophus clarissimis verbis astipulatur, vbi tradit: optimè constare ea animalia, quæ calidum, tenuem & sincerum sanguinem habent, quippe quæ vnà & viribus corporis & ingenio plurimum valeant. Aquilam verò, cùm supra calidæ, siccæq; temperaturæ fuerit declarata; sanguine bilioso, ac propterea minimè crasso, feruido, defæcato q; esse, nemo iuerit inficias. Ex quibus eam ingenio cæteris præstare confectione sylloqistica colligimus. Cuius plurima ac diuersissima specimina, euidentissima q; postea sigillatim recẽsebimus. Profectò esset eadem forsan aliquanto minus noxia, nisi (vt ferrum per se nocens veneno tinctum magis noxium euadit) ad arma dotes q, corporis astus accederet ingenij. Calliditas enim & varicies in potente, & vice versa, potentia in homine docto, at malo; est tanquam gladius in manu furiosi; vt contra homini opulento, at stolido & rerum ignaro, opes ac potentia idem sunt, quod annulus aureus in rostro Suis humum effossuræ, vellusq; aureum Ouis naturæ; Obsunt enim potius, quàm prosint. Imò verò, quod viribus minus est concessum, hisq; deficit, sæpenumerò astu supplet; Inferior alioquin futura esset Aquila, nisi Vulpinam pellem adderet, vt cùm Ceruos, ac etiam Tauros aggrediturSic vt raptas Testudines frangãt è sublimi iaciendo ingenium Aquilis esse testatur Plinius, vti latius suo loco declarabimus. De singulis autem quæ ad Aquilæ ingenium spectant, aut eius naturæ peculiaria sunt, dicturi, primùm, num docilis etiam sit, consideremus. Inde enim vel maximè ingenij vis elucebit. *Aquila duplici præstat ingenij significatione. Lib. 2. de part. cap. 2. Effectus ea lidi tonuis & sincerò sanguinis. Lib. 10. c. 3*

DOCILITAS.

SVAPTE quidem natura Aquila ingenium suum varijs commonstrat exempla, cùm tamen naturæ sit feræ, sylvestris, ac solitariæ. Nam infirmis adhuc alis iuxta parentes volitat, ijsque magistris ad volatum se exercet, cùm verò efferre se poteſt, parentes antecurrit, præsertim cùm prædæ auidos esse, & ob nidorem humi volitare sentit. Ingenio est minus tractabili, difficiliq; admodum ad parendum humanæ institutioni. Nihilominus tamen, etiãsi docilitati Aquilæ haud parum deroget, non tamen eam penitus abrogat, cum ex sententia multorũ, & experimentis, prima & tenera etiamnum ætate cicurari possit, cùm nimirum adhuc pullus nido eximitur, nec in feritate sua confirmata adoleuerit; solet enim audacia innata, ac feritas vna cũ ætate nobis simul accrescere. *Fœminæ quoq;.* Aristteste, *moribus mollioribus, mitescũt celerius, & malũ facilius patiuntur. Discunt etiã, imitãturq; ingeniosius, minus quàm mares animosæ.* In quibusdam regionibus citius ac facilius opera mite sunt, obtinent namque loca ac plagæ quandam varietatem, naturæ, qua ingenia quoque fiunt dissimilia. Imò verò nullius animalis feritas aut ferocia tanta tamvè indomita est, quæ non humana ratione, arteq; & longo vsu paulatim domari ac circumari queat. Nam, vt ait ille: *Lib. 9. Hist. cap. 9.*

Longa dies homini docuit parere Leones.

Quodsi

Aquilæ quo modo perdomandæ ſint.

Quod ſi igitur cupiam huius Auis capiendæ, nec non manſuefaciendæ cupido inceſſerit, ille à me rationem ac modum edoctus hæc obſeruabit. Ante omnia ſune longiſſimo ab excelſis rupium montiumve cacuminibus in ſporta demiſſus, pullum Aquilinum è nido tollito, interabripiendum interim ab Aquilæ ferocia cauetо, caput probè munitus, necnon humeros & brachia, & manus craſſiori quopiam tergore ſeu corio. Sublatum palo alligato haud procul à nido. Sic enim fiet, vt querulo excitus, vel alter vel vterque parens aduoler, eſcam delaturus. Eſcę genus diligenter obſeruato, poſt eodem quo illi cibo ipſum paſturus, obſcuroq; repoſitum loco, primùm docetо in manus aſſilire: hinc Aues cicures inuadere, quas ab eo examinatas in paſtū exhibebis. Quò verò à fugæ metu ſecurus eſſe poſſis, aut pennas caudæ, ne eas ad volandum queat extendere conſuito, aut pudicem in ambitum plumis ſpoliato, quo tenellæ ac frigoris impatienti parti conſulens, neque à ęris, & auræ algidiori ſeſe committere auſa, ab altiori volatu abſtineat, & humi ſeſe contineat: Quorum hoc tutius erit, ne cauda conſuta & volandi impotens cæteris Aquilis ad iniuriam exponatur. Eo igitur modo, vt dictum eſt, pulli necdum prouectæ ætatis nidis eximendi & manſuefaciendi ſunt. Adultas haud tutum eſt cicurare, cū propter connatam ingenij feritatem, qua per ætatem magis proficiunt, (tantum abeſt vt eam exuant) tùm propter inſtrumentorum robur, quo blanditijs reluctari faciem manus aliaſque inſtitutoris partes grauiter poſſent ledere. Solent verò in hunc finem cicures teſtudo ad inſtrui, vt earum ope Aues grandes quæuis, præſertim verò odore Canum deprehenſi Lepores, Cuniculi, & Hinnuli captantur.

Aquila ad venandum quomodo manibus geſtanda.

Qui autem eam manu geſtaturus eſt ad venatum, robuſtus ſit oportet, vt pondus eius ſuſtinere queat, ac ſtatim ſimulatq; viderit prædam à Cane deprehenſam, inſtructam ad hoc, & aſſuefactam extemplò dimittat ſupra Canem tanti ſper volitaturam, donec Leporem conſpicata adortū capiat. Aegrè verò Aquila etiam cicur manu geſtari poteſt. Brachio toti onus tolerabilius erit, ſi ab humero vltra manum pelle ſeu tergore Ceruino, aut alio corio munitū ſit.

Volare conata impedienda, aut retinenda non eſt, ſed dimittenda, ne impetu illo brachium geſtantis offendat; aut ſanè oculis velatis portanda eſt. Reuocata redit ad brachium aucupis, vt vel prædam adepta, vel fruſtrata ei inſidens quieſcat.

Aquilarū eibus.

Nutrienda omnino eſt earum animantium carnibus, quas rapuit, aut ſolet rapere, vt Anſerum, Ardearum, Caprearum, Agnorum, Leprum &c.

Lib. 4. de Anim. cap. 26.

Si ergò Leporem ceperit, Leporina in cibum porrigenda eſt idq; ſæpius, quo libentius animalia huiuſmodi inſequatur. Cuius rei probè gnari Indi, vt Aelianus refert, Aquilarum pullos educatos, ad Leporum, Vulpiumq; venatum, (neq, enim ad horum capturam Canibus egent) hoc modo inſtituunt. Primùm ad Leporem, ſeu Vulpem manſuefactos carnem appendunt, eos abire ſinunt, & ad curſum incitant; At eos à tergo inſequendos Aues emittunt. Illæ prædam acriter conſectantur, & ſimul vt hanc vel illum ceperint, præmium pro captura appenſam carnem conſequuntur. Hæc nimirum apud eas proſequendi has beſtiolas maxima illecebra eſt. Poſtea verò quàm eas exactè ad venationem erudierint, tum in montanos Lepores ac feras Vulpes emittunt. Alites aſſueti, ſpe prædij, quæ ex obiecta preda ijs oſtenditur, & inſequuntur celeriter, & comprehendunt. Quæ ceperunt, dominis reportant, non planè inſcij pro carne illa, quæ prędæ domeſticæ appendi ſolebat, ſeſe ex fera nunc viſcera reportaturas.

Pullorum Aquilæ inſtitutio ad venatū Leporem, & Vulpium apud Indos.

Lupi ab Aquilis capti.

Habuiſſe perhibetur Cubla Tartarorum imperator multas Aquilas, neſcio vtrum naturali blandicie, an magica arte cicuratas, quæ nō ſolùm Lepores, Capras, Damulas & Vulpes caperent, verùm etiam inaudita audacia, & magno cum impetu in Lupos inſilientes eos adeò diuexarent, vt ab hominibus ſine labore & periculo capi poſſent.

Venatio cū Aquilis apud Africanos.

In Africa quoque aſſuefiunt venari Vulpes, atque Lupos, qui reſiſtentes, acriter cum eis certant; verùm ſolentes ac ingenioſæ Aquilæ ſupra verticem eorum volant, inſident capiti, ac faciem roſtro impetunt, ita vt Lupis eas fauciare ſit difficile. Et quamuis humi deiectus Lupus volutando, Aquilam à ſe conetur excutere, perſiſtit tamen illa, nec niſi effracto ipſi capite, aut eiuſdis oculis ab eo diuellitur.

Aquila magica arte ci curatæ. In Numa.

Inueniuntur quinetiam Aquilæ magica aliquādò cicuratæ arte, vt Plutarchus de Pythagora teſtatur. *Cùm Romana Reſpublica bellicoſis audaciſſimiſq; hominibus tunc æſtuaret, cùm Numa principatum obtineret, fluctuantem & exaſperatam populum tractare, & ad pacem traducere intelligens, a religione primùm auxilium petijt; quæ res cum primis effecit, vt ſapientiam, diſciplinamq; ſuam Pythagoræ conſuetudine paraſſe videretur. Nam & huius Philoſophiæ, & illius ciuilis prudentiæ, magna pars in congreſſu cum Dijs, & ſtudio religionis conſumebatur. Iam ſplendorem etiam externum habitumq; eodem quo Pythagoras conſilio, aſſumpſiſſe dicitur, qui Aquilam cicuratam, cùm ſuperuolaret, magicis quibuſdam vocibus, ac ſufframinibus ſiſtere atque deducere ſolitus eſſet, & in Olympys per cœtum populi tranſiens ſæ-*

mur aureum ostendisse, alijsq; portentosis machinationibus & actionibus vsus fuisse perhibetur. Hactenus Plutarchus, Apolloniadæ Epigramma extat in Aquilam, quæ Rhodijs, vbi alioqui Aquilæ nunquam conspiciuntur, Neroni Imperatori illic agenti, vltrò sese manifestã præbuit.

Verùm vt ad institutionem Aquilarum edoc ẽdam, vnde digressa est nostra, reuertatur oratio, videamus, num qua ratione prospicere possimus, ne iam multa opera perdomitæ fugitiuæ aliquando factæ spe concepti emolumenti dominũ frustrentur. Potissimum verò eo tempore, fugæ periculum esse solet, quo Aues libidine accensæ generationi dant operam. Quare tunc arsenicum seu auripigmentum cibo permistum offerendum est: hoc enim æstum ac feruorem libidinis eius extinguit: Fugam an moliantur, hoc pacto deprehendi poterit. Quum Aquila dominum suum circumuolat, sic vt non longè ab eo recedat, se fugitiuam non futuram ostendit. At si volans caudam extenderit, & se circa illam conuerterit, versus plagam al quam ascendens, tum fugam meditari indicium est. Item si non descenderit ad clamorem, quo pastus offerendi signum datur, nisi forte nimis satura est aut obesa. Quum circa pugnum, cui prius insedit, desertum circumuolat, aut in terram desilit, captandæ fugæ desiderium prodit. Illud quoque eius ingenio adscribendum videtur, quod passim de ea referunt authores, quòd scilicet aduersus noxia animalia Gallitrichum herbam in nidum suum ingerat.

Quomodo Aquilæ ab fuga prohibeantur.

Quomodo Aquilæ fugam moliri cognoscantur.

Aquilæ callitricho se tuentur ab animalibus noxijs.

VOX.

CLANGOR propriè Aquilarũ vox est: & dicitur Græcè κλάγξις, vt Apollonius asserit, quod varijs etiam Homeri probari potest locis, præsertim eo: Αὐτὸς δὲ κλαγξας πέτετο φαινομένῳ ἀνέμοιο.

Clangor. Iliad. M.

Ipsa verò (Aquila) *clangens volabat flatibus venti.*

Quod tamen Eustathius Auium signare vocem volait, quę leuiusculum clamorem aut clãgorem edunt, & minus esse, quàm κλάζειν. Hesiodus hanc vocem Aquilis quidem, at non solis, tribuit, nam & Vulturibus. Homerus verò cum Apollonio fabulosis etiam Harpijs. Vnde Vergilius:

In Aspide. Argon. l. 2.

At subitò horrifico lapsu de montibus adsunt
Harpyiæ, & magnis quatiunt clangoribus alas.

Aeneid. 3.

Alij Gruum proprium esse clangorem dixerunt, sed author Philomelæ Aquilæ peculiarem facit:

Dum clangunt Aquilæ, Vultur pulpare probatur.

Est autem Aquilarum clangor aliarum Auium clangori admodum dissimilis. Quidam illum reboatum appellarunt, propter strepitum grauem, Auibus alterius speciei, maximè nocentibus tam inimicum, adeoque terribilem, vt earum feratur tardare motum, & obtundere, qualis sanè regiam Auem decebat: qui tamen, quod mirum est, spernitur à paucis Columbis. Reuera tantum abest, vt vocem aliquam edat, aut canat Aquila, vt mutuam pene quidam tradant, aut vix vocalem: Melanætum verò, ne vix quidem, quam Plinius sine clangore, sine murmuratione esse scribit. Quod cùm de generosissima ac præstantissima Aquila etiam à Philosopho verum esse scribatur, contrà verò famelicam semper esse, & querulam; degeneri Aquilarum generi, Vulturinæ nempe (Subaquilæ ideo dictæ) tribuatur; videri cuipiam haud temere potest, quòd animi quadam magnitudine ducta hæc Aquila pulla, & innata temperantia, qua fame ac siti illam superiorem esse dixit Gyllius, ab clangore illo, queruloq; murmure sese contineat. Voces enim huiusmodi plerunq; intemperantis, impotentisq; animi affectus aut inopiam, aut cupiditatem, aut timorem, aut lætitiam indicant. Nam Melanætum, quam liberalem vocat, inuidiæq; expertem, ideò non clangere nec murmurare Aristoteles autumat, quia modesta minimeq; petulans affectus moderari, ac cohibere melius possit, quàm cæterę. An ob organorum vocis paruam quampiam aut ineptam constitutionem vocem non edit? Nãpullos adhuc mutos omninò esse constat, quod illis ob linguam humore quopiam etiamnum tenellis impeditam fortasse accidere quis existimet. An id potius naturali quadam prudentia facit? ne præda, cui inhiat, hac sua voce ac reboatu admonita sibi fuga consulat, atque ea ratione vox sua tibi ipsi damnosa sit. Hoc ingenio sanè Aelurus Musculum inuadens altum agit silentium, molliq; ac suspenso gradu incedeus omnimodo cauet, ne vel minimo strepitu de præsentia sua eum commonefaciat.

Reboatus Aquilarum stridor inimicus est auribus.

Melanætos sine clangore. Lib. 10. ca. 3. Lib. 9. Hist. cap. 32. Ex Aelian. cap. 3. li. 14. de hist. ani. mal. L. 9. Histor. 32.

Causa vir non clangãt Aquilæ.

VICTVS.

ANimantibus omnibus natura quærendi victum non vna, at varia admodum ratione prouidit. Sunt quæ ſummo labore eſcam acquirant, ſunt quæ nullo penè: vt quid valerent ingenio, quid ſolertia, quidue pigritia, aut vecordia, viribus quoq; quantum inter ſe differrent, eadem oſtentaret. Etenim quibus vires, & expeditiorem motum largita eſt, his modum quærẽdi eſcam, occaſionemq; difficilem reddidit. Contrà verò cui difficile erat, & propter corporis munia aut imbecillitatem, aut paruitatem victum quærere, nec illi conſuluit de ingenio, nec detraxit de alimonia, imò ex ſubiecta humo accommodauit appetitui commodam alimenti ſubſtantiam. Damnanda profectò erat Natura, ſi Leoni vim laniandi Ceruos, Ceruis autem velocitatem ad fugam; ſi Aquilis rapacitatem, ac non Ardeis pernicitatem; ſi quibuſdam dentes piſcibus, & non alijs teſtam, dediſſet, cuius munimine vita eorum virium inops ab al orum aſſultu tura eſſet. At nec imprudens in cæteris fuit. Nam cùm per virium corporis reſtaurationem, quibus vegetimobilesq; ſpiritus vitam fouent, animaliũ individui perpetuitatem, quoad fieri poſſet, moliretur, itaq; illud abſq; alimonia fieri noluit, ſed internum illis motum appetitus tanquam ſtimulum quendam ingenuit, vt pro ſe ipſis paſtum quotidiè quærerent. Quem etiamſi non continuò quæritant, continuò tamen aluntur; Vnde tunc animalibus neceſſe fuit, quibus corporis robur ac inſtrumenta aderant, vſque ad feritatem protrahi ob indiuidui ſcilicet conſeruationem. Hinc eſt quod animalium quædam rapacia, quædam mitia dicantur; & quæ rapacia, carnivora: mitia pene omnivora; & rurſus quæ carnivora, victus & cibi auida; quæ verò omnivora eadem temperantia, præſertim, quæ ex herbis, fugibus, fructibusq; victitant: Neceſſe autem fuerat huiuſmodi animalia, quæ carnivora erant, ex alijs animalibus viuere & eſcam raptu acquiſitam auiditate conficere. Ex horum numero eſt Aquila, quæ, quorum carnibus victitet, rapina docet; Ob nutrimentum enim carnes omnis generis animalium deuorat; At ob ſui à morbo tutelam quærit Lepores, qui ad cibum & medicinam faciunt, vt quorundam opinio eſt. Quadrupedes ergo, Aues, Piſces, Serpentes venatur. *Volentium enim* (eſte Aeliano) *animal & tyrannicum non modo in aſſequẽdis ad viuendum neceſſarijs rapinas exercet; ſed etiam vſu carnium delectatur: nam ad ſe explendã Lepores, Hinnulos, Anſeres ex corte, & alia plerunq; rapit.* Quæ verò his Aelianus addit, dum ita ſcribit: *Vna tantum ex Aquilarum genere, quæ Iouis appellatur, carnes non attingit, ſed ad victum et herba ſatis eſt: & quamuis Pythagoram Samium non audiuit, nullã tamen animãtem edit:* fabulam ſapit, & rei veritati aduerſatur. Nam Ariſtoteles expreſsè teſtatur *aduncas Aues omnes carnivoras eſſe & fruges* (quanto magis herbas ?) *etiamſi inos indideris, reſpuere.* Anguibus etiam veſcitur, hosq; vel propter antipathiam, vel propter eam, quam ex humido & frigido cibo capit voluptatem, maximè omnium appetit. Nam in eos, vbicunq; videtur ex alto magno ſtridore fertur, oppreſſos laniat, & poſtquam extracta de viſceribus venena fugẽdo decerpſerit adhuc ſaucios deuorat. Ex Auibus gregales maximè inſequitur, vt Columbas, Anſeres, Cycnos, Gallinas, & huiuſmodi alias. Agnos & Oues raptos in frequenti cibo habet; vt & Flaccus de Aquila ſoquens teſtatur:

Mox in ouila
Demiſit hoſtem vtuidus impetus,
Mox in reluctantes Draconas
Egit amor dapis atq; pugnæ.

Imo non Oues tantum, ſed & Pecoris cuſtodes quantumuis truces Canes abripit, ita vt paſtores, vbi forſan Aquila in propinquo agit, non minus Canibus ſumma cura ab his, quæ gregi ſuo prouidere cogantur. Tauri quinetiam, Cerui, Hinnuli, & Vulpes in cibum ipſis cedunt, aliaq; permulta: de quibus copioſius in Venatu enarrando agetur. Piſcibus libentius, quàm carnibus veſci Aquilonares Aquilas Albertus magnus refert; & Cancros inter cætera eis eſſe gratiſſimos, niſi fortè de Halizeto dicere voluiſſe credendus eſt. *Conduntreſeruandi*, vt inquit Philoſophus, *ſuo nido, quantũ cibi pullis ſupereſt. Cùm enim die quaq; facultas venandi non detur, fit interdum, ne quod poriet, extrinſecus habeant.* Auidæ admodũ & pene inexplebiles ſunt Aquilæ, ideoq; ſi quando famem (cuius alioqui patientes ſunt) tolerarint, tum diuturnum ieiunium multo cibo aſſumpto compenſant. Vnde ſi quid ex copioſo venatu ſupereſt iam exſatiatis, reliquis Auibus, quę ipſas huius rei cauſa aſſectari ſolent, relinquunt; At ſi eis ad plenam ſaturitatem quidpiam deficiat, ad conuiuas reuertuntur, quibus ſuam ingluuiem violata

Cur appetitus ſtimulũ natura animãtibus indiderit.

Aquila carnivora eſt.

Lib. 9. c. 10. de animal.

Lib. 8. Hiſt. cap. 3. Serpentum Aquila auida eſt.

Aquila gregales Aues maximè inſequitur Lib. 4. Car. Ode 1.

Aquilæ canes apud gregem abripiunt. Lib. 13. de animal.

Piſcibus Aquilonares Aquilæ delectantur. Lib. 9. Hiſt. cap. 32.

Aquilę maximè auidæ ſunt.

Aquilę in hoſpites immanes.

violato hoſpitij iure, explent. Nam iuxta Ouidium:

Lib. 1. Metamorph.

Viuitur ex rapto, non hoſpes ab hoſpite tutus.

Imò, ſi forſan maior fames eas premat, neque à ſuis generis volucri abſtinent. Quo nomine prophanarum notam, quam illis inurit Aeſchylus, haud poſſunt effugere. Vnde meritò auaræ vocantur ab Aeliano. At Albertus hoc non facere ſcribit Aquilam, niſi iratam, quando videlicet diu cum alia de præda colluctatur. Tunc enim contingit, vt victrix deuoret de victam. Cadauera & exanima corpora non tangunt, præter ſolam Percnopterum Auem degenerem. Quare quod in Euangelio Matthæi ſcriptum eſt: *Vbicunque fuerit corpus illic congregabuntur & Aquilæ*, vt de myſtico ſenſu, de quo agere nõ eſt huius loci, nihil dicam, D. Ioannes Chryſoſtomus *de Vulturibus* intelligi vult, cũ inquit: *De Vulturibus enim dicit ſcriptura, in Iob. Quoniam vbicunq; fuerit corpus, illic inuenientur Vulturũ pulli. Hoc enim naturale his eſt*, vt dicit D. Hieronym. *vt etiam tranſmarina cadauera ſentiant.* Ne verò ſacrum Textũ aut corrumpere, aut in eo temere quidpiam innouare, vel etiam antiquorum Patrum ac Eccleſiæ Doctorum ſententiæ refragari velle videamur, accommodum vtriq; reconciliando loco, & veritati hiſtoriæ naturalis maximè conſonum erit exiſtimare cum Ariſtotele, Aquilas, quæ cadauera ſectantur, Vulturinas eſſe & Vulturis ſpeciem referre, dubij nempe inter hunc & illam generis. Vnde & Subaquilæ Latinis & ὑποαέτοι, vel γυπαέτοι, ideſt, Vulturinæ Aquilę Græcis, dicuntur, nempe degeneres & victu inertes. Hac itaq; ratione cùm Iob, & D. Chryſoſtomo Vultures, cum D. Matthæo Aquilas vocabimus, vtroq; modo aptè, cùm vtriuſq; naturam referant.

Cap. 24. Hom. 49. In 24. Matth. Cap. 39. Tom. 6. 71. d.

Conciliatur Iob. & D. Chryſ. cum D. Matth. Aquila non bibit. Heſiodi error.

Sed Hactenus victus potiorem partem, eſculenta ſcilicet, abundè præſtruximus: nunc poculenta examinemus. Aquila, vt aduncæ prope omnes (excipiuntur enim Tinnunculus & Miluus) ſine vllo potu viuit, quòd ſanè Heſiodus neſciuit; facit enim in narratione obſidionis Ninj Aquilam augurij præſidem bibẽtem. Siti enim ſuperior, & inaudita fortitudine, temperantiaq; in victu præſertim prædita, fontes minimè quærit, nec puluerulentas volutationes, vt Aelianus, nec arenam eius firmitudo deſiderat, vt Suidas ait, neque ſiti neque frigore victa, laboris alleuationem extrinſecus obiectam expectat, & aquas & requiem præclarè contemnens. Hanc miratur hiſce verſibus Scaliger.

Lib. 9. Hiſtor. ca. 32.

Patientia quanta eſt Aquilæ Miluto?
Terras abeunti, ac maria, aëriſq; tractus?
Quanto tolerant tempore ieiunia?

Sunt qui exiſtiment, inter quos eſt Suidas, eam idcirco aquam non bibere, quòd ad potum ſanguis eorum animalium, quæ ceperit, ipſi ſufficiat. Et Aegyptijs, teſte Oppiano placuit, Aquilas non aquam, ſed ſanguinem bibere ſeu forbillare. Quod ne cui dubium relinquatur, irrefragabili Diui Iobi authoritate aſtruemus, qui ſic habet. *Pulli eius* (de Aquila loquens) *lambunt ſanguinem.* Cæterùm ſi forſan aliquando aquam bibiſſe vitæ ſunt, non potus, ſed medicinæ gratia id feciſſe putandum erit. Aluus verò earum ſemper mollis ac liquida eſt, etiam ſi non bibant: nam humoris, quod ſatis eſt, ex nuper occiſorum animalium ſanguine ad coctionem & digeſtionem ſufficit. Si tamen vel morbo, aut nimio æſtu cõfectas, aut fractas oſſe contingat, refrigerium quærere, idq; non niſi tardè ac ſumma neceſſitate coactas eaſdem docuit natura ſolers ac prouida; Vnde in vltimo ſenio noſtro, præ ſiccitate incuruato, ita vt cibum capere nequeant, vitam aliquandiu, bibendo ſaltem ſubſtinere coguntur.

In Iuuenticis. Cap. 39. Aquila ſanguinem lẽbit.

COITVS.

AQVILAM, quia fera admodum eſt, Veneris illecebris minus tangi cupiã videri poſſet. Gregalia enim propter abundantem in eis humiditatẽ ac ſocietatis vſum. Veneri indulgere magis quis credat; Eã nihilominus, quòd fortaſſe bilioſi valdè ſit habitus, ſalaciſſimam eſſe conſtat; Quod probè perſpectum habuerunt Memphitici ſapientes; Cùm enim Martis cõgreſſum cũ Cytherea vellent pingere, duas Aquilas ſimul ſibi mutuo ex aduerſo ſedentes delineabant, marem Marti & fœminam Veneri comparantes: Et hoc ideò, quia cũ reliqua animalia non ſemper mari ad omnem mixtionẽ parere velint, (niſi forte Paſſerem ſalaciſſimum omnium Auium excipias) Aquila nunquam ſubigi recuſat. Ter decies enim in die compreſſa, poſtquam ſurrexerit, ſi mas reuocet, denuò accurrit. Eandem ob cauſam, nempe quòd in Venerem maximè prona ſit, Aegyptij eam Venerem vocarunt, & Soli dicarunt, quia ſolem, qui motus ſuum atque verſum triginta dierum ſpatio, ſaltem ſecundum Aegyptios abſoluit,

Aquila Veneri maximè indulget.

Paſſer ſalaciſſimus.

Orus lib. 1. Aquila dicata ſoli.

absoluit, imitata ter denum numerum coeundo compleat. Miretur nec immeritò quispiam, quòd cùm animalia omnia salacia breuiores vitæ sint (Venus enim dum speciem instaurat, absumendo humidum perdit Individuum) Aquila tamen libidinosissima sit æquè, ac volucrũ vniuersissima. Aiunt Accipitrẽ quandoq; commisceri cum Aquila fœmina, sed ipsa oua, quæ ignobilitate ante conceperit, ne incubare quidem dignatur, & vt marem lateat, procul auolat. Nam ille, quum adulterio corruptam senserit, vlciscitur grauiter, & tandem data pœna abigit. Narrant quires Africanas literis mandarunt, Aquilam marem aliquando cum Lupa coire, grauidæ autem in tãtam molem vterum, vt rumpatur, intumescere, Produciq; ac edi Draconem, qui rostro & alis Auis speciem referat, cauda Serpentem, pede Lupum, cute esse versicolorem, nec supercilia posse attollere. Hoc quidquid dicant alij, in mundi ratione possibile esse, monstrum tamen est deforme ac insolens, etsi fama sit Africam semper aliquid nouiproducere, & Dracones frequentes dare. Mihi equidem, vt Iulij Scaligeri verbis vtar, animal quodpiam illis in locis esse tale, quò minus credam, detrahit fidem vanitas generationis. Vnicuiq; homini libero licet in re literaria, & quod non nolit, admittere, & quod nolit, repudiare.

Aquila vniuersissima. Draco monstrificè ex coitu Aquilæ maris, & Lupæ ortus. Exerc. 183. 2.

INCVBATVS. EXCLVSIO.

IN Nido ex sublimi rupe aut excelsa arbore constructo, ac concinnè præparato, oua deponit, vt incubet. De horum numero scriptoribus inter se non conuenit. Quidam in ea fuisse sententia, vt tria in nido collocare dicant, antiquis adhærentes. Quòd verò Aristoteles tradit ex Musæi versu:

Excludit binos, edit terna, educat vnum.

Lib. 6. cap. 6. Hist.

Licet vt plurimùm hoc ita fieri verum sit, tamen binos aliquando visos pullos alij, & Auicenna quandoque ternos ex vnico nido exemptos memoriæ prodiderunt. Et Ornithologus testis est, tres in vno nido inuentos, vt supra habuimus. Quod verò de septenis Aquilæ pullis Mario puero repertis, item alijs ad Albini cunas è nido allatis scriptum est, & à nobis inter auguria post referretur, aut inter fabulas, cum Plutarcho, qui ternos tãtum ad summum naturæ consueto more excludi asserit, aut inter portenta & monstrosos partus cum ipso Albini patre asscribimus. Cùm autem duos plerunq; excludant, vnum tantummodò educunt, & alterum (vt Aristoteles & Plinius tradunt) expellunt nutriendi tædio. Quippe eo tempore ipsis cibum negauit natura, prospiciens ne omnium ferarum fœtus raperent. Vngues quoq; ipsis tum inuertuntur, & pennæ inedia albescunt, vt meritò partus suos oderint, quos cùm scilicet generant, eò maciei rediguntur, vt exhaustis viribus feris capiendis non sufficiant, vnde hebetiores & ignauiores redditæ, Exaëtῶν degenerantium Aquilarum eo tempore nomen accipiunt. Tempus, quo ouis incubant, spatio tricenum dierum maioribus, minoribus verò viginti, vt plurimum definitur.

Ἐξαέτος degenerans Aquila.

Maxima verò difficultate fouendis ad exclusionem ouis dant operam, nec omnino pullos excluserè essent, nisi Aetitem lapidem in nidum importarent. Ipsæ enim adeò exæstuant, vt oua propè excoquantur (incalescunt enim tantopere, ac si bulliant) quare necesse erat eius lapidis refrigerio feruorem temperari, & peculiari qua pollet vi, accelerari partum. Et cùm binos tantum lapillos, nempe marem & fœminam (vt quidam volunt) in nidum inferant, binos etiam tantummodò pullos pariunt. Alij ideò hoc fieri dicunt, vt lapidum pondere depressus firmius consistat nidus; sed prior sententia verò est magis similis. Hinc Lucanus:

Aetitem lapidem cur in niãu inferat Aquila. Lib. 6. de bello ciuil.

Quaq; sonant fœta tepefacta ab aethere saxa.

Alij lapidem eam ob causam in nidum inferri inquiunt, vt is contra ventorum, tempestatumq; violentiam tutus sit; quod tamen superstitiosum est credere. Vnde hominem, qui aliquibi firmas sedes fixit, per Aquilam lapidem ita in nidum collocantem, hieroglyphicè significari volunt. Huius autem lapidis mira vis est ad eliciendum fœtum, quamobrem hodie parturientibus admouetur ad accelerandum partum, vt ego Deo dante, in libris de fossilibus abundè dicturus sum, sed nunc vel illud quoque solum dixisse volui, lapidem esse nobilem, qui ab Aquilis nomen meruit, magnitudine vix ouum superans, colore puniceus, vel rubeus, vel cinereus. Quod nunc de hoc lapide diximus ab Aquila in nidum inferri, id D. Hieronymus tamen ex incerto authore Amethysto gemmæ tribuit, si hoc verum est, ob recensitas rationes, fiat, necesse est, idq; fortè in defectu Aetitis, vel etiam vt eo nidum à virulentis animalibus, defendat, quæ enim ebrietati resistit gemma, vt etymum nominis indicat, id facilè præstare posse, etsi non affirmem, rationi tamen haud absonum iudico. Sunt præterea qui & Adiantum herbam ab Aquila ob eadem rationes in nidum imponi tradant.

Aetiti lapidis vis ad partum accelerandũ.

Tom. 4. lib. in Esaiæ. cap. 65.

Alber-

Albertus Aquilam frusta ait, seu partes Vulpinæ pellis, Leporinæue, aut molles calidosq; pilos animalium colligere, hisq; oua fouenda imponere. Editis verò iam pullis, quorum summo amore flagrat, omne studium, omnemq; curam nutricationi impendit. Verùm, vt Claudianus posita canit:

Paruos non Aquilis fas est educere fœtus
Ante fidem Solis &c.

Lib. 23. de Anim. Vulpinæ, Leporinæue pellis retrimenta, cur in nidũ importet Aquila.

Antequam ergo enutrire pergant, iure pullos suos, ne scilicet degeneres alãt partus, diligẽtius examinant, & adhuc teneros & volare non valentes ex vnguibus suspendunt, Solisq; offerentes radijs, cogunt aduersos intueri solem, percutiunt recusantes, soli inuitos obuertunt, Aristotele teste, vt si fortè oculos suos vi splendoris inflexerint, aut nictatione obnubant, eos tanquam degeneres & adulterinos nido abdicent, ac laxato vngue in præceps dimittant: Si verò constanter aduersum solem oculisq; immotis aspiciant, tum extra omnem suspicionem illos inter legitimos fœtus asscribant. Itaq; cælestis ignis, vt inquit Aelianus, est generis incorruptus iudex, quo suorum pullorum ingenuitatem legitimam Aquilæ experiuntur. Aristoteles, cuius oculi illachrymarint, à parentibus occidi, scribit: at illum educari, cuius acies firma contrà stetерit. Huius facti causam reddit Plinius, quia *Haliaeti*, (quibus id potissimum tribuit etiã Aristoteles) *suũ genus nõ habent, sed ex diuerso Aquilarũ coitu nascuntur. Id quiaẽ quod ex ijs natũ est, in Ossifragis genus habet, è quibus Vultures progenerãtur minores, & ex ijs magni, qui omnino nõ generãt.* Hinc fit vt erectos pullos ab Aquilis cognatũ genus Ossifragæ, quas Phanas Antigonus vocat ex Aristotele, excipiãt & educẽt cũ suis. Sanè nullũ est Auiũ genus, quod species suas magis permiscear, ac cõfundat, quàm Aquilarũ, vt in tractatu earum particulari exponetur latiùs.

Aquilæ quę spuriæ, & quæ legitimæ.

Li. 1. c. 3. Aquila quo modo educeat suos legitimos fœtus.

Exod. 19. Aquila pullos suos in alis portat.

Cæterùm genuinos ac legitimos, qua ratione educare soleat Aquila, luculenter docemur, vbi dicitur, *Quomodo portauerim vos super alas Aquilarũ, & assumpserim mihi*, quasi velit dicere. Portaui vos quasi in humeris, sicut Aquila pullos suos gestat, præter morẽ cæterarũ Auium, quæ pullos pedum digitis comprehensos, quò lubet, ferunt. Timent enim eis ab Auibus, quæ ipsis volãt altius. Aquila verò cùm omnes volatus sublimitate superet, ea de re secura, attamen quia telo potest impeti, pullos suis alis exceptos per sublime vehit, insigni pietatis argumento, quasi corpore clypei vice telis obiecto, sese discrimini malit exponere, quàm pullos perire, nõ detrectans vel vitæ propriæ dispendio, quam fœtui dederit, incolumem conseruare. Hinc maxima solicitudine pro nido, pullisq, tutandis excubias agit. Fertur ipsi quædam præsagiendi inesse vis, qua hostem quantumuis procul absit, nido instare sentit, eum aut arcet, aut, si iam violantem nidum deprehendit, vnguibus lacerat teste Aristotele. Ad venationem aliquãdo exercendam à teneris pullos instituit, & imbellibus adhuc Agnos, Arietesq; & huiusmodi animalia non omnino extincta, sed spirantia adhuc ac semiuiua tradit, ac in pastum exhibet, quò minori negotio ea debellare possint, & quodammodo triumphantes ferocitatis suæ quoddam feciant tyrocinium.

Lib. 9. Histor. c. 32. Ad venatũ exercet pullos suos Aquila.

Aquilæ ægris pullis quomodo indulgeat.

Erga eosdem, si quando egrotare cõtingat, magna indulgentia ac benignitate vtuntur. Vbi enim ob stomachi debilitatem, solidiorem cibum cõcoquere nequeant, tum sanguinem è præda exactum, oreq; hausturn suo, in os pullorum parentes euomunt, hoc pacto leui ac digestu facili recreantes cibo, qui morbo fracti duriusculum seu difficiliorem conficere non possunt. Iusta illud Iobi paulò antè adductum: *Pulli eius*, nempe Aquilæ, *lambunt sanguinem.*

Cap. 39. Ad volatũ quomodo Aquila suos fœtus instituat. Deute. 32. In Dione.

Dehinc viribus ac ætate aliquantum confirmatos ad volatum instruit. Vnde optimus Iehouah paterni sui affectum erga Israelitas exprimere volens, ab hac Aue comparatione desumpta, ita fatur. *Sicut Aquila prouocãs ad volandũ pullos suos, & super eos volitãs expãdit alas suas, & assumpsit eos, atq; portauit in humeris* &c. Parẽtes enim, vt primũ alis paulò firmioribus volatum affectare vident, pullos in altum sublatos, vt testatur Sinesius, dimittũt, quasi permittentes, aut potius periculo ipso monentes, vti proprijs fultæ pennis, iam (quod dici solet) sine cortice natare, & æthera volatu superare discant. Sibi relictas, ac dilapsas fortè, rursus suscipiunt, anteuertentes ætatis ipsorum debilitatem. Hoc exercitationis genus sæpe iterant, accrescente paulatim cum viribus ac ætate, audacia & robore. D. Hieronymus eos, qui de animantiũ scripsere naturis, omnium quidem bestiarum, & Iumentorum, & Pecudum, Auiumq; ingenitum esse in filios, pullosq; suos affectum testari perhibet, sed maximum amorem esse Aquilarum, quod Homerus quoq; approbare videtur, Telemachum atq; Vlyssem eis comparans, longam ab se inuicem absentiam deflentes. Verba eius sunt:

Lib. 18. in Esaiã c. 65. fol. 292. g.

Odyss. 2.

Τηλέμαχος δὲ
Ἀμφιχυθεὶς πατρὶ ἑῷ λιγὺ ὀδύρετο δάκρυα λείβων.
Ἀμφοτέροισι δὲ τοῖσιν ὑφ' ἵμερος ὦρτο γόοιο
Κλαῖον δὲ λιγέως, ἀδινάτερον ἢ τ' οἰωνοὶ

Φῶτα, δ' ἀιγυπιοὶ γαμψώνυχες. Εἶσι τε τέκνα
Λῃστῆρσι ἑξείλοντο, πάρος πετεσθαι γενέσθαι. ideſt,
—— Telemachus autem
Circunfuſus patrem bonum lugebat lachrymas fundens
Ambobus autem his aeſtuantibus obortum eſt lucẽtus.
Flebant autem ſtridule tanquam Aues
Aquilæ aut Vultures curuæ vnguibus: quibus filios
Ruſtici excipiunt, antequam volatiles fierent.

Aquila quo modo fœtus grãdiuſculos aſſueſaciat ad cibũ quærẽdum. Li. 6. Hiſt. Anim. c. 6.

Factos verò iam pullos grãdiuſculos, eoq; annorum ac roboris prouectos, vt iam ſine parentum ope victum parare queant, tum longiſſimè à nido fugãt, imò ne quidem in eadem regione eos hærere patiuntur, rapinæ ſcilicet æmulos, vt Plinius refert, adeo vt, quemadmodum Auicenna teſtatur, fœtus fugientes, & parentes perſequentes, in retia ſimul quandoque incidant. Imò verò, ſi Ariſtoteli potius (vti ſanè debemus) fidem adhibemus, eijciunt ſuos pullos antè, quam tempus ſit, & dum adhuc parentis operam deſiderant, necdum volandi facultatem adepti, quod per inuidiam eos facere creditur. Naturâ enim inuida ac famelica eſt, nec copioſæ venationis, & vt ille ait, amicus egomet mihi. Inuidet igitur ſuis liberis iam maiuſculis, ac edacioribus, & ob eam rem vnguibus lecat.

Oſſifraga pietas erga fœtus aliarum Aquilarum. Li. 9. c. 32. Hiſtor. Ariſtotelis cõciliatio.

Pulli etiam ipſi inter ſeſe de ſede ac paſtu pugnare incipiunt: Itaque à parente domo exturbantur; deiecti vociferantur ac periclitantur. Eos Oſſifraga recipit, tuetur & alit, vſq; dũ, quod ſatis eſt, adoleuerint. Huic tamen loco repugnare videbitur, quod ab eodem Ariſtotele ſcriptũ eſt, in hæc verba: *Alunt pullos ſuos, donec poteſtas volandi fiat; tum nido eos expellunt.* Verùmho locos prima fronte diſſidentes tertius eiuſdem Philoſophi locus conciliabit, eiuſdem capitis, vbi de Melanæto agens ita ſcribit. *Vna hęc fœtus ſuos alit, atq; educit; pernix, concinna,* &c. cæteras igitur eos abdicare & exponere indicat. Cæterùm iſtam naturæ ingenijq; in Aquilis inter ſe diſcrepantiam ac varietatem in tractatu particulari minutiùs excuticmus. Propulſionẽ pullorum innato & patrio vigori Horatius tribuit.

Pullorum propulſio vnde naſcatur.

Oltm inuentas, & patrius vigor
Nido laborum propulit inſcium:
Vernĩq; iam nimbis remotis
Inſolitos docuere niſus
Venti paucentem: mox in ouilia
Demiſit hoſtem viuidus impetus:
Nunc in reluctanteis Dracones
Egit amor dapis atque pugnæ.

Satyr. 14. Aquilæ pulli quam eſcã appetãt.

Cuius verò dapis amore teneantur potiſſimùm, pulchro docet carmine Iuuenalis:

Sed Leporem & Capram famulæ Iouis & generoſæ
In ſaltu venantur Aues; tunc præda cubili
Ponitur, inde autem cùm ſe matura leuabit
Progenies, ſtimulante fame feſtinat ad illam
Quam primò reputo prædam geſtauerit ouo.

Innuit Poëta ea in poſterum eſca pullos affici, quam à matre poſitam, oblatamq; ſimulatq; oui putamine effracto excluſi ſunt, primò deliburunt.

In Ligurino. Pullorum grãdiuſculorum naturæ deſcriptio.

Eorundem pullorum naturam iam grandiuſculorum poëta vetus Guntherus in ſuo culto canit carmine.

Regia ſic volucris primas vt creſcere plumas
Artubus, & teneros dureſcere ſenſerit vngues;
Naturæ ſecũtatur iter; iam iamq; parentum
Officio contemnit ali, nidoq; relicto
Egreditur paruoq; pudet latuiſſe cubili;
Mox confiſa ſibi ſecuro tuta volatu,
Aut Leporem venatur agris, aut æthere Cycnum
Corripit, & proprios in acuta rupe penateis
Aedificat ſimilesq; ſibi parat edere fœtus.

GENE-

GENEROSITAS AQVILÆ.

GENEROSISSIMÆ esse naturæ Aquilam plurima ac manifesta argumenta satis docent. In primis verò regiam illius indolem vel illud maximè declarat, quòd minus quàm possit lædere contenta, in nidi violatore, tanquam subiecto parcens, vltionis rigorem, quadam clementia temperet. Nam, vt refert Aelianus: Cùm ex omnibus animalibus maximo studio in natos suos exsistat, acriter eum persequitur, quem illos inuasisse conspexerit, nec inultum impunitumq; dimittit; Non tamen ad infligendam illi pœnam, aut supplicium de eo sumendum rostro vtitur, sed moderatius verberat alis tantùm, & vnguibus lacerat. Non minus etiam excellam eius ac generosam indolem commonstrat, quòd generis sui legitimiq; ortus seuerissima assertrix sit, malens proprij fœtus facere iacturam, quàm natales eorum in dubium reuocare, & vel solius suspicionis nota, tanquam parum genuini sint, contaminari: Vnde vt dictum est, solari lumine ceu incorrupto iudice examinatos, ab oculorum limpiditate probat, legitimam & se dignam prolem minimè existimans, in qua semina paternæ virtutis non eluceant. Etenim vt Flaccus canit:

Li.2.c.40.

Aquilæ vltio aduersus inuadentes fœtus suos.

Aquila quo modo suos fœtus legitimos probat.

Est in Iuuencis, est in Equis patrum
Virtus, nec imbellem feroces
Progenerant Aquilæ Columbam.

Li.4. carm. Ode 4.

Et hunc imitatus Ludouicus Arioſtus:

Che la Damma non genera il Leone,
Ne le Colombe l' Aquila, ò il Falcone.
Di vacca nascer Cerua non vedesti,
Ne mai Colomba d' Aquila, ne figlia
Di madre infame di costumi honesti.

item rursus:

Sat.5.

Illud quoque magni animi magnum est argumentum, quòd etsi Cornix eam infectetur, ac conflictationibus eludere studeat, hanc tamen præclarè contemnat, & innata quadam nobilitate dissimulans, ipsam deorsum ferri sinat. Illa verò sursum quàm potest sublimius euolat.

Cornix cur lacceretur ab Aquila.

Hoc quidem non Cornicum timore agit (Quis enim hoc dicat, qui planè perspectam habeat Aquilæ vim?) sed potius propria quadam animi magnitudine, qua Cornicis infra se volantis lapsum non ægrè patitur, vt author est Aelianus. Sin verò non desistat ab incepto, nec importuna procacitate molesta esse desinat, tunc correptam vnguibus lacerat. Hinc natum adagium, Ἀετὸν κορώνη ἐρεθιζει, ideſt, *Aquilam Cornix prouocat*: si quando leuiusculus quispiam homuncio, qui neque prodesse queat, neque lædere, maximis viris oblatrat. Huic simile est & illud: *Aquila Thripas aspiciens*, Ἀετὸς θρίπας ὁρῶν, De animo generoso qui pusilla negligit. Est autem Thrips, vt quidam arbitrantur, Auicula quædam minutissima, quam Aquila cũ videat (est enim oculatissima) haud quaquam dignatur perſequi, vt pote prædã suis vnguibus parum dignam. Ad hunc ferè modum in Græcorum commentarijs scriptum legitur: Ego mendum subesse suspicor. Nã Thripas vermiculi genus esse constat, & Theophrastus σκώληκας, καὶ θρίπας nominat, quos Theodorus Gaza Vermiculos, & Tineas vertit: Plinius Tineas, & Thripas vocauit, & culicibus similes. Per Thripes etiam significare videtur vermiculos, qui radices siccas erodunt; vnde radices θριποβίβρωτα apud Theoph. dicũtur, quæ corrosæ sunt vermibus. Sæpenumero huiusce modi vermiculos circa fructicum radices inueni, & etiam circa ligna eorundem, cuius materies facillimè ab illis perforatur, maximumq; damnum radicibus illorum inferunt. Huiusmodi vermium discrimina multa obseruauimus secundùm differentias varias radicum plantarum, quorum effigies ad viuum in nostris Insectorum Historijs insculptas, & ligno incisas habemus; quemadmodum etiam Cossos obseruauimus, qui in lignis sponte nascuntur, eaq; corrodunt, teste Plinio: qui verò his Cossis vescuntur, θριποφάγοι dicuntur. Eodem pertinet & illud. Ἀετὸς οὐ θηρεύει τὰς μυίας, ideſt, *Aquila non captat muscas*. Sũmi viri negligunt minutula quæpiam, animusq; excellus res humiles despicit. Et maximis occupati negotijs ad pusilla conniuẽt. Huic non dissimile est. *Ne sustineas tenere primas inter Graculos, si Aquila esse possis.* Huius Auis exemplo exprobrata vecordia, quendam obiurgat Sannazarius Poëta, cum ait:

Aquilam Cornix prouocat.

Aquila Thripas aspiciens.

Thrips Aquicula.

Thripes vermiculi radices corrodentes.

Cossi vermes. L.11.c.33.

θριποφάγοι.

Prouerbiũ aliud. Li.2.carm.

—— An hoc pudendo sanguine
Se tingit Aquila fulminum, & cæli immemor?
Ponenda honestæ mortis hæc spes est tibi.

Quod verò Falco seu Gryfalco, quandoq; Aquilam turbare ac insequi dicitur, nihil huius debet derogare generositati, imò eius est culpanda audacia, & tanquã maiestatis rea, insimulanda

Falco quãdoq; Aquilã insequitur.

landa ſuperbiæ ac rebellionis, quòd Aquilam regnam offendere præſumat. Neq; Aquilis ignauiæ nota propter ea inuri potest, cùm multo maiora & fortiora non ſolùm volucres, ſed & quadrupeda, vt Cerui & Tauros aggrediatur, & deuincat, indubitato ſanè, & euidenti magni animi, qui ſibi ipſi imperat, argumento. Hinc etiã cadauera non guſtat, per arrogantiã quandam, quòd regiam in genere ſuo obtineat dignitatem, niſi forte a ſe occiſi & relicti animalis. Adde etiam quòd cùm maxima alitum pars in Noctuam vel terrore, vel nouitate eccitę inuolent, illa id parum regiam Auem decere credens, illius ſpectaculo non moueatur.

Aues multæ cur in Noctuam inuolent.

TEMPERANTIA, LIBERALITAS.

AB aliena præda ſe continet Aquila. Nihil enim tale, etſi humi iacens, attingit, ſed ſuis laboribus gaudet, imò neq; prædam ſuam, niſi admodum famelica ſit, totam ſola deuorat; ſed Auibus alijs ſe eius rei gratia ſectantibus tanquam menſæ aſſeclis communem exponit, ſua tamen prius recepta portione, hactenus enim à communicando cũ alijs abſtinet. Poſteaquam verò expleta eſt, reliquias cæteris ſuas relinquit, verùm (vt Aelianus ait) ipſis iam ad vſum ineptas. Vnde ſi participes eius prædæ futuræ ſint Aues aliæ, intactam ipſi nanciſcantur oportet, veluti cùm fortè prædæ pondus experta, neque totam aſportare potis, circumfuſis Auibus, ſuamque quaſi portionem ſibi dari præſtolantibus, impertiri partem cogitur, alioquin inutilem ipſis futuram, ſi ab ea femeſa foret, quòd putido illo halitu, vt dictum eſt, omnia inficiat. Hinc meritò dubitare quiſpiam poſſit, nunquid liberalitati id attribuendũ ſit. Nihil enim ſuapte largitate, aut communicandi animo, cæteris Auibus impertit, ſed id ſolummodo, quòd ipſi iam ad ſummum expletæ ac futuræ ſuperfluit, ac inutile eſt. Imò verò inexplebili quadã auiditate, nec non immani crudelitate prædita conſiderãti videbitur, quòd cùm reliquę omnes Aues, quę rapina viuũt, omnibus a ſe ſuperatis animalibus veſcuntur, præterquam his, quæ ſunt eiuſdem ſecũ ſpeciei, (quod Aeſculus Poëta teſtatur citante Plutarcho:

Aquila an liberalis cenſenda.

In Romulo.

Volucrem volucris eſſe prophana ſi voret)

Aquila tamen neque ab his quidem vorandis ſibi temperet. Eam tamen quidam ſic excuſaret, quòd id non faceret deuorãdi animo, verùm dum eſcæ quidpiam ex gutture alterius euellat, illam hoc pacto iugulet. Alij putãt vnam Aquilam perſequi alteram, ac venari, vt prędam, quam fortè nacta eſt, ab ea extorqueat. Hæc ſi ad ſedandum latrantem ſtomachum ſuffecerit, ſinit vt auolet libera, aut ea inoffenſa recedit. Sin minus, & victam iam à ſe & iure belli in ſua poſitam poteſtate, innata voracitate depaſcitur. Auicenna vult Aquilam hoc non facere, niſi præ nimia ira, qua æſtuat, dum propter prædam cum altera colluctatur. Vnde iure merito eius crudelitas culpãda venit. Vna namq; (vt inquit Soſitheus) Aquila innumeras exagitabit Aues, quòd violentum ſit in rapinis animal & inexplebile, nempe cùm cæteras omnes Aues rapacitate ſuperet. Sed quicquid ſit, hoc maximè admirandum eſt, quòd non niſi labore & induſtria partis ſpolijs gaudeat.

Auicennæ opinio de Aquilæ liberalitate.

40

VENATVS, PVGNA, PRÆDA.

VENARI à meridie quædam incipiunt, deſinunt veſpere. Quædam verò ab orto ſole vſq; ad meridiem. Cum verò vnguium beneficio poſſimùm prædam & aſſequuta rapiat, & raptam auferat; ideoq; eorum vſus, probè gnara, maximam illorum curam gerit, cauetq; ne vlla ratione obtũdantur. Hinc in inceſſu eoſdẽ intrò ſemper vertit, ac contrahit. Sic in ſaxoſa ingredi refugit, ne aciem eorũ vllo modo atterat. Et ſi fortè eam in petris agere, aut inſidere contingat, tum pelles occiſorum à ſe animantium, ne offendantur, pedibus ſubſternit. Tantopere de his ſolicita eſt, vt vbicunq; ſedens, niſi aut ſolem, aut prædam intueatur, vngues ſuos perpetuò inſpiciat, metuens ne nimium incuruentur. Si verò fortè hebetati fuerint, tùm roſtro acuit, aut ad lapides atterendo prædationi aptiores reddit. Accipitres prædam digitis adoriuntur, & capiunt, Aquilæ verò ſecundum quoſdam, poſteriore digito pedis eam feriunt prius, (vnde & à feriendo nomen Stoëſſar apud Germanos impoſitum) non tamen quamlibet impetunt; ſed eam dumtaxat, qua ſe credunt viribus eſſe ſuperiores. Sunt autem ad prædam apprehẽdendã admodum veloces ac dextræ, vnde ὠκύλαβεῖς eas Græci vocarũt, ac ὠκυλάβειαν ſtudium velociter quidpiam capeſſendi. *Raptam nõ protinus deferunt, ſed primo depo-*

Accipitres & Falcones quomodo venẽtur.

Aquila cur Stoëſſar Germanis dicta.

deponunt, experta{que} pondus tum demum abeunt, vt Plinius refert. At Gaza, ex Aristotele paulò al ter: *Rapta*, inquit, *non protinus ferunt, sed cùm corripuerint & sustulerint, deponunt, experta{que} tam ponus regustsunt.* Iam quod occiderint, non eodem de loco statim deuorant, ne quis subitus hostis incursus incautas deprehendat, & præda liberè potiri prohibeat; sed explorati prius ac refectis viribus, prædam in nidum, velut in castra, locum{que} tutum deuehunt. Cùm verò venationi sese accingunt, tum in alta rupe sedentes, & velut ex alta specula longè latèq; prospectantes, prædam obseruant, vt scitè hoc ipsum quidam autor refert: Aquila in sublime elata, indeq; cuncta despiciens, ibidem paulisper contabundo volatu penè eodem loco pendula, circumtuetur & quærit, quorsum potissimùm in prædam supernè sese ruat, ful minis vice. De cælo improuisa ac instar tormenti descendens, simul campis pecora, simul montibus feras, simul homines vrbibus, vno obtutu sub eodem impetu cernens, num rostro transfodiat, num vnguibus necet, vel Agnum incuriosum, vel Leporem meticulosum, vel quodcunq; esui plumatum vel lanatum fors obtulit. Leporem autem, vt tradit Aristoteles, non statim rapit, sed expectam dum prodeat in plana, nec protinus de alto in terram descendit. Quod idcò facit, vt tutior sit ab insidijs. Rapit hos vt plurimùm anniculos, quorum vt & Agnorum pulpis, iuxta Oppianum maximè delectatur, vnde Homerus:

Lib. 10. cap. 3.

Lib. 9. Hist. c. 32.

Lib. 9. Hist. c. 32.

Iliad. x.

——ὡς' αἰετὸς ὑψιπετήεις
Οὐρῆ ἴσαι ἐδίοσδε διὰ νεφέων ἐρεβεννῶν.
Ἁρπάξων ἢ ἀρνὸν ἀμαχλιὸν, ἢ τανύπουλα λαφοῦν. id est.
——*velut Aquila altè volans,*
Quæ descendit in campum per nubes obscuras,
Raptura vel Agnum teneram, vel timidum Leporem.

Testudines terrestres, quibus etiam mirè afficitur, hac item ratione venari solet, eas non solùm in cibum, sed etiã in medicamentũ, (si fortè ægra est) expetit. Hæ igitur fœminæ in coitu supinæ iacent, quo peracto, cùm se se conuertere nequeant, tum Aquilis præda & alijs animalibus relinquuntur. Menedemus, vt est apud Diogenem Laertium in eius vita, Aquilam à testudine capi dicebat, prouerbiali scilicet dicterio: Non quòd res in se habeat veritatem, sed vt ostendat, fortes ab imbecillibus nonnunquam interimi: sic Leporem à bone capi nostrates dicitant eodem ferè sensu, non quidem velocitate, sed astu: sic & Homerus Martem celerrimum à claudo Vulcano comprehensum scripsit: sunt autem Menedemi hæc verba:

Lib. 2. de vita Philosoph.

Ἡ λίαν' ἆρα καὶ πρὸς ἀθανάτων ταχύς.
Καὶ πρὸς χελώνης αἰετὸς βραχεῖ χρόνῳ.
Deprehensus olim est ab imperanti celer.
Et tarda cepit testudo regem alitum.

Has autem raptas è sublimi iaciendo frangunt, vt Plinius testatur: Nam vnguibus complexa & ex alto locum speculara idoneum, eas in saxum aliquod demittit allidendas, vt hoc modo effracta testa, carne vesci possit. Quæ fors interemit Aeschylum poëtam, eius diei ruinam fatis, vt ferunt, prædictam, fecura cæli fide cauentem. Sed fallit in hoc parum Aquilinis oculis Aquilæ, cùm ad huius albicantem caluariam, saxum esse rata, demittens testudinem, miserum illum occidit, vt vel ob hanc vnam causam optimo iure poëtis omnibus conueniant inuisam esse. Aues cæteras hoc ferè pacto persequitur. Sanè tam sublimis volat, vt sub se omnes alias despiciat volucres, quarum nulla cùm robore, tùm pondere, & impetu ei par esse potest. Quod si impressionem primam frustra fecerit, ita vt petita Auis euadat celeritate, atq; inferiorem ictum euitet, fiq; eit ex genere non rapaci, puta Ardea, Anas aut Columba, tum abit libera, & periculum cum fuga, & metum cum spe commutat. Sin aliud genus Aquilarum fuerit, vbi eam pondere, atque impetu delatam videt, tum vicissim audet eam aggredi, cùm suæ celeritatis, tùm illis tarditatis cõscia, teste Aeliano. Quod à nobis (at Scaliger) *in Petrocorijs conspectũ ac obseruatũ est accidisse. Nã Falco ab Aquila appetitus, cũ celeri dilapsione se se irruẽti illi subtraxisset, collectis cum omnino viribus, aliquot rotationibus redintegratis vltrò aggressus in fugã copulsit.* Vnde non semper superiorem esse, nec quauis præda à se petita potiri eam apparet: Nam & de hy ninde, de quo Homerus: χαλκίδα κικλήσκουσι θεοὶ, ἀνδρες δὲ Κύμινδιν, id est, *Chalcida Dij perhibent, homines dixere Cymindem:*

Lib. 10. capit. 3.

Aeschylus Poëta à testudine ab Aquila demissa interfectus.

Lib. 7. cap. 16.

Exercitat. 211. Falco quandoq; persequitur Aquilam.

Iliad. ζ.

licet victoriam, Cadmæam tamen & ipsi etiam victori exitialem reportat. Tam acriter enim cum ipsa pugnat, vt sæpius ambæ deferantur in terram, alis sibi mutuò implexæ, quo fit vt viuæ in pastorum manus ambæ deueniant. Verùm hæc de hybride videtur tradere Aristoteles, de qua proximè erat locutus, etsi Gaza eam vocem omisit, in Græco textu tamen reperitur. Vulpes etiam Aquilæ impetum supina excipit; Hoc & ipsa Aquila, Aeliano teste, cùm in pugna contra eas o quæ animalia succumbit, prætitat: nam supinam se ad terrã abijciens in hostem

Accipitris nocturni pugna cum Aquila. Aquilæ pugna contra quædam animalia.

vngues dirigit,quod cùm hoſtis præſtare nõ poſſit,in fugam facilè compellitur.Sed tamen Polypũ imbellẽ alioqui,& timidũ nõ impunè,vti de Cyminde quoq;retulimus,capit,vt ex hac hiſtoria fiet palã, quã Aelianus refert. *Cùm in ſaxum non admodum è mari eminens, Polypus aliquando correpens aſcendiſſet,ibiq; explicatis brachijs ſũma cum voluptate ,quòd frigida tẽpeſtas eſſet,à tepore ſolis eáleſceret,neq; ſanè in ſaxi colorẽ ſe vertiſſet(quod quidẽ ipſum cũ ad declinandas,tùm ad molẽdas magis piſcibus inſidias facere ſolet:) Aquila acris & acutain vidẽdo,prædã nõ quidem ſibi futurã bonã paratã & prõptã ſibi, & ſuis pullis perſpicuè cernẽs quãto potuit maximo alarũ impetu in Polypũ inſiluit.Sed & piſcis hic circũplicatilibus Aquilã,& pertinaciter adhærẽtibus cirris in profũdũ detraxit,& hoſtẽ capti aliſſimũ ſimul interfecit:quæ quidẽ ceu Lupus hiãs,ſat eſt in prouerbio)inani ſpe deluſa deinde in mari mortua fluitabat.* Id ideo accidere exiſtimo,quòd alas quaſi foris quibuſdam vinctas explicare nequeat. Sed illud ſatis admirari nequeo,quòd Ambroſius Nolanus refert,Saturnorũ conglomerantium turmã Aquilæ pauorẽ incutere,quo minus iliis inuadat, aut rapiat, cuius verba,quòd inſolens quippiam narrent, hìc libuit adijcere:*Spectante*, inquit,*Ferdinãdo rege Alphonſi primi filio fortè ſupra molẽ,ſtationemq; Neapolitanam,ad turmam Saturnorum ingentiẽ aduolauit Aquila,cuius preſentia perterriti Sturni,veluti ſigno dato,omnes quoad fieri potuit,ſibi hæſerunt volãdo, grexq; omnis adeò compactus erat,vt Aquila nullo pactò auderet quenquã eorũ inuadere. Quinetiã illi vna atq; arctiùs volãtes ſemel atq; iterũ circumſere ſub Aquila inſidiãte,ac deinde rectò volatu factò ſubfugierũt nemine eorum offenſo,nec illos etiam Aquila inſecuta eſt.* Quæ res,ſi apud alios, apud me fidẽ nõ habet. Audio tamen Aues aquaticas,ac Anates in primis viſa Aquila ſimul quoq;congregari in aqua, & Aquilam demerſo capite aquam ſpargere,atq; ita acceſsũ prohibere.Feliciori ſanè ſucceſſu,quamuis maiori ingenio,& audacia,quam viribus,Tauros in Cræta inuadit,Aeliano atteſtãte.*Interea cùm Taurus ſe abijcit ad paſtũ,tùm ex inſidijs Aquila in ceruicẽ inuolans,crebras illi, & acerrimas plagas roſtro infligit. Ille tãquã aſylo excitatus,primũ incẽditur ad curſum,deinde, quà poteſt ſeſe in fugã confert. Quiatu in plano & ſtabili loco fertur,ab Aquilæ moleſtia requieſcit,ea nimirũ,quoad in planitiẽ excurrit,nihil illi exhibet negotij, ac quieta volãs illũ acerrimè obſeruat,quacunq; ingreditur.Cùm tilũ proximè ad præcipitẽ locum ac declivẽ acceſſiſſe videt,explicatis in orbẽ alis,illius oculos quatit, & ea quæ ame pedes ſunt,nihil illũ prouidẽtẽ,vt magna præcipitẽ agit,lanciatq; ſeq; ventrẽ appetens,quantum eius cupiditas ferat,nullo deinde negotio,præda potitur.* Simili ſolertia Ceruos quoque ingenti cõfidentia ac animoſitate adorta vincit.His,inquit author eſt Plinius,*multum pluuerem volutatu collectum in ſudens ipſorum cornibus,excutit in oculos,eius ora pennis verberans,donec in rupes præcipitet. At actuor eſt cum Dracone pugna multoq; magis anceps etiam ſi in aëre,Hic Aquilæ cõfectatur oua auiditate malefica,at illa ob hoc rapit vbicunq; viſum Draconem. Ille multiplici nexu alas ligat,ita ſe implicans, vt ſimul decidãt.* Hãc pugnam Nicander deſcribit his verbis: *In Drytnum ſerpentem ſupramodum excandeſcit regia ales Aquila,ad viſum vbicunq; Draconem confeſtim aduolans,& infeſto cum eo animo dimicans,quãprimùm in ſylua paſcentem conſpexerit,quandoquidem totos nidos deſertos fecerit, ſpoliarit,dãnarit,vaſtauerit,aque cùm ipſius Aquilæ fœturas,tũ miſita oua lancinans.Enimuerò impetu quodam exinpinato ſupercruenies,& Auem & Leporem leuem facilè Draco extrahit ex recens aprehendentis vnguibus, ex arbuſtis,& fruticibus,quibus abditus latebat, fortè fortuna profiliens:ſed is malum declinat. Ibi tum pro conuinio acriter decertatur.Interim Lepus ſeſe in fugam dat.Sed hinc inde volantem alitem nequicquam inſequitur in ſpiram contractus,oculoſq; in Aquilam retorquens ſuſpicit, quod in ſublime elatam attingere non poſſit.* Hanc deſcriptionẽ ſeu pugnæ hiſtoriam,idem carmine reddidit non inuenuſto:

Prouocat hunc verò fulmus Iouis ales ab æthra,
Plumea colla tumens, ſi quando in valle repertum
Paſcentem videat. Namque hìc populatur vbiq;
Nidorum pullos,diffringens dentibus oua.
Eſt Aquilam,ſi apud Leporem cum aut vnguibus hadum
Forte Draco ſurgens denſo de cæſpite,præda
Nudat,& hæc volitans,dapibus prolurida pugnat:
Hìc ſequitur fruſtrà delusus prapete curſu,
Contorquens orbes ac toruo lumine cernens.

Idem certamen Homerus ita depingit:

Auis enim ipſis venit tranſire promptis,
Aquila alè volans ſiniſtrorſum populum impediens
Cruentum Draconem ferens vnguibus magnum
Viuum adhuc, palpitantem, & nondum oblitus eſt pugnæ:

Lib.7.c.11. Polypus Aquilã in mare detraxit,& interfecit.

Lupus hiãs prouerb.

Lib. Proble. 314.

Anates quo modo acceſſum Aquilæ prohibeant. Lib 2.c.39.

Aquilæ pugna cũ Tauris.

Aquilæ pugna cum Ceruis.

Lib.10.c.4.

Draconis pugna cum Aquila.

In Dryinũ excãdeſcit Aquila.

riacis.

Iliad.M.

In-

Incidit enim ipſam tenentem in pectore circa iugulum
Reuolutus retro, hæc à ſe miſit humum
Dolens doloribus, media autem in deiecit multitudine,
Ipſa autem clangens volauit flatibus venti.

Et Cicero: Lib. 1. de Diuinat.

Hic Iouis altiſoni ſubitò pennata ſatelles,
Arboris è trunco ſerpentis ſaucia morſu,
Subbigit ipſa ferus transfigens vnguibus anguem
Semianimum, & varia grauiter ceruice micantem.
Quem ſe intorquentem lanians, roſtroq; cruentans
Iam ſatiata animos, iam duros vlta dolores
Abijcit efflantem, & laceratum affigit in vnda,
Segq; obitu ſolis nitidos conuertit ad ortus.

Hoſq; imitatus Vergilius: Lib. 12. Aeneid.

Vtq; volans alitè raptum, cùm ſaeua Draconem
Fert Aquila, implicuitq; pedes, atque vnguibus hæſit,
Saucius at ſerpens ſinuoſa volumina verſat,
Arrectiſq; horret ſquamis, & ſibilat ore,
Arduus inſurgens, illa haud minus vrget adunco
Luctantem roſtro, ſimul æthera verberat alis.

Naſo idem aſſerit: Lib. 4. Metamorph.

Vtq; Iouis prapes vacuo cùm vidit in aruo
Præbentem Phœbo liuentia terga Draconem,
Occupat aduerſum, neu ſeua retorqueat ora,
Squammigeris auidos figit ceruicibus vngues.

Vbi Poëta Aquilæ iſtum in oppugnando Dracone optimè deſcribit, quem imitatus videtur noſter Ludouicus Arioſtus Rogerium Aquilæ comparans, cuius verſus propter venuſtatem, nõ poſſum præterire: Cant. 10. Stan. 104.

Come d'alto venendo Aquila ſuole,
Ch'errar fra l'erbe viſto habbia la biſcia:
O che ſtia ſopra vn rudo ſaſſo al ſole,
Doue le ſpoglie d'oro abbella, e liſcia;
Non aſſalir da quel lato la vuole,
Onde la velenoſa ſoffia, e ſtrifcia;
Ma da tergo la adagna, e batte i vanni,
Perche non le ſi volga, e non l'artanni.

Item rurſus Ouidius in fabula Salmacis, & Hermaphroditi: Metamorph. 4.

Implicat vt ſerpens, quà regia fulſtra et ales
Sublimem rapit pendens caput illa pedesq;
Alligat, & cauda ſpirantes implicat alas.

Albertus hanc Aquilæ cum Dracone pugnam negare velle videtur, vbi ſcribit. *Aristoteles videtur dicere Vulturem cum Dracone pugnare, quod falſum eſt.* Imò potius Ariſtotelē hoc ſcripſiſſe falſum eſt, ſed Auicenna aut huius interpres Vulturem cum Aquila ſæpe confundit. Addit Albertus: *Non omnis quoq; Aquila cum Dracone pugnat. Sed quoddam Aquilæ genus eſſe paruum, quod venetur Serpentem quendam, qui generali nomine Draco appellatur.* Verùm qua ratione faltus ipſe tantorũ virorũ authoritati refragari audeat, equidē non video, præſertim cùm ipſemet alio loco, velut ſui oblitus, dicat: *Aquila etiam cuniculum (id eſt vipera) & Draconem pugnat pro animalibus quæ aliquando venantur, dum alter alteri prædam eripere conatur.* Sanè paruũ illum quem ipſe Draconem communi vocabulo dici affirmat, Serpentem, animalia venari non eſt veriſimile. Draco Alberti. Aquilæ pugna cum Vipera, & Dracone.